

**BULDAN
TEKSTİL SANAYİİNİN
GELİŞİMİ VE ENVANTER
ARAŞTIRMASI**

**Yrd. Doç. Dr. İrfan ERTUĞRUL
Öğr. Gör. Emine UTKUN**

 E K İ N
Basım Yayın Dağıtım
Buldan - 2009

© 2009 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

ISBN: 978-9944-141-96-3

Dizgi ve Kapak Tasarımı: *Murat Özbey*

Kapak Fotoğrafı: Ayhan Karacaoğlu

Baskı ve Cilt:

Star Ajans Ltd. Şti.
Soğukkuyu Mh. Havaalanı Cd.
Güneş Sk. No: 2
Tel. (0224) 249 33 20

Baskı Tarihi: 20.08.2009

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Altıparmak Cad. Burç Pasajı
No.27-29 Osmangazi/BURSA
Tel .: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinyayinevi.com

Buldan Ticaret Odasına “*Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması*”na verdiği katkılardan dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

Yrd. Doç. Dr. İrfan ERTUĞRUL
Pamukkale Üniversitesi
Buldan Meslek Yüksekokulu Müdürü

Öğr. Gör. Tekstil Yük. Müh. Emine UTKUN
Moda ve Tekstil Tasarım Programı

ÖNSÖZ

Türkiye ekonomisi açısından henüz illerin sanayi envanter çalışmaları tamamlanmadan Buldan ilçesinde gerçekleştirilmiş olan bu çalışma örnek bir girişimdir. Buldan Kaymakamlığı ve Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu'nun ortaklaşa yürüttüğü "Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması" projesinin finansman desteği Buldan Ticaret Odası tarafından karşılanmıştır.

Proje kapsamında uygulanan anketler ile evlerdeki ve sanayideki mevcut durum belirlenmiş, sonuçlar ayrıntılı olarak bilimsel yöntemlerle incelenmiş ve Buldan Tekstil Sanayiisinin geleceğe yönelik planlarının daha sağlıklı yapılabilmesi için gerekli veri tabanı oluşturulmuştur. Çalışmanın sonuçlarının ise bu kitapçık sayesinde Buldan Ticaret Odası üyelerine ve kamuoyuna açıklanması amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada bizden desteğini esirgemeyen Rektör Prof. Dr. Fazıl Necdet ARDIÇ'a, ve Buldan envanter araştırmasının bir an önce yapılmasını arzulayan Buldan Kaymakamı Ahmet ERDOĞDU'ya, bu kitapçığın oluşumunda sağladığı finansman desteği için Buldan Ticaret Odası'na, projenin oluşmasında ve gelişmesinde katkı sağlayan oda başkanı Halil BAŞTÜRKMEN'e ve özellikle projenin yürütülmesini sağlayan projenin koordinatörü Öğr. Gör. Tekstil Yük. Müh. Emine UTKUN'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca projenin yürütülmesi esnasında katkısı bulunan Buldan Meslek Yüksekokulu Moda ve Tekstil Tasarım Bölümü öğretim elemanlarına ve öğrencilerine teşekkür ederim.

"Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması'nın" tüm sanayicilere, yatırımcılara ve araştırmacılara yararlı olması dileğiyle.

Yrd. Doç. Dr. İrfan ERTUĞRUL

2009 – BULDAN

!

TABLULAR LİSTESİ

!

Tablo 1. Denizli'nin Tekstil ve Konfeksiyon İhracatının Türkiye Tekstil ve Konfeksiyon İhracatı ile Türkiye İhracatı İçindeki Payı.....	4
Tablo 2. Buldan'daki Aktif Kooperatifler	12
Tablo 3. Bulunulan İl Dışındaki (Denizli Dışı) Üretim Durumları	62
Tablo 4. İş Yerlerinin Fason Üretim Yaptırma Durumları	64
Tablo 5. İşçilerin Herhangi Bir Sendikaya Bağlı Olma Durumları	66
Tablo 6. İş Yerlerinin Üretim Aşamasında Taşeron İşçi Kullanma Durumları	67
Tablo 7. Hizmet İçi Eğitim Programları Yapılan İş Yerlerinin Hizmet İçi Eğitim Programları Yapma Yolları	67
Tablo 8. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ürettiği Mallardan Yaptığı Toplam İhracatın, Aynı Yılda Ürettiği Mallardan Yaptığı Toplam Satışları İçindeki Payı (Yüzde Olarak) (Bu soruya ihracat yapan 10 işletme cevap vermiştir.).....	73
Tablo 9. İş Yerlerinin İlk Yatırım İçin Finansman İhtiyaçlarını Karşılama Yöntemleri	83
Tablo 10. İş Yerlerinin Sonraki Yatırımlar İçin Finansman İhtiyaçlarını Karşılama Yöntemleri.....	84
Tablo 11. İş Yerlerinin 2008 Yılında Finansman İhtiyaçlarını Nereden Karşıladıkları ve Daha Sonraki Yıllar İçin Nereden Karşılamayacağını Düşündükleri.....	84
Tablo 12. İş Yerlerinin Yatırımlarının Finansmanında Leasing (Finansal Kiralama) Yöntemine Başvurma Durumu	86
Tablo 13. İşletmelerde Bulunan Tezgah / Makine Adetleri	89

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

!

x

!

!

GRAFİKLER LİSTESİ

!	
Grafik 1. Ustaların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	30
Grafik 2. Ustaların Yaş Dağılımı	31
Grafik 3. Ustaların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	32
Grafik 4. Ustaların Oturduğu Mahallelere Göre Dağılımı.....	32
Grafik 5. El Tezgahı Sayıları.....	33
Grafik 6. Jakarlı Kara Tezgah Sayıları.....	34
Grafik 7. Armürlü Kara Tezgah Sayıları.....	35
Grafik 8. Yuvalı Kara Tezgah Sayıları	36
Grafik 9. Mekanik Nakış Makinesi Sayıları	37
Grafik 10. Bilgisayar Destekli Nakış Makinesi Sayıları	38
Grafik 11. Kasnak Makinesi Sayıları.....	39
Grafik 12. Ustaların Günde Ortalama Çalışma Süresi (Saat).....	40
Grafik 13. Ustaların Meslekteki Çalışma Süresi (Yıl).....	41
Grafik 14. Ustaların Bu İşten Önce Hangi İş İle Uğraştığı	42
Grafik 15. Ustaların Mesleği Nereden/Kimden Öğrendiği.....	43
Grafik 16. Ustaların Mesleki Herhangi Bir Eğitim Alıp Almadığı Durumu	44
Grafik 17. Ustaların Yetiştirdikleri Elemanların Eğitim Almalarını İsteme Durumu.....	45
Grafik 18. Ustaların Yeni Çırak Yetiştirme Durumu	46
Grafik 19. Birlikte Çalışılan Kişi Sayısı	47
Grafik 20. Aylık Gelir Durumları (Şimdiki, 5 Yıl Önceki ve 10 Yıl Önceki)	48
Grafik 21. Geçmiş Yıllarda Üretilen Ürünler.....	49
Grafik 22. Günümüzde Üretilen Ürünler	50
Grafik 23. Üretilen Ürünlerin Modellerinin ya da Desenlerinin Kaynağı.....	51
Grafik 24. Üretilen Ürünlere Tasarımcı Desteği.....	52
Grafik 25. Kullanılan İpliğin Lif Çeşidi	53
Grafik 26. Üretilen Ürünlerin Pazarlama Yöntemi.....	54
Grafik 27. Karşılaşılan Güçlükler	55
Grafik 28. Rekabet Edilebilir Yönler.....	56
Grafik 29. İş Yerlerinin Bulunduğu Bölge (Toplam 59 işletme).....	58
Grafik 30. İş Yerlerinin İlk Kuruluş Yılları	58
Grafik 31. İş Yerlerini Kuran Kişiler.....	59
Grafik 32. İş Yerlerinde Değer Bakımından En Çok Üretilen Mallar.....	60
Grafik 33. İş Yerlerinde Kullanılan Teknoloji ve Standartlar	61
Grafik 34. İş Yerlerindeki Fason Üretim Durumu	62
Grafik 35. İş Yerlerindeki Yıllık Fason Üretim Yıllık Toplam Üretim Değeri İçindeki Payı.....	63

Grafik 36. Fason Üretim Yapmayan İş Yerlerinin Üretim Miktarlarını Belirleme Kriterleri (Bu soruya fason üretim yapmayan 33 işletme cevap vermiştir.).....	64
Grafik 37. İş Yerlerinin 2008 Yılındaki Ortalama Optimal Ekonomik Kapasite Kullanım Oranları.....	65
Grafik 38. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ekonomik Kapasite İle Çalışmama Nedenleri.....	66
Grafik 39. İş Yerlerinin 2008 Yılında Üretimde Kullandıkları Hammaddeleri Sağlama Yöntemleri.....	68
Grafik 40. İş Yerlerinin Girdi Alırken En Büyük Paya Sahip İli Tercih Nedenleri.....	69
Grafik 41. İş Yerlerinin 2000-2008 Döneminde Ürünlerini Pazarlarken Tanıtım Faaliyetlerinde Bulunma Durumları.....	70
Grafik 42. İş Yerlerinin 2000-2008 Döneminde Ürünlerini Pazarlarken Kullandıkları Tanıtım Faaliyetleri Yöntemleri (Bu soruya tanıtım faaliyetinde bulunan 21 işletme cevap vermiştir.).....	71
Grafik 43. İş Yerlerinin 2008 Yılında İhracat Yapma Durumları.....	72
Grafik 44. İş Yerlerinin 2008 Yılında Kullandıkları İhracat Yöntemleri (Bu soruya ihracat yapan 10 işletme cevap vermiştir.).....	72
Grafik 45. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ürettiği Malların Yurt İçi Satış Yöntemleri.....	74
Grafik 46. İş Yerlerinin 2008 Yılındaki Yurt İçi Vadeli Satışlarının Toplam Satışları İçindeki Oranı.....	75
Grafik 47. İş yerlerinin Yurt İçi Piyasalarda Rekabet Edilebilir Yönleri.....	76
Grafik 48. İş yerlerinin Yurt Dışı Piyasalarda Rekabet Edilebilir Yönleri.....	77
Grafik 49. İş Yerlerinde Yapılmakta ya da Yaptırılmakta Olan Araştırma Faaliyetleri.....	78
Grafik 50. İş yerlerindeki AR-GE ve ÜR-GE Birimleri.....	79
Grafik 51. İş yerlerinde Yapılmakta veya Yaptırılmakta Olan AR-GE ve ÜR-GE Faaliyetleri.....	79
Grafik 52. İş Yerlerinin Üretim İle İlgili Yenilik ve Gelişmeleri Takip Etme Yöntemleri.....	80
Grafik 53. 2000-2008 Yılları Arasında Yapılan Yenilik Çalışmaları.....	81
Grafik 54. İş Yerlerinin Patent İçin Başvurma Durumları ve Başvuruda Bulunulan Patent Türleri.....	82
Grafik 55. İş Yerlerinin Patent İçin Başvurmama Nedenleri.....	83
Grafik 56. İş Yerlerinin Son Yıllarda Daha Fazla Kredi Kullanmalarının veya Hiç Kullanmalarının Nedenleri.....	85
Grafik 57. İş Yerlerinin Teşvik Alma Durumları.....	86
Grafik 58. İş Yerlerinin Teşviklerden Yararlanmama Nedenleri.....	87
Grafik 59. İş Yerlerinin Bu İlçedeki Yatırımlarına İlişkin Olarak Karşılaştığı En Önemli Sorunlar.....	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Denizli İl Haritası	9
Şekil 2. Çukur El Tezgahı	16
Şekil 3. Çukur El Tezgahı	17
Şekil 4. El Tezgahı.....	18
Şekil 5. El Tezgahı.....	19
Şekil 6. El Tezgahı.....	19
Şekil 7. Armürlü Kara Tezgah.....	20
Şekil 8. Armürlü Kara Tezgah.....	21
Şekil 9. Jakarlı Kara Tezgah.....	22
Şekil 10. Jakarlı Kara Tezgah.....	22
Şekil 11. Otomatik Dokuma Tezgahı	23
Şekil 12. Buldan Bezi.....	25
Şekil 13. Buldan Bezi.....	25

GİRİŞ

Sanayi envanteri, sanayinin sahip olduğu üretim faktörlerini, üretim kapasitesini belirleyerek mevcut kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması açısından son derece gereklidir. Envanter çalışmalarının belirli aralıklarda gerçekleştirilmesi, sanayinin bir kentte nasıl bir gelişim trendi izlediğini ortaya koymaktadır.

Buldan'da daha önce imalat sanayisini kapsayan hiç bir envanter çalışması yapılmamıştır. Bu nedenle çalışan işçi sayısı, makine teçhizat sayısı bakımından elde yeterli veriler olmadığı gibi sağlıklı bir kapasite kullanım oranı da belirlenememiştir. Bu ve diğer nedenlerle yeni yatırım alanlarının belirlenmesinde sektörlerin öncelikleri ve kapasite seçimleri yetersiz kalmıştır. Bunun sonucunda bazı sektörler zayıf kalırken diğerlerinde atıl kapasite ortaya çıkmıştır. Sorunlar biraz da, yatırım yapacak müteşebbisi, fizibilite yapacak uzmanı ve araştırma yapacak bilim adamlarını yönlendirecek ve sağlıklı değerlendirme olanağı yaratacak veri eksikliğine dayanmaktadır. Bu nedenle çalışmalar ve araştırmalar sınırlı kalmış veya sürekli yenilenmediği için sorunları belirlemede ve çözümler üretmede yetersiz kalmıştır.

Bütün bunlara bağlı olarak bu çalışmayla Buldan ilçesinde imalat sanayi envanterinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede Buldan'da faaliyet gösteren evlerin, küçük ve orta ölçekli işletmelerin; istihdam yapıları, makine parkı

2 Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması

ve teknolojik düzeyleri, sermaye yapıları, üretim sistemi ve ürün çeşitleri, işyerlerinin sektörel dağılımı, pazarların saptanması ve Ar-Ge potansiyelleri bilimsel bir yaklaşımla incelenmiştir.

Projede Buldan'da sanayi yapısını etkileyen bağımsız değişkenler belirlenerek gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmada belirtilen bu değişkenlerin Buldan tekstil sanayi yapısı üzerindeki etkileri Buldan'da yer alan işletmelerin bütününden elde edilen verilere dayanılarak ekonomik ve istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir.

Analiz yöntemi olarak, elde edilen veriler, gelişmiş istatistiksel programlar kullanılarak, bilgisayar yardımıyla değerlendirilmiştir.

Saha çalışmasında kullanılan görüşme formu, yetkililer ile yüz yüze görüşmede uygulanmıştır. Bu yolla elde edilen verilerin güvenilirliği artırılmıştır.

1. TEKSTİL SANAYİNE GENEL BAKIŞ VE DENİZLİ, BULDAN

Tekstil ve hazır giyim sektörleri Türkiye ekonomisinin en büyük ve en önemli sektörleri arasında yer almaktadır.

Tekstil ve hazır giyim sektörlerinin ülkenin ekonomisindeki bugünkü konumu incelendiğinde; Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2008 yılında Türkiye'nin gerçekleştirdiği toplam ihracat miktarı 132.024.528.000 dolar iken, tekstil ihracatı 11.323.115.000 dolardır. Bu değer toplam ihracat miktarının % 8,57'sidir. Hazır giyim ihracatı ise; 11.504.286.000 dolardır. Bu değer toplam ihracat miktarının % 8,71'idir (21).

2009 yılının Mayıs ayı dahil Türkiye'nin toplam ihracat miktarı 39.418.490.000 dolardır bu değer 3.370.677.000 dolarlık kısmını tekstil sektörü, 3.852.850.000 dolarlık kısmını ise hazır giyim sektörü oluşturmaktadır. Tekstil sektörü toplam ihracat miktarının % 8,55'i iken hazır giyim sektörü % 9,77'sidir (21).

Türkiye ekonomisi'nin 1980'li yıllardan itibaren dışarı açılmasında ve ihracata dayalı bir politika izlemesindeki en büyük pay hiç şüphesiz tekstil sektörüne aittir. Türkiye'de tekstil sektörünün gelişimine baktığımızda Denizli'nin bu sektörde ipi göğüslediğini görmekteyiz. Bugün dünyanın birçok ülkesinde kullanılan havlu, bornoz, çarşaf, nevresim ve perde gibi çok sayıda tekstil ürünü, tüm dünyaya Denizli'den ihraç edilmektedir (16).

Günümüzde Denizli genelindeki sanayi kuruluşlarını sınıflandırmaya tabi tutacak olursak; bu sanayi kuruluşlarının büyük bölümünün dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi sektöründe toplandıklarını görürüz. Bunlardan % 45'i dokuma, giyim eşyası, deri sanayi sektöründe, % 21,4'ü metal sanayi sektöründe, % 11'i ise metal eşya sektöründe yer almaktadır. Denizli'de kurulan sanayi tesisleri içerisinde %70'i oluşturan dokuma, giyim eşyası ve deri sanayi sektörü öncelikle çırçır tesislerinin kurulmasıyla gelişmeye başlamıştır. Modern sanayi tesislerinin

4 **Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması**

kurulmaya başlamasıyla Denizli’de ilk ortaya çıkan modern tesisler çırçır fabrikalarından oluşmuştur. Çırçır fabrikalarından sonra Denizli’de büyük tesisler olarak iplik fabrikalarının kurulduğu gözlenir. Bu iplik fabrikaları Denizli ve çevresinde çok yaygın olan ham bez dokuyan ev ve atölye tipindeki küçük sanayinin iplik gereksinimini karşılamak için kurulmuştur.

Teknolojik bakımdan zamanla gelişme gösteren dokuma sanayi sektöründe ilkel dokuma tezgahlarının yerini zamanla modern tezgahlar almış, böylece ev ve atölye tipi üretimden fabrika türü üretime geçilmiş, dolayısıyla dokuma sanayindeki tesis sayısı artmıştır. Bu gelişmeler dokuma ve iplik tesisleri arasında ara işlemleri yapan boya, baskı, apre ve terbiye gibi bazı alt kollarda üretim yapan tesislerin kurulmasına neden olmuştur.

Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği’nin verilerine göre 2008 yılında Denizli’nin tekstil ve konfeksiyon ihracatı toplamı 1.269.223.000 dolardır. 2008 yılında Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği’ne kayıtlı aktif ihracat yapan firma sayısı 532 iken, 2009 yılı Haziran ayı itibarı ile aktif ihracat yapan firma sayısı kriz sebebiyle 473’e düşmüştür (22).

Denizli’nin Türkiye Tekstil ve Konfeksiyon ihracatı içindeki payı her yıl değişim göstermektedir. Bu oran 2006 yılında % 5,50, 2007 yılında % 5,47, 2008 yılında % 5,56’dır.

Tablo 1. Denizli’nin Tekstil ve Konfeksiyon İhracatının Türkiye Tekstil ve Konfeksiyon İhracatı ile Türkiye İhracatı İçindeki Payı

Yıllar	İhracat Değerleri (X 1000 ABD Doları)		
	Denizli Tekstil ve Konfeksiyon	Türkiye Tekstil ve Konfeksiyon	Türkiye
2006	1.070.059	19.440.859	85.534.676
2007	1.238.216	22.599.461	107.271.750
2008	1.269.223	22.827.402	132.024.528

Denizli ihracatının % 66'ya yakını tekstil ve konfeksiyon mamullerine aittir. Tekstil ve konfeksiyon ihracatı alanında Denizli, ülkenin yıllık ihracatının % 35'e yakınına karşılık duruma gelmiştir. Bu mamuller içinde en büyük pay havlu-bornoz üretimine aittir. Denizli, havlu-bornoz üretiminde önemli bir yere gelmiştir (17).

Denizli'nin bulunduğu konumda tekstil sektörü açısından kendisine destek olan bir ilçesi ise Buldan'dır. Buldan'da tekstil oldukça gelişmiştir, ülkemizde "Dokumanın Başkenti" olarak anılan Buldan ilçesinin "Buldan Bezi" yurt içinde ve dışında ün yapmıştır.

Buldan'da ilçe merkezinde dokumacılık, ova ve köylerinde tarım, kırsal köylerde hayvancılık iş ve çalışma hayatının temelini oluşturmaktadır. Buldan'ın sosyal durumuna bakıldığında; ilçe insanının ticaretle uğraşması gelişimi hızlandırmıştır. Çünkü ticari ilişkiler nedeniyle dışa açılım çabuklaşmıştır. Buldan'ın geleneksel özelliklerden biri de ev-atölye birlikteliğidir (17).

Buldan, bacasız fabrikalar diyarıdır. Buldan'da tekstil sadece bir iş değil aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Tezgah ya da makine işleten kişiler bunları evlerinin bir köşesine yerleştirmekte ve çalıştırmaktadır. Tezgah ya da makineyi çalıştıran kişiye evdeki diğer bireyler de yardım etmekte ve ailece çalışılmaktadır. Yaşı büyük ya da küçük demeden evde yaşayan herkes tekstilin bir parçası olmaktadır. İlçede yaygın bir söz vardır; "Buldan'da halkın emeği ipliktir".

2. BULDAN VE BULDAN TEKSTİLİNİN ALT YAPISI

Denizli ve çevresi dokumacılığın sürekli bir geçim kaynağı olduğu merkezlerden biridir. Denizli dokumacılığının sanat bakımından ana merkezlerden birinin de Buldan ilçesi olduğu bilinmektedir (3).

İyi kalitede pamuk yetiştirilmesi ve kireçli suların bol miktarda olmasına ek olarak yörenin sanatkâr halkının da gayretiyle Denizli ve çevresinde dokumacılık uzun yıllardan bu yana sürdürülmüş ve günümüze kadar gelmiştir (3).

Buldan ilçesi deyince akla ilk gelen kendine has ve kendi adıyla anılan “Buldan Bezi” ve yüzyıllardır süregelen dokumacılık sanatıdır. Buldan bezinin yumuşaklığı, rahatlığı, doğal ve sağlıklı olması belli başlı nitelikleridir. Buldan bezinin ipliğinin özelliği % 100 pamuklu olması ve büküm içermesidir. Ayrıca yöreye özgü desenli, renkli, simli, pamuklu, ipekli dokuma ürünler çok ünlüdür.

İlçede dokuma tezgahı, nakış ve işleme makinelerinin bulunduğu ev ve işletmeler mevcuttur. Buldan’da dokumacılık ev sanayi şeklinde başlamış, daha sonra sırasıyla küçük sanayi, atölyelerde toplu çalışma ve fabrika tipi işletmeler şeklinde gelişmiştir.

Buldan’da doğan her çocuk gözünü açtığı zaman ayağına iplik dolanır, mekik, çıkırık ve tezgah görür aynı zamanda tezgah sesleri duyar.

Köklü bir geçmişe sahip olan Buldan dokumacılık kültürü ile yoğrulmuştur. Yüzyıllardır birçok devlet büyüğünü giydirmiştir. Üretim kültürünün hakim olduğu bir coğrafyada bulunmaktadır. Buldan halkı çok çalışkan bir halk olmakla birlikte kendini bildi bileli üretimin içinde yer almaktadır. Buldan’ın

tarihine bakıldığı zaman dokumacılığın ve kumaşın her türüne rastlamak mümkündür.

Buldan'daki dokumalar; günümüzdeki koşullar göz önüne alınmak suretiyle modern tasarımlar sayesinde Buldan işlemeciliği ile bütünleştirilerek ve aynı zamanda kaliteden ödün vermeden modern pazarlama teknikleri ile pazarlanarak üretimine devam etmelidir.

2.1. BULDAN İLÇESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Buldan 1779'da Aydın İline bağlı bucak, 1807 yıllarında yine Aydın'a bağlı ilçe olmuştur. 1883'te de Denizli sancağına bağlanmış ve Denizli'nin 1923'de il olması üzerine Buldan da Denizli'ye bağlı ilçe olmuştur. Ayrıca Kurtuluş Savaşı sırasında 1920'de Yunanlılarca işgal edilen Buldan, 04 Eylül 1922'de bağımsızlığına kavuşmuştur.

Denizli ve çevresi 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar dokumacılıkta ileri gitmişti. Merkezde 1927 yılında dokuma tezgahı olmayan il yok gibiydi. Çevre ilçelerinden başta Buldan ve Babadağ olmak üzere Tavas, Kızılcabölük ve Kale'de köklü ve gelişmiş bir dokumacılık yapılmaktaydı (4).

Denizli merkez, ilçeler ve Buldan köyleri gözleendiğinde dokumacılığın yaygınlığı, tiplerin çeşitliliği, tüm ülkede tanınmışlığı ile Buldan hemen ön plana çıkmaktadır (1).

Buldan ilçesi tarihi dokusu, kültürü, sosyal ve ekonomik yapısıyla çok önemli bir potansiyele sahiptir.

2.1.1. Buldan'ın Coğrafi Konumu

Coğrafi açıdan, Buldan ilçesi Ege Bölgesinin iç kısmında yer almakta olup, doğuda Güney ilçesi, batıda Kuyucak ilçesi, kuzeyde Sarıgöl ilçesi ve güneyde Sarayköy ilçeleriyle komşu olmaktadır.

Yüzey şekilleri bakımından dalgalıdır. Alçak ovalar ve platolar birbirini tamamlar. Arazinin tamamı denizden yüksektir. Buldan platosu alçalarak Sarayköy tabakasına ulaşır. İlçenin diğer alanları dağ ve platolarla kaplıdır.

İlçe merkezinin rakımı 690 metre, yüzey ölçümü 518 km² ve Denizli il merkezine uzaklığı 46 km'dir.

İlçenin sınırları içerisinde "Yayla Gölü" ve sulama amaçlı yaptırılan "Derbent Barajı Gölü" bulunmaktadır.

İlçenin Asıl Ege ile Ege arasında bulunması iklim çeşitliliğine neden olmaktadır. İlçenin doğusunda Akdeniz iklimini andıran bir iklim görülür. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağmurludur. Hiç kar yağmaz, don olayına rastlanmaz. Yıllık yağış ortalaması 600-700 mm'dir.

İç kesimlerdeki yüksek yayla alanlarında iklim giderek karasallaşır. Yazları sıcak ve kurak ama ovaya göre serin geçer. Kışlar soğuk ve kar yağışlıdır, don olayı görülür. Karlık tepesi ve yakın çevresinde kuyularda özel olarak kar depolanır, yazın satılır. İlçenin üç tarafı dağlarla kaplı olduğundan sert rüzgarlara rastlanmaz. Yaz aylarında yayladan ovaya doğru esen ve vadiye nefes aldırın meltemler vardır.

Şekil 1. Denizli İl Haritası

2.1.2. Buldan'ın Tarihçesi

Buldan ilçesinde ilk yerleşim M.Ö. 2000'li yıllara kadar gitmektedir. İlçe sırasıyla Persler, Frikler, Siluslar, Lidyalılar, Hititler, Romalılar ve Bizanslılar tarafından egemenlik kurulmuş yerleşim birimlerinden biridir.

Buldan adının ilk geçtiği kaynaklar arasında 1530 yılında yazılmış olan “Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defterini” gösterebiliriz. Bu defterde Lazıkiye (Denizli) Kütahya Livası içinde bir kaza olarak gösterilmektedir. Bu kazanın köylerinden biri Kaş-Yenice bucağına bağlı BULADAN köyüdür. Bu ad Boladan şeklinde de okunabilir. Bu köy bugünkü Buldan’dır. Başka bazı kaynaklarda da Arapça harflerin okunuşu tarzlarına göre Boladan, Boladan şeklinde okumak da mümkündür. Buldan adının kaynağı konusunda birkaç görüş vardır. Bunların arasında en ciddi olanı kelimenin kökeninin “Apollonos” kelimesinden geldiğidir.

1834 tarihli İngilizce bir kaynakta Buldan’ın adı Bulladan olarak geçmektedir. Bulladan adının Apollonos Hieron adlı şehirden geldiği belirtilmektedir. Apollonos Hieron, Buldan yakınında bir Eski Çağ yerleşim merkeziydi. Bu çalışmalarda Buldan adının “Bulladan” ve “Bullandan” olarak iki değişik şekilde yazılabileceği görülmektedir. İkinci yazılış şeklinin yöredeki Rumlar arasında daha sıkça duyulduğu belirtilmektedir.

Buldan adının kaynağı konusunda rivayetten öteye geçmeyen bazı görüşler de mevcuttur. Yerleşim yerinin dağların eteğinde olması nedeniyle “Boldağ” diye adlandırıldığı ya da çok tanınmış aranılan dokumaları ürettiği için “Bulda al” diye adlandırıldığı görüşleri bulunmaktadır. Helenistik döneminde ticari yolları üzerinde yeni şehirler kurulduğu gibi eski şehirler de inşa ediliyordu. Buldan’ın Yenice Beldesi yakınındaki Tripolis’in bu dönemde Bergama Krallığı’nca kurulduğu bilinmektedir. M.Ö 133’te bölge Roma İmparatorluğu’na bağlanmıştır. Bilindiği üzere Roma İmparatorluğu M.S. 395’te Doğu ve Batı Roma İmparatorlukları’na ayrılmıştı. Anadolu ve dolayısıyla Buldan ve yöresi Selçuklu Türklerinin gelişine kadar Bizans yönetiminde kalmıştır.

Denizli ve havalesinde görülen ilk Türk birlikleri 1070'te buralara gelen Afşin Bey komutasındaki birliklerdir. Ancak Türklere Anadolu kapılarının açılması 1071 Malazgirt savaşında Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Alpaslan'ın yenmesiyle mümkün olmuştur.

Kılıç Aslan 1102'de Denizli'yi fethetmiş ancak Bizans Batı Anadolu'da kaybettiği bazı yerleri ve arada Denizli'yi 1119'da geri almıştır. 1211 yılında Aydın Kuyucak İlçesindeki Antiyokla ile Alaşehir arasında engebeli bir alanda yapılan savaş sonucu Anadolu Selçuklu Devleti ile Bizans arasındaki sınır belirlenmiştir. Bu sınır Buldan havalesindeki Büyük Menderes Nehri idi. Yani Sarayköy ve Denizli yöresi Anadolu Selçuklularına kalırken Buldan yöresi Bizans içine bırakılıyordu. Bu sınır uzun süre değişmemiştir.

13. yüzyılın sonlarında Denizli ve havalesinde Germiyanoğullarının bölgeyi egemenlikleri altına almayı uğraştıkları görülür. Buldan ve havalisinin Türklere geçmesi

Germiyanoğullarınca gerçekleştirilmiştir. 1368'de Germiyanoğulları Denizli'yi tamamen ele geçirmişlerdir. Yıldırım Beyazıt 1390'da Germiyanoğulları Beyliğini sona erdirmiş, Buldan ve havalisi de, böylece Osmanlı Devletine katılmıştır.

2.1.3. Buldan'ın Nüfusu

2007 yılı nüfus sayımlarına göre; Buldan ilçesi merkezi nüfusu 15.066, Yenicekent kasabası nüfusu 2.708 ve köylerin nüfusu 9.606 olmak üzere toplam 27.380'dir.

İlçe merkezi dokumacılık ile uğraşırken, kasaba ve köyler tarım ve hayvancılık ile uğraşmaktadır.

2.1.4. Buldan'daki Aktif Kooperatifler

Buldan'da aktif bir şekilde faaliyet gösteren kooperatifler Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Buldan'daki Aktif Kooperatifler

Kurum Adı	Üye Sayısı	Kuruluş Yılı	Faal durumu
S.S. Buldan Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Ve Kefalet Kooperatifi	900	1955	Faal
S.S. Yenicekent Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Ve Kefalet Kooperatifi	715	1982	Faal
Buldan Tarım Kredi Kooperatifi	658	1946	Faal
Yenicekent Tarım Kredi Kooperatifi	980	1936	Faal
TARİŞ Üzüm Satış Kooperatifi	800	1949	Faal

2.2. BULDAN İLÇESİNDEKİ TEKSTİL SEKTÖRÜ

2.2.1. Dokumacılığın Tarihçesi

M.Ö. 6 bin yılında ilk ilmekler Anadolu topraklarında atılmıştır, ilk el dokuma tezgahları yapılmıştır. Bunun kanıtı Çatalhöyükte'ki arkeolojik kazılarda bulunan bez parçalarıdır. Daha sonraki çağlarda, Hitit, Frig, Lydia, Pers, Roma ve Bizans uygarlıkları dönemlerinde de dokumacılık büyük gelişmeler göstermiştir.

14. yüzyılda İbni Batuda'nın "Orada pamuktan altın işlemeli kumaş imal olunur ki başka örneği yoktur. Kaliteli pamuğun kuvvetli eğrilmiş olması nedeniyle dokumaları uzun ömürlüdür. Bu kumaş beldenin ismiyle anılır" sözleri Buldan bezi ve Buldan dokumacılığının tarihi bir belgesidir.

Buldan'da ilk zamanlar göçebe ve aşiret düzeni gösteren sosyal yaşam daha sonra ziraat ve zanaata yönelmiştir. Pamuk ve yün gibi hammaddeler atölyelerde işlenerek kumaşlar imal edilmiştir.

Buldan'da el tezgahı yaşam demektir. Buldan'dan çıkan birçok anonim sözler ve tekerlemeler sayıların yanında bunun bir kanıtıdır. "Sırlarına aşınadır şu mangalla şu sedir, nenelerin tezgah dokur tam bin elli senedir", "Haşıl, boya, masur sarma, iş çözmesi hep elde, dürüm dürme, patlıcan-soğan közlemesi yok elde", "Meşhurdur Buldan'ın kekiği, evde kızlar atar mekiği", "Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al", "Harıl harıl harıl, gürül gürül gürülde, bir ucu senin elinde, bir ucu benim elimde (çözgü çekmek)" bu sözler ve tekerlemelerden bazılarıdır (11).

Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin mintanı, Yıldırım Beyazıt'ın kızının gelinliği, Barbaros'un şalı, Genç Osman'ın gömleği Buldan'da dokunmuştur. Bu giysiler bugün Topkapı Sarayı müzesinde sergilenmektedir.

Buldan'da dokumacılık tarihi, ilçe tarihi kadar eskidir. Buldan hakimiyetinde bulunan Tripolis şehri, Germiyan'lılarca zapt edildiğinde dokunan kırmızı şallardan Osman Gazi'ye hediyeye yollanmış, üç etekler bu şallardan yapılmıştır (1).

Bu dokumalar ilkel tezgahlarda dokunurdu. Tezgahların mekikleri elle atılır ve tefe elle çekilirdi. Aynı şekilde boyama tekniği de geri idi. Tamamen bitkisel boyalar kullanılıyordu ve bu yüzden de belirli renkler hakimdi (beyaz, kırmızı, yeşil). Bu ilkel dokumacılıkta fazla üretimden bahsetmek imkansızdır. Çevreye kendini tanıttığı sürece, arz ve talep kanunu uyarınca dokunan mal miktarında bir artış görüldü. Değişme ve gelişme ortaya çıktı. Mallar, her hafta belirli günlerde kurulan pazarlarda tüccarlar tarafından alınıp satılırdı. Ekonomi, pazar ilişkisi ile giderek canlandı (1).

17. yüzyıl, dokumacılık alanında ileri bir safhadır. Aydın sancağına bağlı bir bucak olan Buldan, bucak müdürünün uğraşmaları ile yeni gelişimlere sahne oldu. Bursa'dan mallar getirilerek dokumacıların tekniğinin artırılmasına çalışıldı. Boğası bezi eskiden beri dokuna diğer türler içinde önem kazandı. Buldan dokumacılığı çok önemli gelişmeler kaydetti. Dokumacılığın tekniği arttı, gelişen teknikle yeni türler ortaya çıktı, gelişen dokumacılık ve artan türler ilçenin gelirinin çoğalmasına etki etti (1).

İlçe için gelişim sayılan bu durum, yine de ileri bir dokumacılık tekniği getirmemiştir. Çünkü, dokunacak iplik pamuk halinde pazardan satın alınarak kirmanla ve çıkıklarda elle bükülüp sarılmakta idi. Lifler düzenli olmadığından dokumalar kaba olmakta ve mekik hala elle atılmakta idi. Bu dönemde en geçerli dokumalar ipekli ve pamuklu peştamallar, üstlüklerdir (1).

1910 yılında İstanbul'da çekme el tezgahları görülmüş ve Buldan'a da getirilmiştir. Bu tezgahlar o zaman Anadolu'nun en modern dokuma araçlarıydı. Oysaki "Avrupa'da büyük sanayi hareketi 18. yüzyılda İngiltere'de pamuklu mensucat kısmında başlamış ve Fransa'da IV. Henri zamanında ehemmiyet almıştır. Dokuma sanayindeki hareket Türkiye'de Tanzimatla birlikte ve yabancı sermaye ile başlamıştır (1).

İngiltere'de dokuma 1850'de makineleşmiş iken, Buldan'da makineleşme ancak 100 yüzyıl sonra başlamış ve sağlıklı olmayan bir biçimde gelişmiştir (1).

Kurtuluş Savaşı sırasında ziraata elverişli toprakları olmayan Buldanlılar ekonomik güçlüklerle karşı karşıya kalmışlardır. Fakat her şeye karşın yeni türler ortaya çıkarılarak dokumacılık varlığını sürdürmüştür. Havlu ve çarşaf türleri bu dönemde görünmüştür. Bu güçlükler içinde Denizli dokumacılığı ile rekabet devam etmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonraki

dönemde ekonomik buhran biraz giderilmiştir. Ama II. Dünya Savaşı'nda yeni bir krize giren Buldan dokumacılığı ancak 1946 sonrası canlanmıştır. Buldan dokumacılığının en verimli devresi bu yıllara rastlar. 1940-1955 yılları arası düzenli nüfus artışı bunun göstergesidir (1).

1955'te gelişen tekstil sanayi, küçük el sanatları şeklindeki dokumacılığa darbe vurunca, gelişen teknoloji karşısında dokumacılar kişisel kurtuluşu makineleşmede bulmuşlardır. Bu dönemden sonra, el çekme tezgahlarda hızla azalma başlamış ve motorlu tezgah sayısı da giderek artmıştır (1).

2.2.2. Buldan'da Görülen Dokuma Tezgahı Çeşitleri

Tezgah, dokumacılıkta tüm yükü taşıyan en önemli öğelerden biridir. Motorlu tezgahın, el tezgahına göre en önemli avantajı daha az sürede daha çok üretim sağlaması ve dokumacının tezgah başında durmasını engellemesidir. Motorlu tezgahın tüm aksamı metalden yapılmıştır. El dokuma tezgahında bulunan parçalar motorlu tezgahta da bulunmakta ve hemen hemen aynı adla anılmaktadır. Çözümlendi, bez silindiri, gücüler, tarak, tefe, çimbar mili, mekik, masur, vuruş kolu, desen tahtası, kasa, avare, iğnelik olarak sıralanabilen tezgah parçaları, V kayışı, kasnak, motor, dişli, yürek, krank mili, falaka gibi motoru oluşturan parçalarla birlikte motorlu tezgahı tamamlamaktadır (3).

Buldan'da daha önceleri çukur el tezgahları yaygın olarak görülmeyle birlikte çukura girilerek çalışılan bu tezgahlarda çalışan kişilerin romatizmal hastalıklara çok yakalandığı bilinmektedir. Daha sonra zamanla düz zemin üzerinde çalışılan el tezgahlarına geçiş gözlenmiştir. Bugün Buldan'da fazla çukur tezgah kalmamıştır, ayrıca eskiden oturulan evlerin yapısı da çukur tezgahlara uygun olarak yapılmaktaydı. Buldan'da mo-

torlu tezgahlara geçiş aşamasında kara tezgahlar ortaya çıkmıştır. En son gelen tezgahlar ise motorlu tezgahlardır. Şekil 2,3,4,5,6,7,8,9,10 ve 11'de adı geçen tezgahların resimleri görülmektedir.

Şekil 2. Çukur El Tezgahı

Şekil 3. Çukur El Tezgahı

Şekil 4. El Tezgahı

Şekil 5. El Tezgahı

Şekil 6. El Tezgahı

Şekil 7. Armürlü Kara Tezgah

Şekil 8. Armürlü Kara Tezgah

Şekil 9. Jakarlı Kara Tezgah

Şekil 10. Jakarlı Kara Tezgah

Şekil 11. Otomatik Dokuma Tezgahı

2.2.3. El Dokuması İşlem Basamakları

Bobin Sarma

İplikler fabrikadan bobin veya çile şeklinde gelmektedir. İpliklerin çile halinde gelmesi durumunda bunların bobinlere sarılması gerekmektedir. Son yıllarda iplikler fabrikalardan genellikle bobin formunda satın alınmaktadır. Bobinler, silindirik veya konik şeklindedir. Kullanılacak bobin şekline göre farklı çaplıklar kullanılmaktadır. Atkı ipliği için ise masuralara sarma işlemi yapılmaktadır.

Çözü Çözme

Çözgü hazırlama, çözgü çözücüler tarafından yapılmaktadır. İstenilen tel sayısında çözgü çekilerek yumaklara (levent-kirkeç) sarılır.

Tahar veya Ulama

Tezgahta farklı dokuma örgüsünde yeni bir dokumaya başlanacaksa tahar yapılmaktadır. Aynı dokuma çeşidine devam edilecekse “ulama” adı verilen işlem uygulanmaktadır. Ulama, biten çözü ipliklerinin tezgahtan çıkarılmadan yeni çözü ipliklerinin bağlanması işlemidir.

Çözü ipliklerinin dokunacak kumaşın desenine göre gücülerden ve tarak dişleri arasından geçirilmesine tahar denir. Tahar işlemi örgü raporunda aynı hareketi yapan ipliklerin aynı gücü çerçevelerinden geçirilmesiyle olur. Bu işlem içinde tahar planının hazırlanması gerekir. Tahar planı hazırlanırken aynı hareketi yapan çözü iplikleri aynı çerçeveye işaretlenir. Farklı hareket yapan çözü iplikleri ise bir sonraki çerçeveye işaretlenir. Tahar işlemi dokuma örgüsünün oluşumunda ana faktörlerden birisidir. Tahar işleminde yapılacak bir hata dokuma örgüsünün bozulmasına sebep olacaktır. Tahar; dokuma sırasında aynı hareketi yapan çözü ipliklerini aynı çerçevede toplayabilmek, ağızlık hareketini sağlayabilmek için, çözü ipliklerini belirli bir düzene koymak ve tarak sıklığı yardımıyla çözü sıklığını ayarlamak amacıyla yapılır.

Taraktan Geçirme (Dem Atma)

İstenen ende ve uzunlukta çözü taraktan geçirilerek hazırlanmakta ve dokunacak tezgaha takılmaktadır.

Dokuma İşlemi

Dokumanın üç temel mekanizması, ağızlık açma, atkı atma ve tefe vurma mekanizmasıdır. Yardımcı mekanizmaları ise; çözü salma, kumaş çekme ve sarma mekanizmaları şeklinde sıralanabilir.

Ağızlık açma; her çözü ipliği bir gücü gözünden geçirilmiştir. Dokunacak kumaşın örgüsüne uygun olarak bir atkı atıldığı zaman bu atkının üzerinde bulunması gereken çözü iplikleri bu gücüler vasıtasıyla yukarı kaldırılırlar. Böylece mekiğin ara-

sından geçeceği ağızlık adı verilen bir açıklık meydana gelir ve her atkı için yeniden oluşturulur. Ağızlık açma mekanizmasının görevi budur. Ağızlığın oluşturulabilmesi için en az iki çözümlü grubuna (yani en az 2 çerçeveye) ihtiyaç vardır.

Atkı atma; çözgünün iki tabakaya ayrılması ile oluşan ağızlığın içerisinde atkı ipliği mekik vasıtasıyla geçirilir.

Tefe vurma mekanizması; yeni atılmış olduğu için kumaştan ayrı bulunan atkı ipliğini iterek, kumaşa dahil etmek için dişlerinden çözgü iplikleri geçirilen tarak ile tefeleme veya tefe vurma işlemi gerçekleştirilir. Yeni atkı ipliğinin kumaşa dahil edildiği yere 'kumaş çizgisi' veya "kumaş sınırı"denilmektedir (12).

2.2.4. Buldan Bezi

Buldan'da dokunan ürünler parça üretimi ve metre üretimi olmak üzere ikiye ayrılır. Parça dokumalar; peştamal, üstlük, yarım, havlu, çarşaf, mendil ve sofralıktır. Metre dokumalar ise, Buldan bükülüsü (Buldan bezi), tentelik, elbezi, astar ve kanaviçedir. Metre dokumalardan Buldan bükülüsü, atkıda bükülü iplik kullanıldığı için kıvrımlı bir yüzeye sahiptir ve diğer bir adı da Buldan bezidir.

Şekil 12. Buldan Bezi

Şekil 13. Buldan Bezi

Yapılan araştırmalarda eski seyyahların ve tarihçilerin Denizli ve Buldan'ı ziyaretleri sırasında "Boğası Bezin" dokunduğundan ve yüksek kalitelerinden bahsettiklerine rastlanmıştır. 13. yüzyılda ilk kez İbn-i Batuda tarafından kaydedilen ve saray kadınları için (akalem) denen ince bürümcük bezleri önce "ak alemli bez", 17. yüzyılda "boğası" adı ile karşımıza çıkan bu dokuma çeşidi, 1883 yılında Balkanlardan gelen göçmenlerin, yaygın bir şekilde dokumaya girmeleri ile "muhacir bezi" adını almıştır. 1930 yılında bir tür daha geliştirilerek renkli ve bukle olarak düz, kareli, çizgili desenler işlenmiştir. Yine bu dönemde valinin emriyle, bezin İzmir okullarında önlüklük olarak kullanıldığı bilinmektedir. Böylece Buldan büyük bir pazar bulmuştur. Bu dokuma "grofon" adı altında 20 yıl devam etmiştir. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra dokuma fabrikaları, el dokumasını etkilemiş ve tezgâhlar da bükülü dokumasına son vererek astar dokumaya başlamışlardır. 1950 yılında bükülünün başka bir tipi "Hoş gör" adı ile dokunmaya başlamıştır. 1970' ten itibaren bükülü bez "Şile Bezi" olarak tanınınca, büyük bir pazar bulmuş ve yeniden dokunmaya başlanmıştır. Pahalı ipek iplikleri arasına keten, pamuk iplikler katılarak yapılan çubuklu, çizgili dokuma örnekleri "Helali" adı ile dokunmuştur. Bürümcük konusunda, Macar Türkoloğu Zoltan Gombocz, özellikle "bürümcük" sözcüğünü ele alarak, bu deyişin Macaristan'dan Mançurya'ya dek bilindiğini yazmaktadır. Anlam olarak, bürünmek, sarınmak, örtünmek temelindeki "Bürümcük" sözcüğü, dokumacılıkta çok bükümlü ipek iplikler ile dokunmuş, dokuma anlamındadır. İpek ipliği yerine çok bükümlü, yün, keten veya pamuk, iplikleri ile buruşuk yüzey görünümlü dokumalar halk arasında "Kıvrak", "Bükülü Bez" veya yöre adı ile anılan, "Mora Bezi", "Buldan Bezi", "Şile Bezi", "Kastamonu Sarı Kıvrak" bezi diye tanınmıştır. Fakat büyük çoğunlukla motorlu tezgâhlarla el tezgâhları rekabet edemediğinden süreksiz ve tek tük el tezgâhı bükülü dokumaktadır. Şile bezi adı ile bükülü duyulmaya başlayınca, bükülü beze ilçenin adı verilerek hem bir rekabet, hem de ayırma isteğiyle Buldan bezi denmeye başlamıştır. Bütün bu ad değiştirmeler nedeniyle ilçede her ad kullanılması-

na rağmen yinede bükülü veya bürümcük adı en çok kullanılmaktadır (23).

Bükülü bezin özellikleri şöyle sıralanabilir. Kıvrak iplikle dokunduğu için elastiktir (esnektir), vücudu sarar, kıvrımlar arasındaki hava boşlukları vücudu serin tutmasını sağlar, pamuklu kalitesinden dolayı ter emiciliği sağlığa uygundur (23).

Piyasada çalışılan Buldan bezlerinin enleri genellikle 80 cm, 125 cm ve 145 cm'dir.

Bükülü bez piyasa koşullarına uyumu, geleneksel değeri, kullanım olanakları, teknik özellikleri ile çok özgün bir tür olma niteliğini göstermektedir. Bu nedenle korunup, geliştirilmesi gereken bir geleneksel dokuma olarak benimsenmelidir. Özellikle estetik açıdan katma değeri yüksek ürün kapsamına alınabilecek, hem dokuma, hem işleme, hem de konfeksiyon alanının da değerlendirilebilecek nitelikte bir üründür.

Zaman içerisinde kullanılan ipliğin cinsi, hammaddesi, üretim teknikleri, oluşturulan desenler farklılıklar gösterse de Buldan, toplumların ileri gelenlerine kaliteli kumaş üretmeye devam etmiştir.

Yaşam şeklinin değişmesine bağlı olarak geçmişten günümüze Buldan bezinin kullanım alanları farklılık göstermiş, fakat Buldan da dokumacılık süregelmiştir.

Günümüzde seri üretim kumaşlar ticarete öne çıkmaktadır ancak bununla birlikte kaliteli, yüksek dayanımlı, kullanışlı, üzerinde el işlemleri olan ve tarihi içinde barındıran Buldan bezlerinin gelecekte de kalitesini koruması ve çağın şartlarına bağlı olarak farklı alanlarda değerlendirilmesi böylece bu kültür birikiminin gelecek nesillere aktarılması temel hedeflerimiz arasındadır. Buldan bezinin teknik özellikleri de dikkate alınarak farklı kullanım amaçları geliştirilmeye devam edilmelidir.

Buldan dokumaları zengin bir kültür birikimini yansıtmaktadır. Bu ürünlerin kaderine terk edilmemesi ve en verimli şekilde farklı alanlarda günümüz şartlarına uygun olarak değerlendirilmesi ve tanıtılması gerekmektedir.

3. BULDAN TEKSTİL SANAYİİ GELİŞİMİ VE ENVANTER ARAŞTIRMASI

Buldan’da bu zamana kadar tekstil sanayisini kapsayan bir envanter çalışması yapılmamıştır. Bu nedenle elde sağlıklı veriler olmadığı için sağlıklı bir kapasite kullanım oranı da belirlenememiştir. 2009 yılında Buldan Kaymakamlığı, Buldan Belediyesi, Buldan Ticaret Odası katkılarıyla Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu ilçedeki tekstil sektörünün durumunu bilimsel metotlarla ortaya koymak amacıyla “Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması”nı gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın kapsamını Buldan’da tekstil ile uğraşan evler ve sanayiideki işletmeler oluşturmaktadır. Buldan’daki her ev ve işletme teker teker gezilmiş ve anket uygulanmıştır. Birinci kısımda Buldan’da evlerde tekstil ile uğraşan kişilere, ikinci kısımda ise işletmelere anket uygulanmıştır. Evlere ve işletmelere uygulanan sorular birbirlerinden farklıdır. Sorular; ev ve işletmelerin istihdam yapısı, tezgah/makine parkı, sermaye yapıları, üretim sistemi, ürün çeşitleri, pazarlama durumlarının saptanması, AR-GE, ÜR-GE potansiyelleri, karşılaşılan güçlükler konularına yönelik olarak bilimsel bir yaklaşımla hazırlanmış ve değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir.

Bu çalışmayla 2009 yılında Buldan’da faaliyet gösteren ve göstermeyen tezgahlar sayılırken bir yandan da yöneltilen farklı sorularla ilçenin tekstil sektörüne ayna tutulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın 5 yılda bir düzenli olarak yapılması gelişimin incelenmesi ve alınacak önlemler açısından çok önemlidir.

Buldan’da dokumacılığın günümüze kadar devam edebilmesi ve ilerleme göstermesinde, uygulanan dokumacılık tipinin atölye dokumacılığının yanında ev dokumacılığı şeklinde

olmasının ve aile fertlerinin dokumacılığın her aşamasında çalışabilmesinin önemi büyüktür (3).

“Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması” yapılırken çalışma iki ayrı bölümde yürütülmüştür. Birinci bölümde yöneltilen sorularla Buldan’daki evlerde ya da ev mekanının dışında özel bir yerde atölye şeklinde bir kaç kişinin çalıştığı atölyelerdeki durum ortaya konulmaya çalışılmış, ikinci bölümde ise fabrika tipi işletmelere yöneltilen sorularla sanayiideki durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. El tezgahları ve kara tezgahlar daha çok evlerde faaliyet gösterirken motorlu tezgahların ise sanayide faaliyet gösterdiği ortaya çıkmıştır.

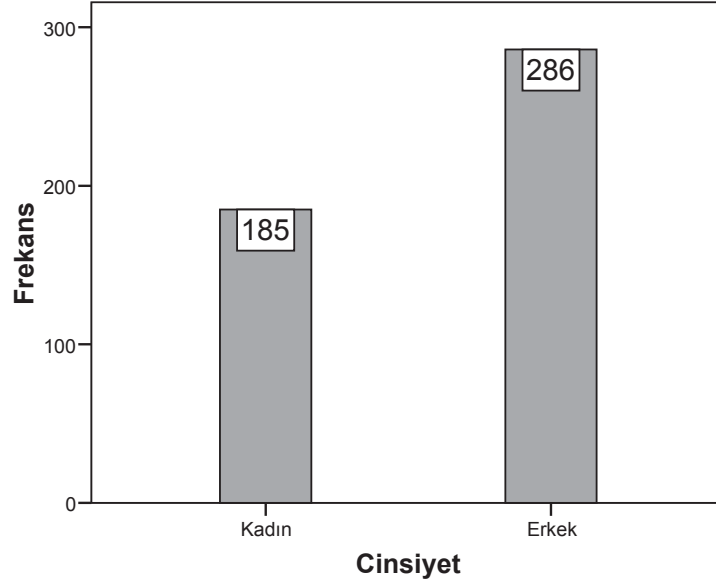
Buldan dokumalarının bir özelliği; kasmağa gerilen dokumanın üzerine, geleneksel motiflerin renkli ipek iplikler ile kaplama, zincir ve suzeni tarzı ile işlemlerin ve saçakların yapılmasıdır (10).

Çalışmamız kapsamında sadece dokuma tezgahları ve çeşitleri değil işleme ve nakış makinelerinin de sayıları ortaya çıkarılmıştır.

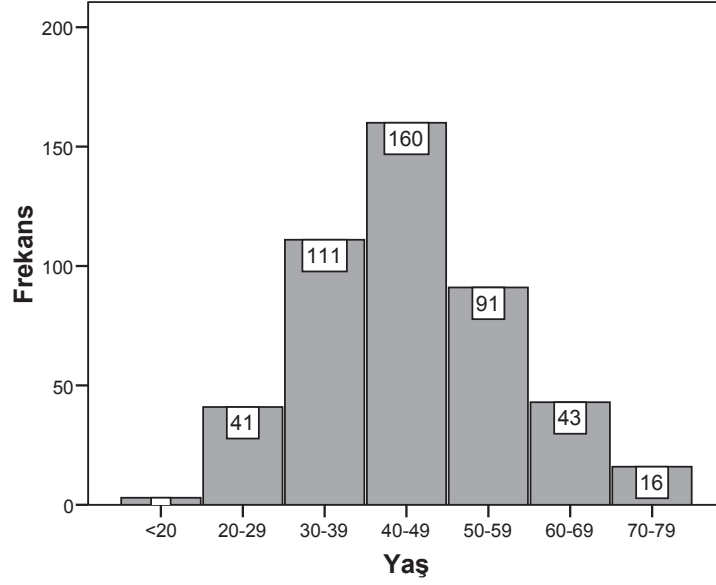
3.1. BULDAN'DAKİ EVLERDE TEKSTİL SEKTÖRÜNÜN DURUMU

Buldan’ın genel özelliklerinden biri de ev-atölye birlikteliğidir. Tezgah ve makine evin bir odasına, bir köşesine yerleştirilmiştir ve tüm aile birlikte bu işi yapma özelliğini göstermektedir. Anne, baba iplikleri hazırlar, tezgahta işlerler. Genç kızlar ürünlerin dikim ve paketlemesini yaparlar. Çocuklar masur sararlar. Böylece dokumacılık bir aile sektörü şeklinde devam etmektedir (13).

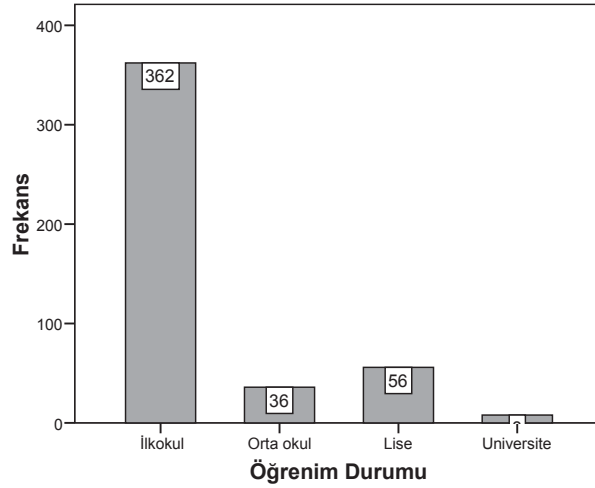
Çalışma kapsamında Buldan’daki evlerde tekstil ile uğraşan 471 kişi ile birebir görüşülmüş, Ek 1’de yer alan sorular yöneltilmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Grafik 1. Ustaların Cinsiyete Göre Dağılımı

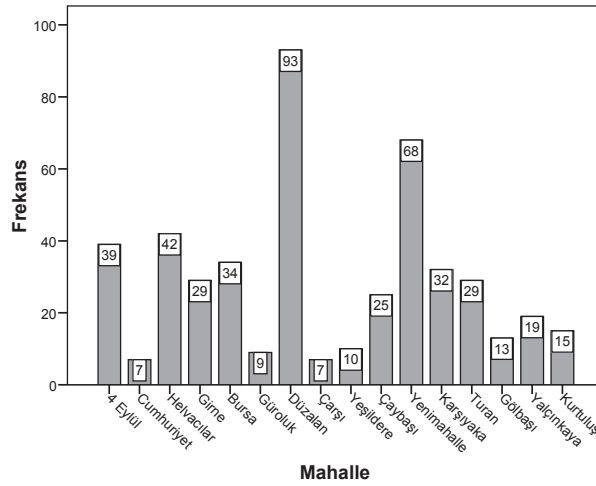
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların cinsiyet dağılımı Grafik 1’de sunulmuştur. Çalışmaya katılan kişilerin cinsiyetleri incelendiğinde 471 kişinin 185’inin kadın, 286’sının erkek olduğu gözlenmektedir. Değerlere bakıldığında Buldan ilçesinde sadece erkeklerin çalışmadığı kadınların da üretime katkıları olduğu görülmektedir. Buldan halkı çalışkan bir halktır; kadın, erkek, yaşlı, çocuk kısacası herkes üretime fiilen katkıda bulunmaktadır.

Grafik 2. Ustaların Yaş Dağılımı

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların yaş dağılımı Grafik 2'de sunulmuştur. Çalışmaya katılan kişilerin yaş ortalamaları incelediğinde 9 kişinin 20 yaşın altında, 41 kişinin 20-29 yaş aralığında, 111 kişinin 30-39 yaş aralığında, 160 kişinin 40-49 yaş aralığında, 91 kişinin 50-59 yaş aralığında, 43 kişinin 60-69 yaş aralığında ve 16 kişinin 70-79 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buldan'da tekstil her yaştan insanın yaptığı bir iştir. Burada herkes tezgah sesleri ile doğar ve büyür.

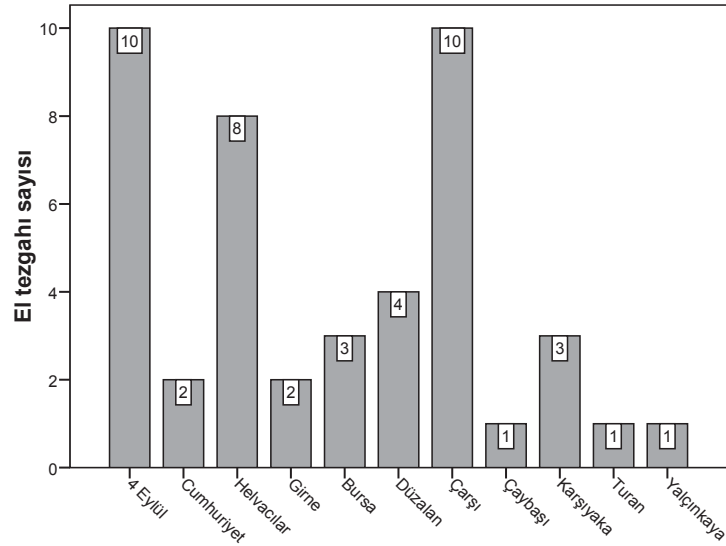
Grafik 3. Ustaların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların öğrenim durumlarına göre dağılımı Grafik 3'te sunulmuştur. Çalışmaya katılan kişilerin öğrenim durumları incelendiğinde 362 kişinin ilkököl, 36 kişinin ortaokul, 56 kişinin lise ve 8 kişinin üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Grafik 4. Ustaların Oturduğu Mahallelere Göre Dağılımı

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların oturduğu mahallelere göre dağılımı Grafik 4'te sunulmuştur. Çalışma, Buldan ilçesi merkezindeki 16 mahallede gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 39 kişi 4 Eylül, 7 kişi Cumhuriyet, 42 kişi Helvacılar, 29 kişi Girne, 34 kişi Bursa, 9 kişi Güroluk, 93 kişi Düzalan, 7 kişi Çarşı, 10 kişi Yeşildere, 25 kişi Çaybaşı, 68 kişi Yeni Mahalle, 32 kişi Karşıyaka, 29 kişi Turan, 13 kişi Gölbaşı, 19 kişi Yalçinkaya ve 15 kişi Kurtuluş Mahallelerinden katılmıştır.

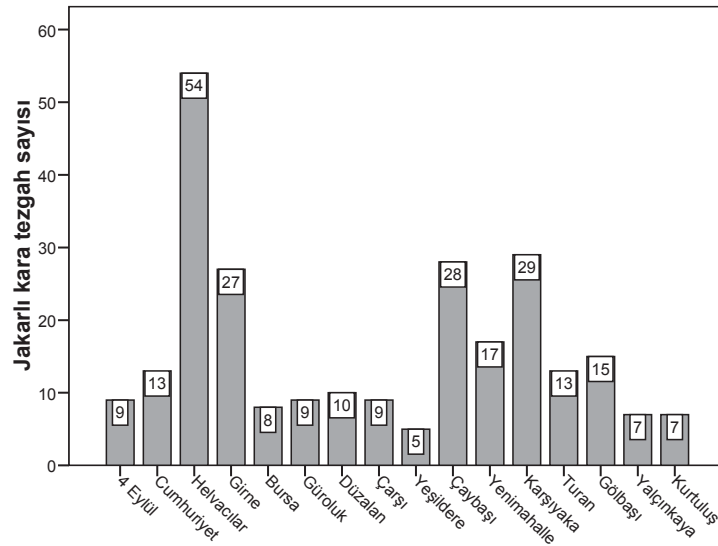
Grafik 5. El Tezgahı Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren el tezgahlarının adetleri dağılımı Grafik 5'te sunulmuştur. Mahallelere göre el tezgahlarının dağılımı incelendiğinde 10 el tezgahı 4 Eylül, 2 el tezgahı Cumhuriyet, 8 el tezgahı Helvacılar, 2 el tezgahı Girne, 3 el tezgahı Bursa, 4 el tezgahı Düzalan, 10 el tezgahı Çarşı, 1 el tezgahı Çaybaşı, 3 el tezgahı Karşıyaka, 1 el tezgahı Turan ve 1 el tezgahı Yalçinkaya mahallelerinde olmak üzere toplam 45 adet el tezgahı bulunmaktadır. Bunların içinden 3 tezgah 4

Eylül, 1 tezgah Çaybaşı, 3 tezgah Karşıyaka, 1 tezgah Turan, 2 tezgah Cumhuriyet, 5 tezgah Hevlacılar, 1 tezgah Girne, 1 tezgah Bursa, 4 tezgah Düzalan ve 10 tezgah Çarşı mahallerinde olmak üzere 31 adeti çalışır durumdadır. Diğer el tezgahları kapatılmıştır ancak kişiler tezgahlarını evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan tezgahlar istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

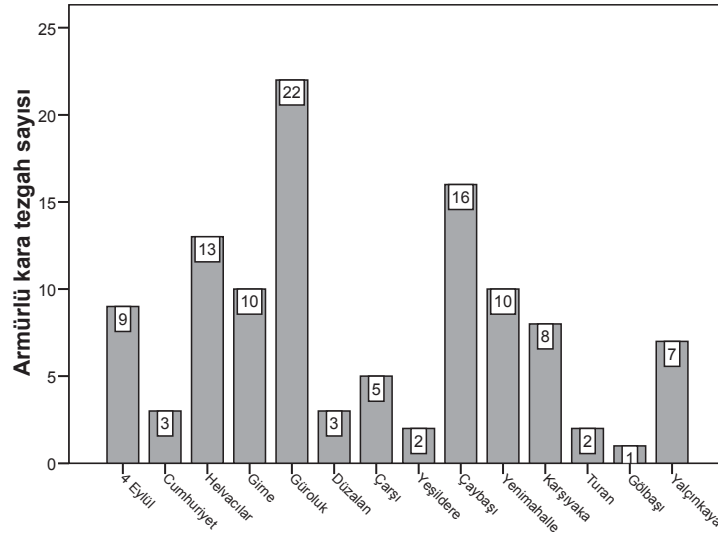
Grafik 6. Jakarlı Kara Tezgah Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren jakarlı kara tezgahlarının adetleri dağılımı Grafik 6'da sunulmuştur. Mahallelere göre jakarlı kara tezgahların dağılımı incelendiğinde 9 jakarlı kara tezgah 4 Eylül, 13 jakarlı kara tezgah Cumhuriyet, 54 jakarlı kara tezgah Helvacılar, 27 jakarlı kara tezgah Girne, 8 jakarlı kara tezgah Bursa, 9 jakarlı kara tezgah Güroluk, 10 jakarlı kara tezgah Düzalan, 9 jakarlı kara tezgah Çarşı, 5 jakarlı kara tezgah Yeşildere, 28 jakarlı kara tezgah Çaybaşı, 17 jakarlı kara tezgah Yeni Mahalle, 29 jakarlı kara tezgah Karşıyaka, 13 jakarlı kara tezgah Turan, 15 jakarlı kara tezgah Gölbaşı,

7 jakarlı kara tezgah Yalçinkaya ve 7 jakarlı kara tezgah Kurtuluş mahallelerinde olmak üzere toplam 260 adet jakarlı kara tezgah bulunmaktadır. Bunların içinden 6 tezgah 4 Eylül, 4 tezgah Yeşildere, 16 tezgah Çaybaşı, 12 tezgah Yeni Mahalle, 25 tezgah Karşıyaka, 12 tezgah Turan, 14 tezgah Gölbaşı, 5 tezgah Yalçinkaya, 7 tezgah Kurtuluş, 9 tezgah Cumhuriyet, 39 tezgah Helvacılar, 22 tezgah Girne, 4 tezgah Bursa, 9 tezgah Güroluk, 5 tezgah Düzalan, 9 tezgah Çarşı mahallerinde olmak üzere 198 adeti çalışır durumdadır. Diğer jakarlı kara tezgahlar kapatılmıştır ancak kişiler tezgahlarını evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan tezgahlar istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

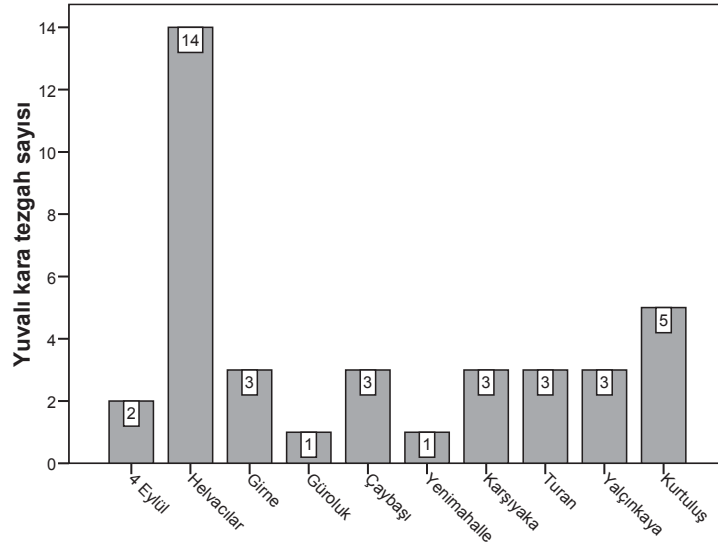
Grafik 7. Armürlü Kara Tezgah Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren armürlü kara tezgahlarının adetleri dağılımı Grafik 7'de sunulmuştur. Mahallelere göre armürlü kara tezgahların dağılımı incelendiğinde 9 armürlü kara tezgah 4 Eylül, 5 armürlü kara tezgah Cumhuriyet, 13 armürlü kara tezgah Helvacılar, 10 armürlü kara tezgah

Girne, 22 armürlü kara tezgah Güroluk, 3 armürlü kara tezgah Düzalan, 5 armürlü kara tezgah Çarşı, 2 armürlü kara tezgah Yeşildere, 16 armürlü kara tezgah Çaybaşı, 10 armürlü kara tezgah Yeni Mahalle, 8 armürlü kara tezgah Karşıyaka, 2 armürlü kara tezgah Turan, 1 armürlü kara tezgah Gölbaşı ve 7 armürlü kara tezgah Yalçinkaya mahallelerinde olmak üzere toplam 111 adet armürlü kara tezgah bulunmaktadır. Bunların içinden 4 tezgah 4 Eylül, 6 tezgah Çaybaşı, 4 tezgah Yeni Mahalle, 8 tezgah Karşıyaka, 1 tezgah Gölbaşı, 4 tezgah Yalçinkaya, 10 tezgah Helvacılar, 4 tezgah Girne, 16 tezgah Güroluk, 1 tezgah Düzalan, 1 tezgah Çarşı mahallerinde olmak üzere 59 adeti çalışır durumdadır. Diğer armürlü kara tezgahlar kapatılmıştır ancak kişiler tezgahlarını evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan tezgahlar istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

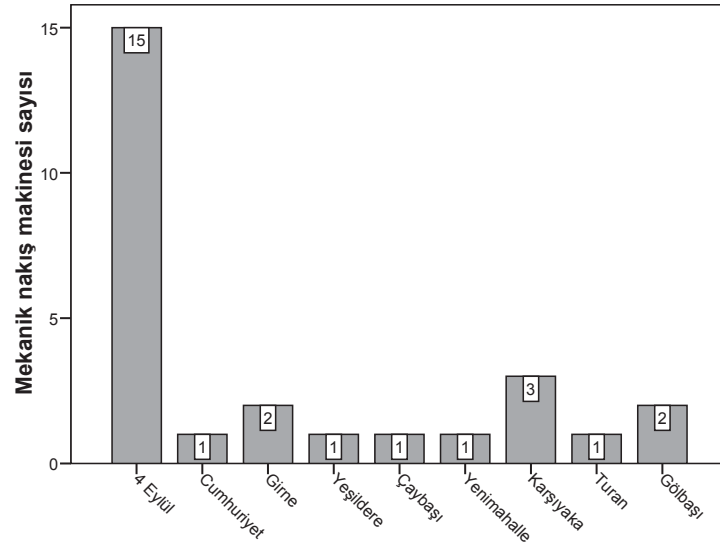
Grafik 8. Yuvalı Kara Tezgah Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren yuvalı kara tezgahlarının adetleri dağılımı Grafik 8'de sunulmuştur. Mahal-

lelere göre yuvalı kara tezgahların dağılımı incelendiğinde 2 yuvalı kara tezgah 4 Eylül, 14 yuvalı kara tezgah Helvacılar, 3 yuvalı kara tezgah Girne, 1 yuvalı kara tezgah Güroluk, 3 yuvalı kara tezgah Çaybaşı, 1 yuvalı kara tezgah Yeni Mahalle, 3 yuvalı kara tezgah Karşıyaka, 3 yuvalı kara tezgah Turan, 3 yuvalı kara tezgah Yalçinkaya ve 5 yuvalı kara tezgah Kurtuluş mahallelerinde olmak üzere toplam 38 adet yuvalı kara tezgah bulunmaktadır. Bunların içinden 1 tezgah 4 Eylül, 3 tezgah Karşıyaka, 3 tezgah Turan, 3 tezgah Yalçinkaya, 5 tezgah Kurtuluş, 6 tezgah Helvacılar, 3 tezgah Girne, 1 tezgah Güroluk mahallelerinde olmak üzere 25 adeti çalışır durumdadır. Diğer yuvalı kara tezgahlar kapatılmıştır ancak kişiler tezgahlarını evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan tezgahlar istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

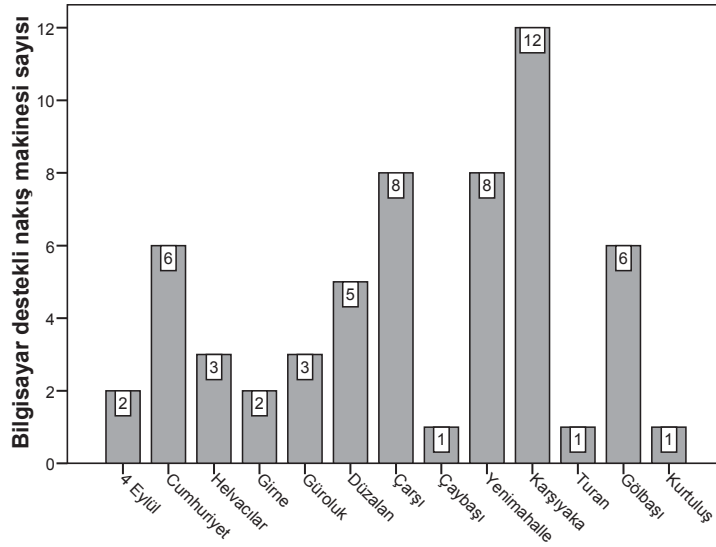
Grafik 9. Mekanik Nakış Makinesi Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren mekanik nakış makinelerinin adetleri dağılımı Grafik 9'da sunulmuştur. Mahallelere göre mekanik nakış makinelerinin dağılımı incelen-

diğinde 15 mekanik nakış makinesi 4 Eylül, 1 mekanik nakış makinesi Cumhuriyet, 2 mekanik nakış makinesi Girne, 1 mekanik nakış makinesi Yeşildere, 1 mekanik nakış makinesi Çaybaşı, 1 mekanik nakış makinesi Yeni Mahalle, 3 mekanik nakış makinesi Karşıyaka, 1 mekanik nakış makinesi Turan ve 2 mekanik nakış makinesi Gölbaşı mahallelerinde olmak üzere toplam 27 adet mekanik nakış makinesi bulunmaktadır. Bunların içinden 10 makine 4 Eylül, 1 makine Yeşildere, 1 makine Çaybaşı, 1 makine Yeni Mahalle, 2 makine Karşıyaka, 1 makine Turan, 1 makine Gölbaşı ve 1 makine Cumhuriyet mahallelerinde olmak üzere 18 adeti çalışır durumdadır. Diğer mekanik nakış makineleri kapatılmıştır ancak kişiler makinelerini evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan makineler istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

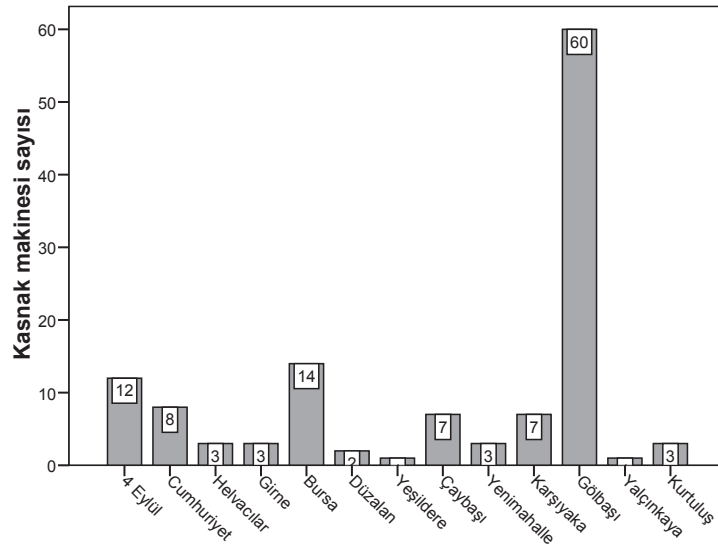
Grafik 10. Bilgisayar Destekli Nakış Makinesi Sayıları

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren bilgisayar destekli nakış makinelerinin adetleri dağılımı Grafik 10'da sunulmuştur. Mahallelere göre bilgisayar destekli nakış makinele-

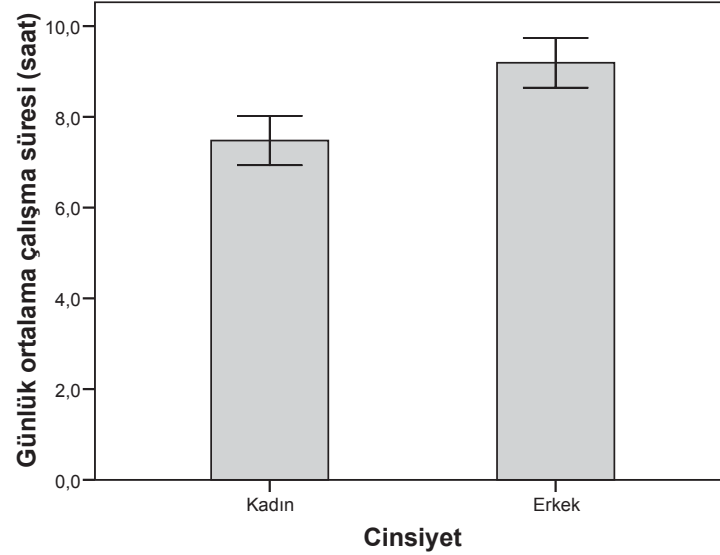
rinin dağılımı incelendiğinde 2 makine 4 Eylül, 6 makine Cumhuriyet, 3 makine Helvacılar, 2 makine Girne, 3 makine Güroluk, 5 makine Düzalan, 8 makine Çarşı, 1 makine Çaybaşı, 8 makine Yenimahalle, 12 makine Karşıyaka, 1 makine Turan, 6 makine Gölbaşı ve 1 makine Kurtuluş mahallelerinde olmak üzere toplam 58 adet bilgisayar destekli nakış makinesi bulunmaktadır. Bunların içinden 1 makine Çaybaşı, 5 makine Yeni Mahalle, 10 makine Karşıyaka, 1 makine Turan, 4 makine Gölbaşı, 1 makine Kurtuluş, 4 makine Cumhuriyet, 3 makine Helvacılar, 1 makine Girne, 3 makine Güroluk, 5 makine Düzalan ve 8 makine Çarşı mahallelerinde olmak üzere 46 adet çalışır durumdadır. Diğer bilgisayar destekli nakış makineleri kapatılmış durumdadır ancak kişiler makinelerini evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan makineler istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

Grafik 11. Kasnak Makinesi Sayıları

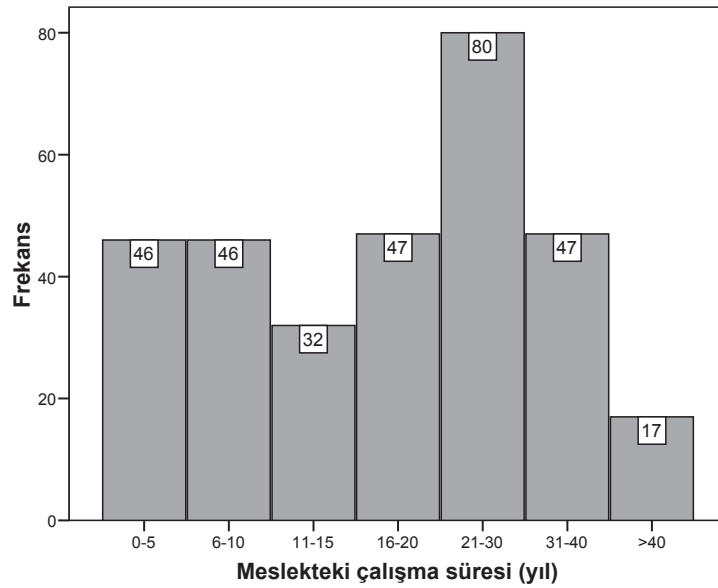
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren kasnak makinelerinin adetleri dağılımı Grafik 11’de sunulmuştur. Mahallelere göre kasnak (suzene) makinelerinin dağılımı incelendiğinde 12 makine 4 Eylül, 8 makine Cumhuriyet, 3 makine Helvacılar, 3 makine Girne, 14 makine Bursa, 2 makine Düzalan, 1 makine Yeşildere, 7 makine Çaybaşı, 3 makine Yeni Mahalle, 7 makine Karşıyaka, 60 makine Gölbaşı, 1 makine Yalçinkaya ve 3 makine Kurtuluş mahallerinde olmak üzere toplam 124 kasnak makinesi bulunmaktadır. Bunların içinden 8 makine 4 Eylül, 4 makine Çaybaşı, 3 makine Yeni Mahalle, 7 makine Karşıyaka, 16 makine Gölbaşı, 2 makine Kurtuluş, 8 makine Cumhuriyet, 1 makine Helvacılar, 8 makine Bursa ve 2 makine Düzalan mahallelerinde olmak üzere 59 adeti çalışır durumdadır. Diğer kasnak makineleri kapatılmıştır ancak kişiler makinelerini evlerinde saklamaktadırlar. Kapatılan makineler istenildiği takdirde kurulup tekrar faaliyete geçebilecek durumdadır.

Grafik 12. Ustaların Günde Ortalama Çalışma Süresi (Saat)

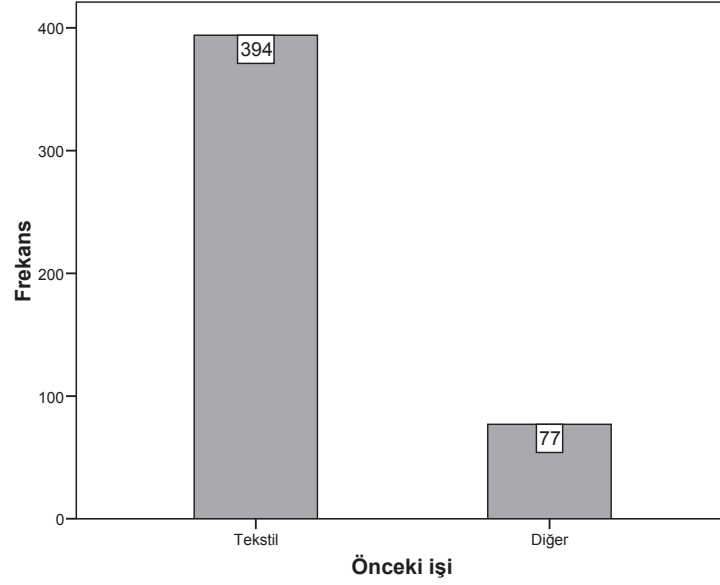

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların saat bazında günlük çalışma sürelerinin ortalaması Grafik 12’de gösterilmektedir. Çalışmaya katılan kişilerin günlük ortalama çalışma süreleri saat olarak hesaplandığında (saat / 1 gün) kadınların günlük ortalama çalışma süresi 7,48 saat, erkeklerin ise 9,19 saat olarak bulunmuştur. Cinsiyet ayırmaksızın günlük ortalama çalışma süreleri hesaplandığında ise ortalama günlük çalışma süresi 8,82 saattir. Kadınların işte çalışma dışında ev işleri ile ilgilendikleri göz önüne alındığında erkeklere yakın bir zaman dilimi kadar çalıştıkları görülmektedir.

Grafik 13. Ustaların Meslekteki Çalışma Süresi (Yıl)

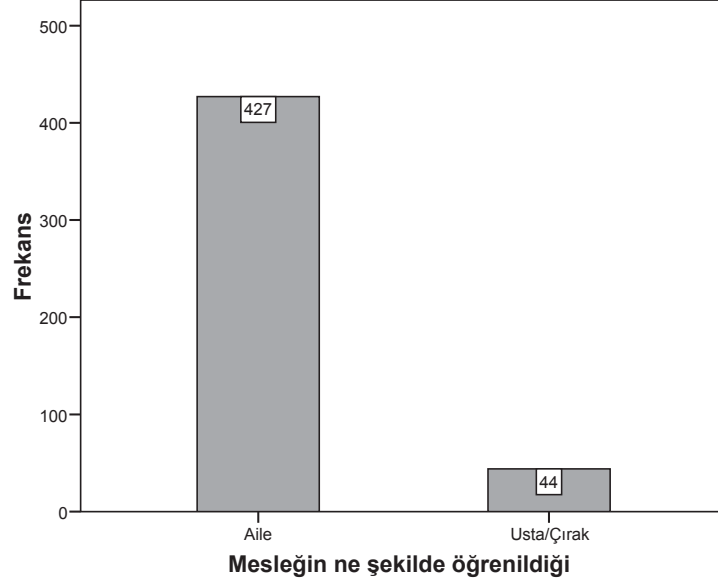

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların bu meslek ile kaç yıldır uğraştıklarının dağılımı Grafik 13’te sunulmuştur. Çalışmaya katılan 46 kişi 0-5 yıldır, 46 kişi 6-10 yıldır, 32 kişi 11-15 yıldır, 47 kişi 16-20 yıldır, 80 kişi 21-30 yıldır, 47 kişi 31-40 yıldır, 17 kişi 40 yıldan fazla bir süredir mesleklerini yaptıklarını söylemişlerdir.

Grafik 14. Ustaların Bu İşten Önce Hangi İş İle Uğraştığı

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların tekstil işinden önce hangi iş ile uğraştıkları Grafik 14'de gösterilmektedir. Çalışmaya katılan 394 kişi tekstil işinden önce de aynı iş ile uğraştığını, 77 kişi ise farklı meslekler icra ettiklerini ancak belli bir zaman sonra tekstil sektörüne girdiklerini belirtmiştir.

Tekstil sektörü Buldan halkının adeta genlerinde vardır. Buldan'da bir çok kişinin tekstilci olduğu, olmayanların ise belli bir zaman sonra tekstil işine girdiği grafikten görülmektedir.

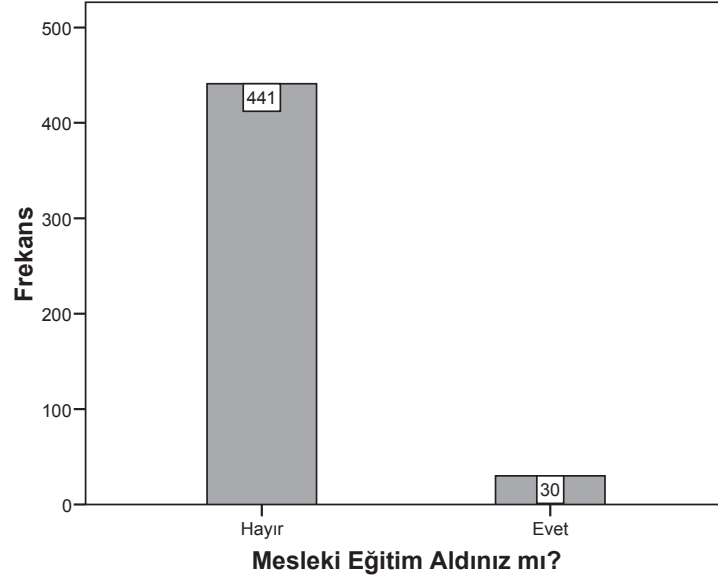
Grafik 15. Ustaların Mesleği Nereden/Kimden Öğrendiği

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların mesleklerini nereden ya da kimden öğrendikleri Grafik 15'te gösterilmektedir. Çalışmaya katılan 427 kişi mesleğini ailesinden öğrendiğini, 44 kişi ise aile dışında bir kişinin yanında usta/çırak ilişkisi ile öğrendiğini belirtmiştir.

Buldan'da yüzyıllardır süregelen bu işi insanlar genellikle evlerinde ailelerinden görerek öğrenmiştir ve bu zamana kadar gelmiştir.

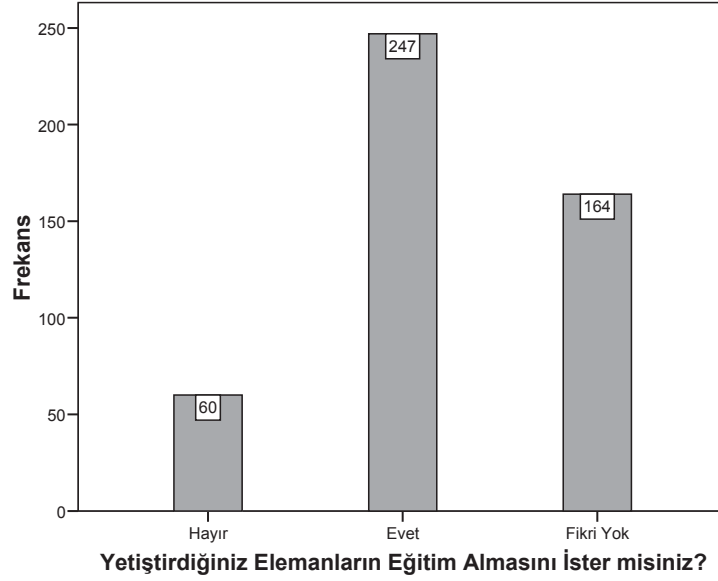
Dokumacılık mesleğinin bu zamana kadar gelmesinde kişilerin ailelerinin yanında yetişmesinin büyük bir etkisi vardır, meslek bütün incelikleriyle nesilden nesile aktarılmaktadır.

Grafik 16. Ustaların Mesleki Herhangi Bir Eğitim Alıp Almama Durumu

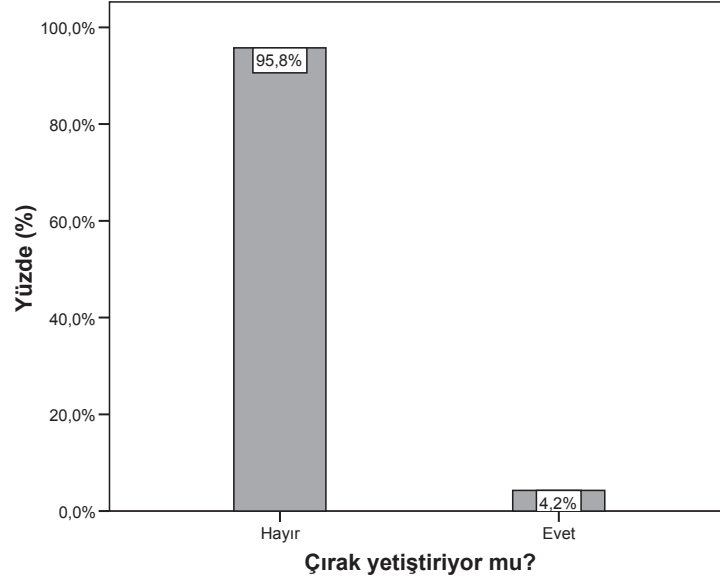
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların mesleki herhangi bir eğitim alıp almama durumları Grafik 16'da gösterilmektedir. Çalışmaya katılan 471 kişiden 441'i mesleki herhangi bir eğitim almadığını belirtirken, 4 kişi meslek liselerinin tekstil bölümlerinden mezun olduğunu, 18 kişi Milli Eğitim Bakanlığı'nın açmış olduğu kurslara, 7 kişi dokumacılar odası, ticaret odası gibi odaların açmış olduğu kurslara, 1 kişi ise özel sektörün açmış olduğu kurslara katıldığını ifade etmiştir.

Grafik 17. Ustaların Yetiştirdikleri Elemanların Eğitim Almalarını İsteme Durumu

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların yetiştirdikleri elemanların eğitim almalarını isteme durumları Grafik 17’de gösterilmektedir. Çalışmaya katılan 247 kişi yetiştirdiği elemanların eğitim almalarını isterken, 60 kişi istemediğini, 164 kişi ise bu konuda herhangi bir fikrinin olmadığını belirtmiştir.

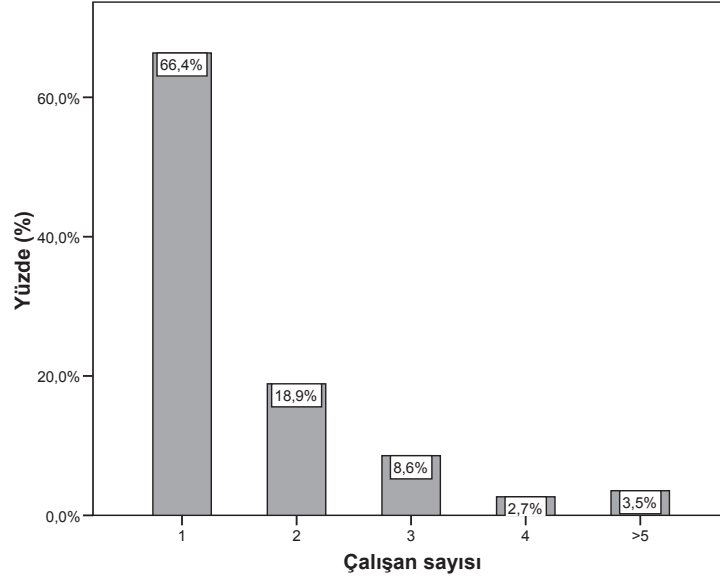
Buldan’da mesleki eğitim konusunda ciddi bir eksiklik gözlenmektedir. Oysaki mesleklerini çok iyi icra eden değerli ustalarımızın pratik bilgileri ile teorik bilgi yeterli derecede birleştirilebilirse bu konuda gerekli olan araştırma-geliştirme çalışmaları da gerçekleşmiş olacaktır.

Grafik 18. Ustaların Yeni Çırak Yetiştirme Durumu

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların yeni çırak yetiştirme durumları Grafik 18’de gösterilmektedir. Çalışmaya katılan ve mesleklerini aktif olarak icra eden kişilerin % 95,8’i çırak yetiştirmezken % 4,2’si çırak yetiştirmektedir.

Bu grafik ilçedeki tekstilin geleceği açısından çok önemli bir grafikdir. Mesleklerini yapan kişilerin çoğu çırak yetiştirmedine göre bu kişiler mesleği bıraktığında sürdürececek kişiler de olmayacak demektir. Mesleğin devamlılığı açısından yeni elemanlar yetiştirilmelidir. Kişilerin çırak yetiştirmemelerinin nedenleri araştırılmalıdır. Ortaya çıkacak nedenlere göre acil önlemler alınmalıdır.

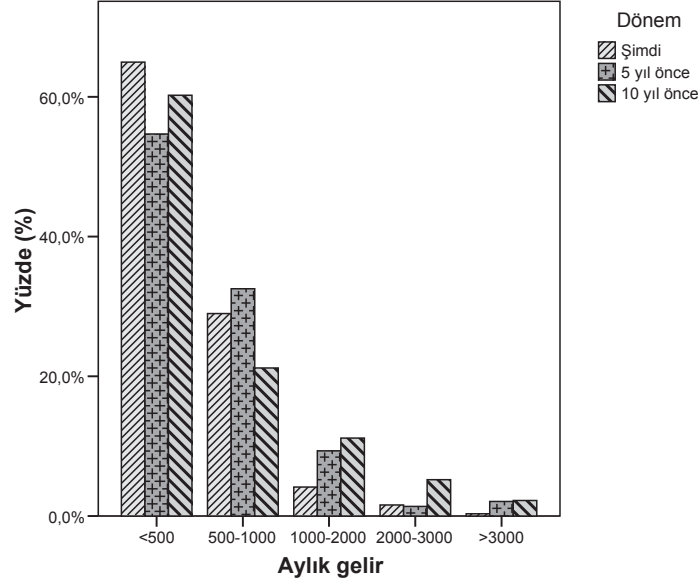
Grafik 19. Birlikte Çalışılan Kişi Sayısı

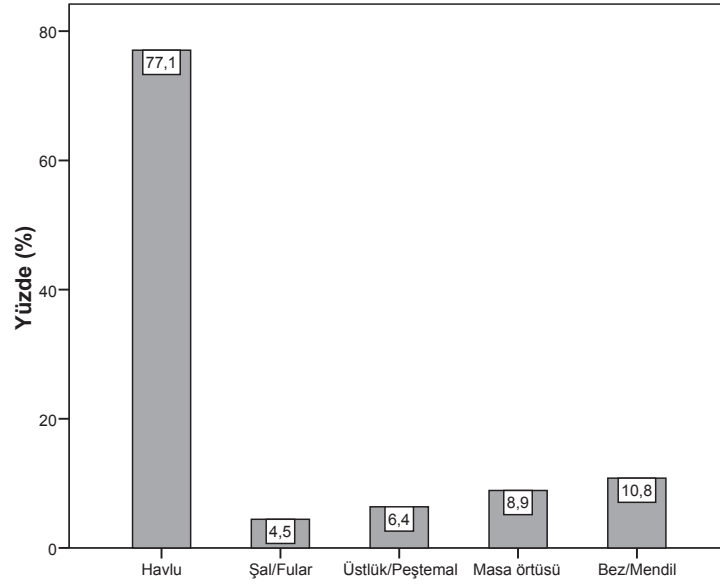
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların birlikte çalıştıkları kişi sayıları Grafik 19'da gösterilmektedir. Çalışmaya katılan kişilerin % 66,4'ü tek başına, % 18,9'u 2 kişi birlikte, % 8,6'sı 3 kişi birlikte, % 2,7'si 4 kişi birlikte, % 3,5'i ise 5 ve daha fazla kişi birlikte çalışmaktadır.

Tek kişi çalışan ustaların yanında bir çırak yoktur ve bu kişilerin oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu grafik çırak yetiştirilmediğinin başka bir göstergesidir.

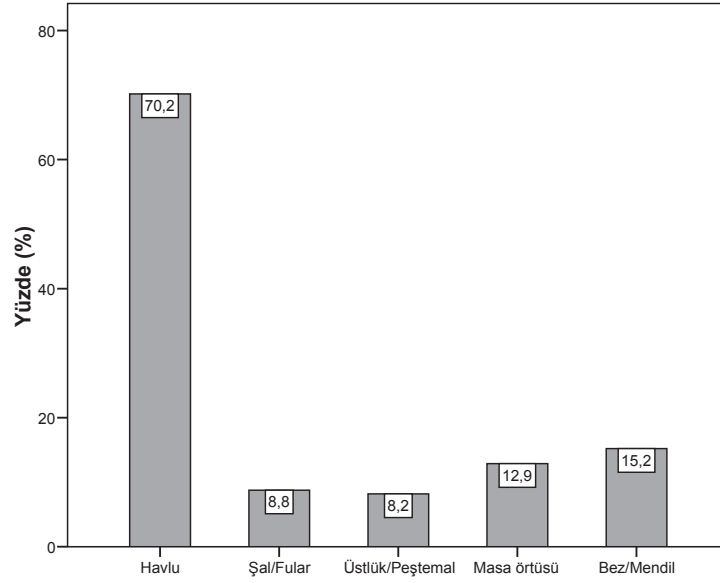
Grafik 20. Aylık Gelir Durumları
(Şimdiki, 5 Yıl Önceki ve 10 Yıl Önceki)

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların aylık gelir durumlarının dağılımı Grafik 20'de sunulmaktadır. Grafik tekstil işi ile uğraşan kişilerin sırasıyla günümüzde, 5 yıl önce ve 10 yıl önce bu işten elde ettikleri gelirleri göstermektedir. Bu dönemde 500 TL ve altında gelir elde edenlerin oranı % 65 iken 5 yıl önce bu oran % 54,7, 10 yıl önce ise % 60,2'dir. Bu dönemde 500 TL ile 1000 TL arasında gelir elde edenlerin oranı % 29 iken, 5 yıl önce bu oran % 32,5, 10 yıl önce ise % 21,2'dir. Bu dönemde 1000 TL ile 2000 TL arasında gelir elde edenlerin oranı % 4,1 iken, 5 yıl önce bu oran % 9,3, 10 yıl önce % 11,2'dir. Bu dönemde 2000 TL ile 3000 TL arasında gelir elde edenlerin oranı % 1,6, 5 yıl önce bu oran % 1,4 ve 10 yıl önce % 5,2'dir. 3000 TL'nin üstünde gelir elde edenlerin ise bu dönemdeki oranı %0,3, 5 yıl önce bu oran % 2,1 ve 10 yıl önce bu oran % 2,2'dir.

Grafik 21. Geçmiş Yıllarda Üretilen Ürünler

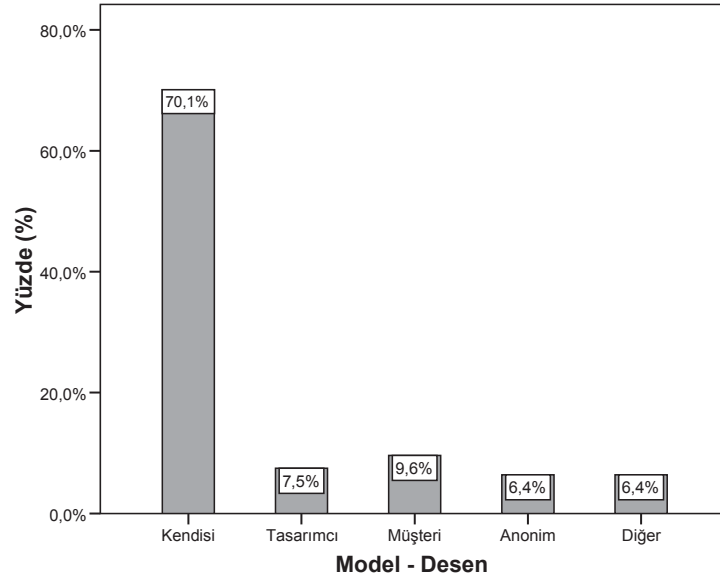
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların geçmiş yıllarda ürettikleri ürünler Grafik 21’de sunulmaktadır. Geçmiş yıllarda dokuma üretimi yapan ustaların % 77,1’i havlu, % 4,5’i şal ve fular, % 6,4’ü yöresel giysilerden üstlük ve peştemal, % 8,9’u masa örtüsü ve benzer ev tekstili ürünleri, % 10,8’i metre bez ve mendil dokumaktadır. Bir usta birden çok ürün dokuyabildiği için her ürünün yüzdesi kendi içinde değerlendirilmektedir.

Grafik 22. Günümüzde Üretilen Ürünler

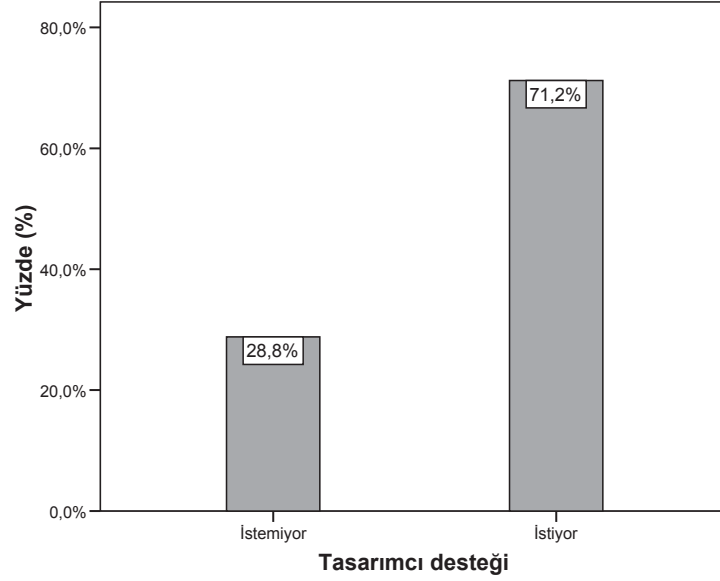
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların günümüzde ürettikleri ürünler Grafik 22’de sunulmaktadır. Şu anda dokuma üretimi yapan ustaların % 70,2’si havlu, % 8,8’i şal ve fular, % 8,2’si yöresel giysilerden üstlük ve peştemal, % 12,9’u masa örtüsü ve benzer ev tekstili ürünleri, % 15,2’si metre bez ve mendil dokumaktadır. Bir usta birden çok ürün dokuyabildiği için her ürünün yüzdesi kendi içinde değerlendirilmektedir.

Buldan’da havlu dokumanın yüzdesi diğer ürünlere nazaran daha fazladır, dokunan havluların özelliklerinin geliştirilmesine yönelik araştırma-geliştirme çalışmaları ilçenin dokuma gelirlerini iyileştirmek açısından çok önemlidir. Diğer ürünlerin özelliklerine de katma değer katacak çalışmalarda bulunulmalıdır.

Grafik 23. Üretilen Ürünlerin Modellerinin ya da Desenlerinin Kaynağı

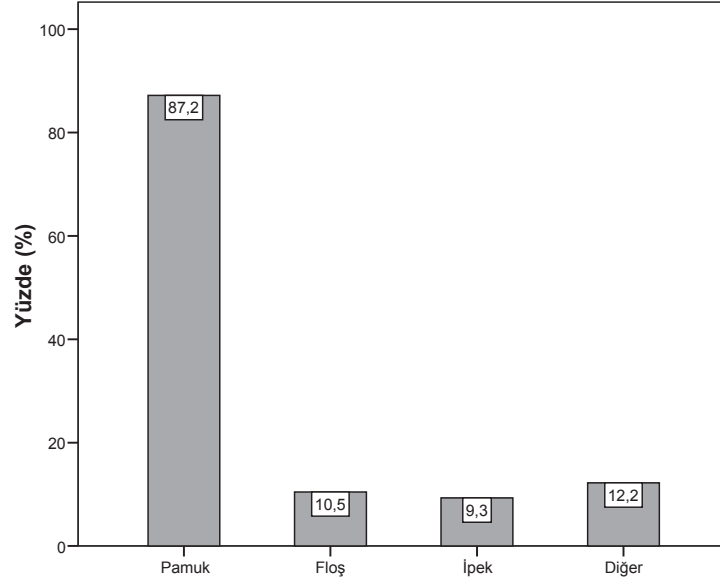
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların ürettikleri ürünlerin modellerinin ya da desenlerinin kaynağı Grafik 23'te sunulmaktadır. Çalışmaya katılan ustaların % 70,1'i model ve desenlerini kendileri tasarlamakta, % 7,5'i tasarımcılarla çalışmakta, % 9,6'sı müşterinin getirdiği model ve desenleri üretmekte, kendisi geliştirmemekte, % 6,4'ü yörede yıllardır var olan anonim desenleri çalışmakta, % 6,4'ü ise diğer şekillerde model ve desenlerini üretmektedir. Diğer cevabını veren kişiler genellikle başka ustaların model ve desenlerini taklit etmektedir. Böylece kim nasıl bir çalışma ortaya çıkarırsa belli bir zaman sonra ilçede o çalışma çoğalmakta ve orijinalliğini yitirmektedir. Bu olay kısa vadede kişilere fayda sağlamakla birlikte uzun vadede sektöre zarar vermektedir.

Grafik 24. Üretilen Ürünlere Tasarımcı Desteği

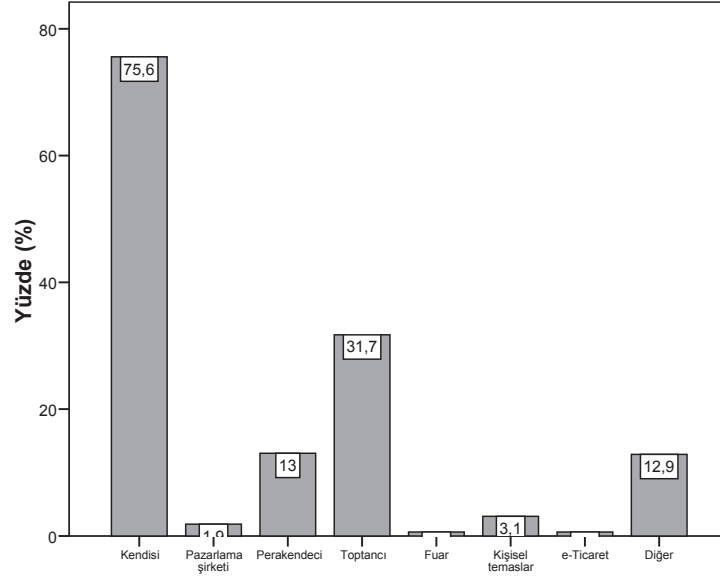
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların ürettikleri ürünler için tasarımcı desteği isteyip istemediklerinin durumu Grafik 24'te gösterilmektedir. Çalışmaya katılan kişilerin % 71,2'si işlerinde tasarımcı desteği isterken, % 28,8'i tasarımcı desteğine gerek duymadıklarını belirtmiştir.

Buldan'da ustalara tasarım desteği konusunda profesyonel destek sağlayacak bir sistem kurulmalıdır. Bu sistem sadece tasarım desteği sağlamamalı aynı zamanda ürünlerin teknik özelliklerini geliştiren yönde de destek vermelidir. Bu konuda ilçede ciddi bir çalışma yapılmalıdır. Hatta geliştirilen desenler belgelendirilmeli başka ilçelerde dokuma veya işleme ile uğraşan kişilerin aynı çalışmalarını yapmalarını engellenerek geliştirilen model ve desenler güvence altına alınmalıdır. İsteyen kişiler bu sistemden istediği zaman yararlanabilmelidir.

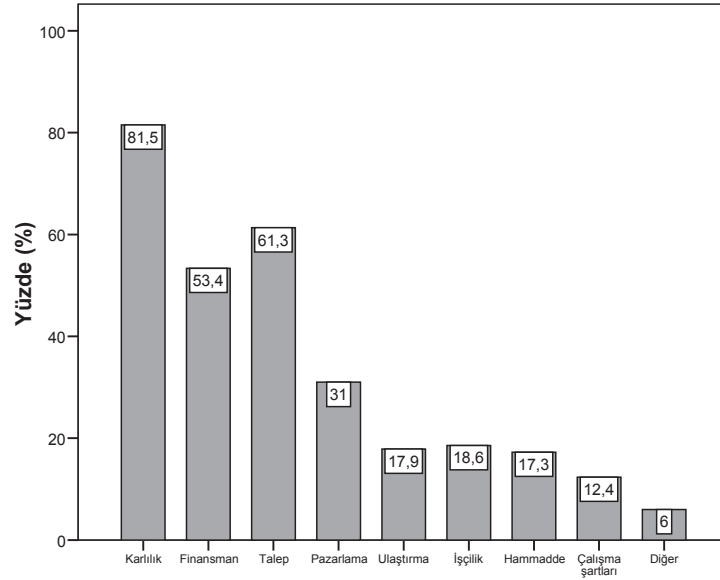
Grafik 25. Kullanılan İpliğin Lif Çeşidi

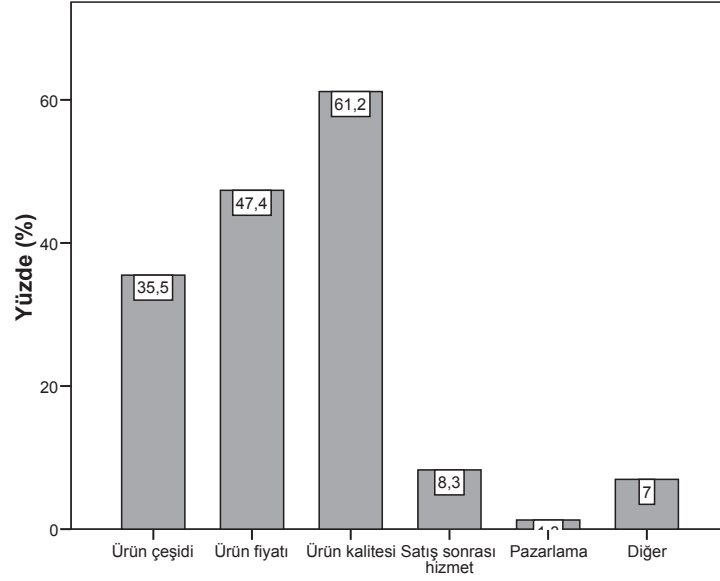
Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların kullandıkları ipliklerin lif çeşitleri Grafik 25'te gösterilmektedir. Çalışmaya katılan dokuma üretimi yapan ustaların % 87,2'si pamuk iplik, % 10,5'i floş (viskoz ipeği) iplik, % 9,3'ü ipek iplik, % 12,2'si ise diğer lif çeşitlerinde iplik kullanmaktadır.

Grafik 26. Üretilen Ürünlerin Pazarlama Yöntemi

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların ürettikleri ürünleri pazarlama yöntemleri Grafik 26'da sunulmaktadır. Ürettikleri ürünleri çalışmaya katılan kişilerin, % 75,6'sı kendisi, % 1,9'u pazarlama şirketleri aracılığıyla, % 13'ü perakendecilere dağıtarak, % 31,7'si toptancılar yoluyla, % 0,6'sı fuarlarda müşteri ile anlaşarak, % 3,1'i kişisel temaslar ve ziyaretlerle, % 0,6'sı e-ticaret yoluyla ve % 12,9'u farklı yollarla pazarlamaktadır. Bir usta ürettiği ürünlerin pazarlamasını farklı birkaç yolla yapabilmektedir. Her yöntemin yüzdesi kendi içinde değerlendirilmektedir.

Grafik 27. Karşılaşılan Güçlükler

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların işlerini sürdürürken karşılaştıkları güçlükler Grafik 27’de sunulmaktadır. Çalışmaya katılan kişilerin karşılaştıkları güçlüklerin % 81,5’ini kar marjının düşük olması, % 53,4’ünü finansman yetersizliği, % 61,3’ünü talep yetersizliği, % 31’ini pazarlama konusundaki güçlükler, % 17,9’unu ulaştırma giderlerinin yüksek olması, % 18,6’sını işçilik maliyetlerinin yüksek olması, % 17,3’ünü hammadde teminindeki güçlükler, % 12,4’ünü çalışma şartlarının uygunsuz olması ve % 6’sını diğer nedenler oluşturmaktadır. Ustaların karşılaştığı güçlükler birkaç tane olabilmektedir. Her maddenin yüzdesi kendi içinde değerlendirilmektedir.

Grafik 28. Rekabet Edilebilir Yönler

Buldan ilçesinde evlerde faaliyet gösteren ustaların işlerini sürdürürken sahip oldukları rekabet edilebilir yönleri Grafik 28'de sunulmaktadır. Çalışmaya katılan kişilerin % 35,5'i ürün çeşidini, % 47,4'ü ürünün fiyatını, % 61,2'si ürünün kalitesini, % 8,3'ü satış sonrası sunulan hizmeti, % 1,3'ü uyguladıkları pazarlama stratejisini, %7 si ise diğer faktörleri rekabet edilebilir yönü olarak düşündüğünü ifade etmiştir.

Buldan'da üretilen ürünlerin çeşidi, fiyatı ve kalitesi Buldan'ın rekabet edilebilir yönlerinin başında gelmektedir. Ancak bu yönlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Ürün çeşitliliği artırılmalı, kaliteyi düşüren etmenler engellenmelidir. Rekabet edilebilir diğer yönlerin etkinliği ise artırılmalıdır. Satış sonrası hizmet ve pazarlama faktörleri üzerinde durulmalı ve geliştirilmelidir.

Çalışma Koşulları

Envanter çalışması kapsamında ustaların çalıştıkları mekanların fiziki şartları ile ilgili çıkan sonuçlar şu şekildedir.

Çalışma esnasında ortaya çıkan sestən ustaların % 4,5'i hiç memnun değilken, % 14,7'si memnun değil, % 67, 6'sı memnun, % 13,1' ise çok memnundur.

Çalışma esnasında mekandaki ışıktan % 1,9'u hiç memnun değilken, % 6,8'i memnun değil, % 80,1'i memnun, % 11,3'ü ise çok memnundur.

Çalışma esnasında mekandaki havalandırmadan % 1,9'u hiç memnun değilken, % 8,3'ü memnun değil, % 77,9'u memnun, % 11,9'u ise çok memnundur.

Çalışma esnasında mekandaki ısıtmadan % 3,2'si hiç memnun değilken, % 12,5'u memnun değil, % 73,1'i memnun, % 11,2'si ise çok memnundur.

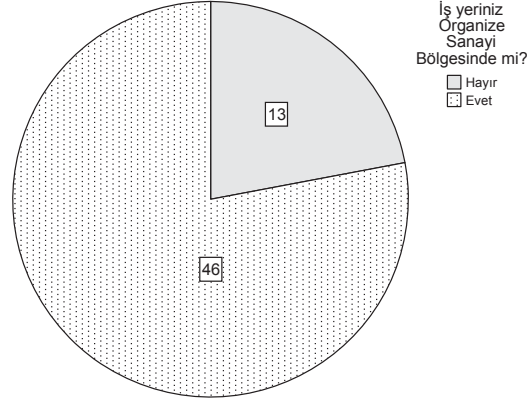
Ustaların çoğunun çalışma şartlarından şikayetçi olmadıkları görülmektedir. Ustalar yıllardır bu şartlarda çalıştıkları için herhangi bir rahatsızlık hissetmemektedirler. Ancak insan sağlığı açısından çalışma şartlarının bilimsel olarak incelenmesinde ve iyileştirilmesinde fayda vardır.

3.2. BULDAN'DAKİ SANAYİDE TEKSTİL SEKTÖRÜNÜN DURUMU

Buldan'da şu anda faaliyet gösteren en eski işletme 1950 yılında kurulmuştur. İlçede bir adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. İşletmelerin geneli bu bölgede yoğunlaşmakla birlikte bazı küçük işletmeler ilçenin çeşitli yerlerine dağılmıştır.

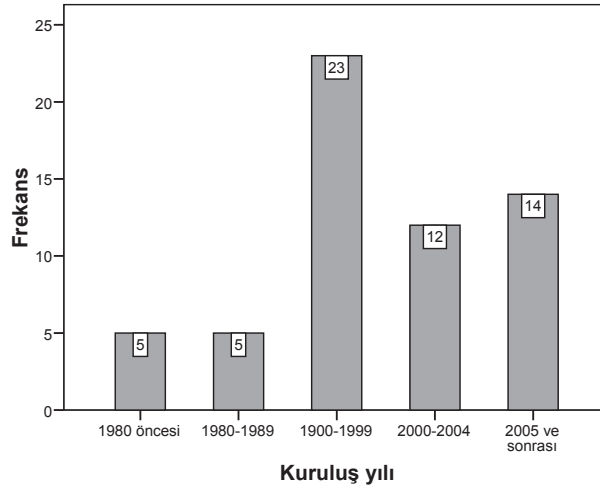
Çalışma kapsamında Buldan'da tekstil ile uğraşan toplam 59 işletme ile birebir görüşülmüş, Ek 2'de yer alan sorular yöneltilmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Grafik 29. İş Yerlerinin Bulunduğu Bölge
(Toplam 59 işletme)

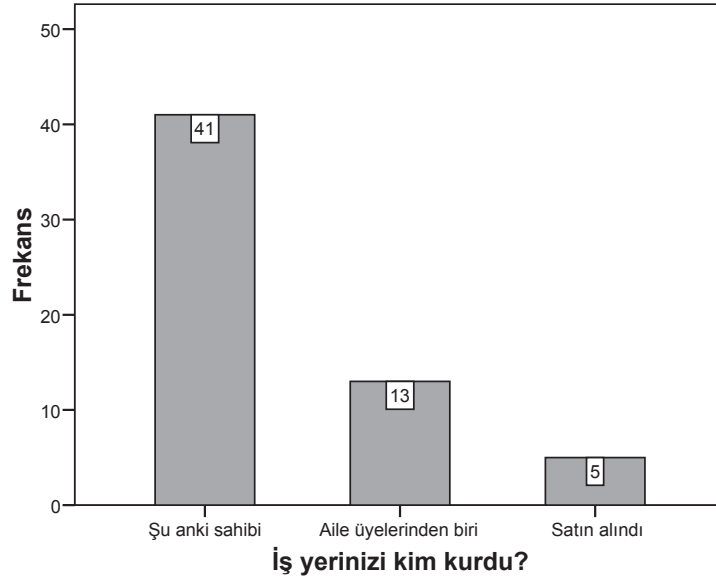
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin iş yerlerinin buldukları bölgelere göre dağılımı Grafik 29'da gösterilmektedir. Buldan'da faaliyet gösteren ve çalışmaya katılan 59 işletmenin 46 adeti organize sanayi bölgesinde bulunurken, 13 adeti organize sanayi bölgesinde bulunmamaktadır.

Grafik 30. İş Yerlerinin İlk Kuruluş Yılları

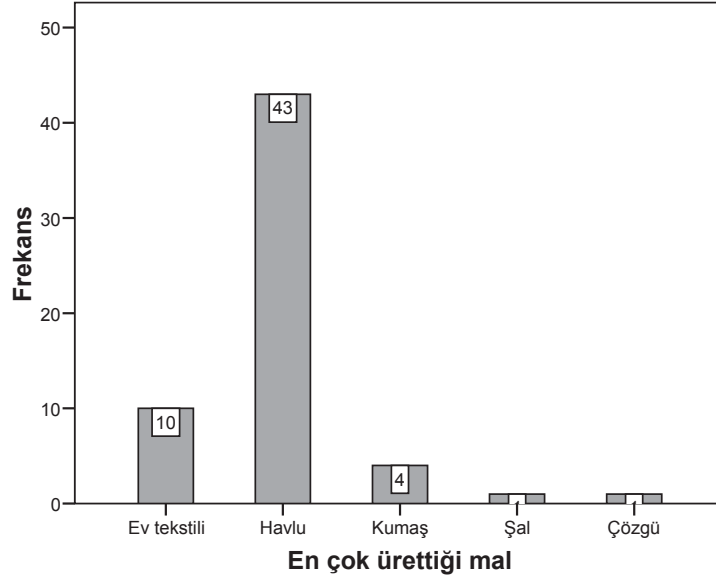
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin ilk kuruluş yıllarına göre dağılımı Grafik 30'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 5 işletme 1980 yılından önce, 5 işletme 1980-1989 yılları arasında, 23 işletme 1990-1999 yılları arasında, 12 işletme 2000-2004 yılları arasında, 14 işletme ise 2005 yılı ve sonrasında kurulmuştur.

Grafik 31. İş Yerlerini Kuran Kişiler

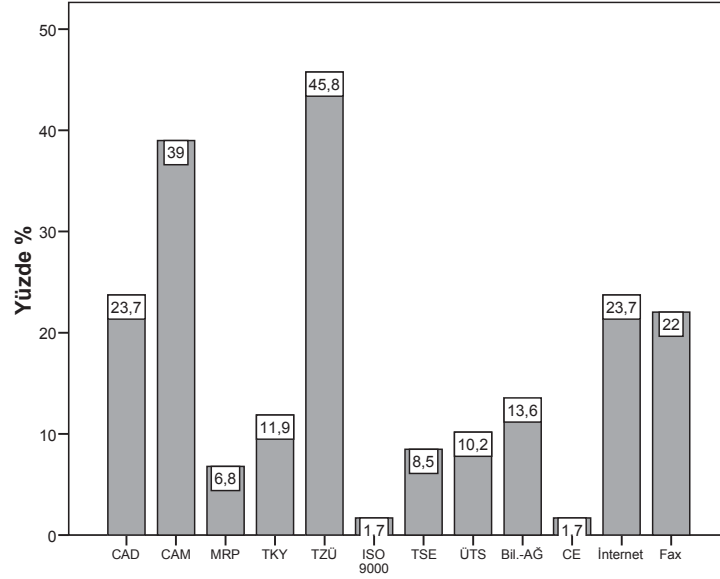

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin kuran kişilere göre dağılımı Grafik 31'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 41 işletmeyi şu anki sahibi, 13 işletmeyi aile üyelerinden birisi kurmuştur. 5 işletme ise satın alınmış, şu anda işleten kişiler tarafından kurulmamıştır.

Grafik 32. İş Yerlerinde Değer Bakımından
En Çok Üretilen Mallar

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin, değer bakımından en çok ürettikleri mallara göre dağılımı Grafik 32'de sunulmaktadır. Buldan'da yer alan 10 işletme ev tekstili alanında, 43 işletme havlu-bornoz alanında, 4 işletme kumaş alanında, 1 işletme şal-fular alanında ve 1 işletme çözüğü çekme alanlarında faaliyet göstermektedir.

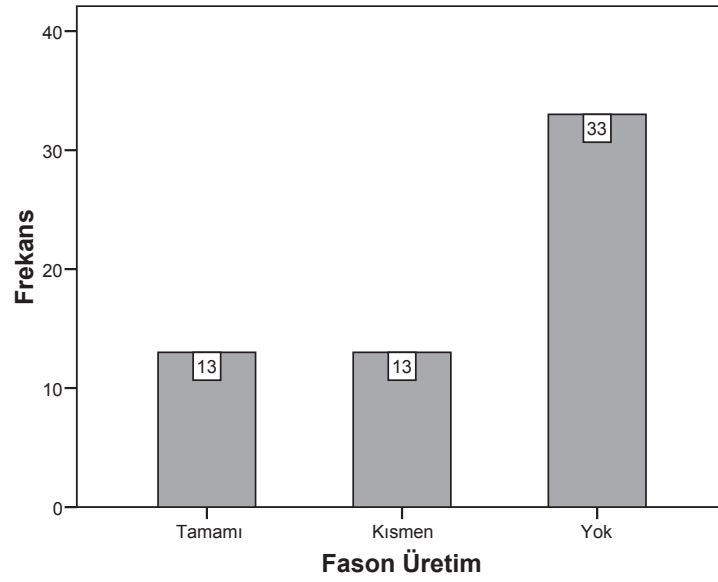
Grafik 33. İş Yerlerinde Kullanılan Teknoloji ve Standartlar

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde kullanılan teknoloji ve standartlar Grafik 33'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin % 23,7'si bilgisayar destekli tasarımı (CAD), % 39'u bilgisayar destekli üretimi (CAM), % 6,8'i malzeme ihtiyaç planlamasını (MRP), % 11,9'u toplam kalite yönetimini, % 45,8'i tam zamanında üretimi, % 1,7'si ISO 9000 kalite yönetim sistemini (onaylı), % 8,5'i TSE belgeli üretimi, % 10,2'si taşıyıcı ve ürün takip sistemini, % 13,6'sı firma içi bilgisayar ağını, % 1,7'si CE standardını, % 23,7'si interneti, % 22'si ise faks cihazını işletme içinde kullanmaktadır. Bir işletme birden çok teknoloji ve standartları kullanabilmektedir. Her teknoloji ve standart kendi içinde değerlendirilmektedir.

Tablo 3. Bulunulan İl Dışındaki (Denizli Dışı) Üretim Durumları

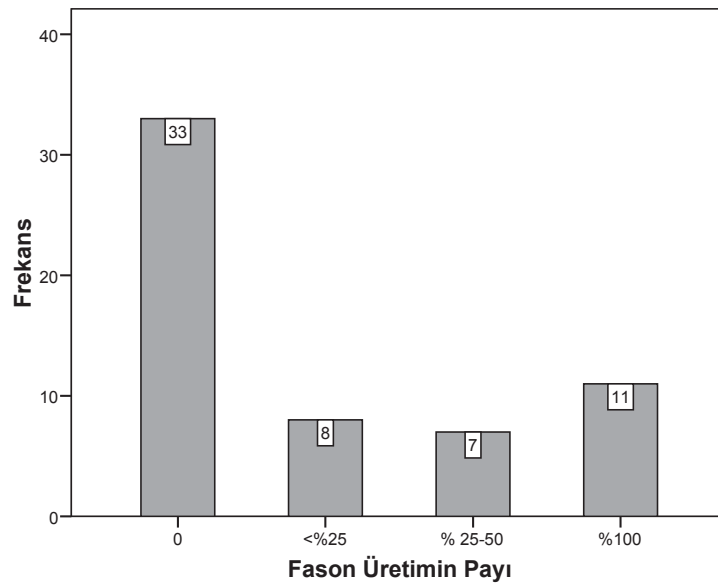
Yok	57
İstanbul, Ankara, İzmir benzeri metropollerde	0
Bölgemizdeki diğer illerde	1
Bölge dışındaki illerde	1
Başka ülkelerde	0

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin bulunduğu il dışındaki (Denizli dışı) üretim durumları Tablo 3'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 57 işletmenin Buldan dışında üretim birimi yoktur, 1 işletmenin Ege bölgesindeki diğer illerde, 1 işletmenin ise Ege bölgesi dışındaki illerde üretim birimleri bulunmaktadır.

Grafik 34. İş Yerlerindeki Fason Üretim Durumu

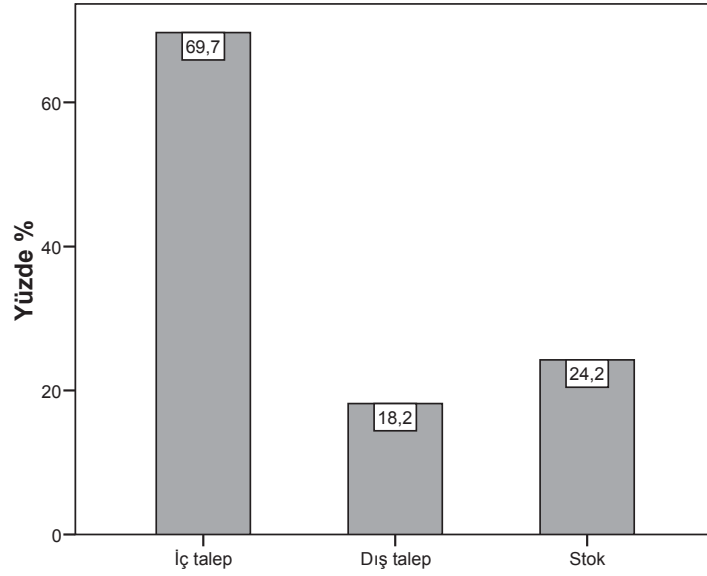
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin fason üretim durumları Grafik 33'de gösterilmektedir. Buldan'da faaliyet gösteren 13 işletmede tamamen ve 15 işletmede kısmen fason üretim yapılmakta iken 33 işletmede hiç fason üretim yapılmamaktadır.

Grafik 35. İş Yerlerindeki Yıllık Fason Üretimin Yıllık Toplam Üretim Değeri İçindeki Payı

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde yıllık fason üretiminin yıllık toplam üretim değeri içindeki payı Grafik 35'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren ve fason üretim yapan 8 işletmenin yıllık fason üretiminin yıllık toplam üretim değeri içindeki payı % 25'ten az, 7 işletmenin yıllık fason üretiminin yıllık toplam üretim değeri içindeki payı % 25-50 arasında, 11 işletmenin ise yıllık fason üretiminin yıllık toplam üretim değeri içindeki payı % 100'dür. Yani 11 işletmenin üretimi tamamen fason üretimdir. 33 işletmenin ise fason üretim payı 0'dır, yani fason üretimleri yoktur.

Grafik 36. Fason Üretim Yapmayan İş Yerlerinin Üretim Miktarlarını Belirleme Kriterleri
(Bu soruya fason üretim yapmayan 33 işletme cevap vermiştir.)

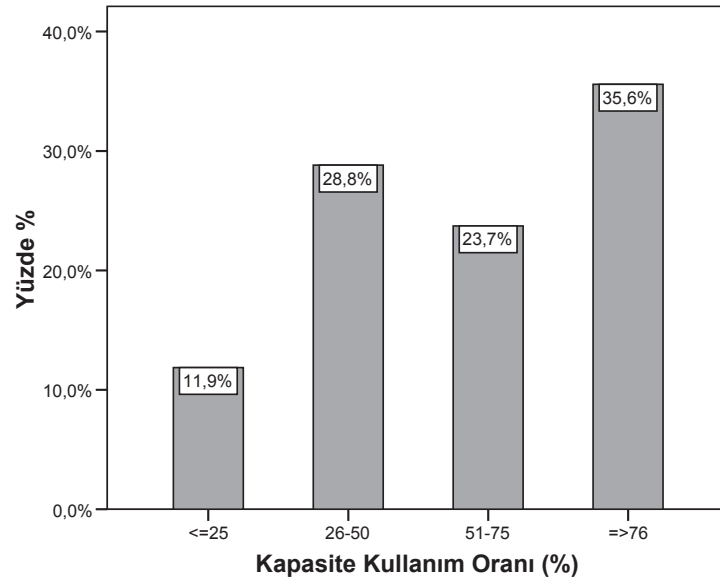
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde, fason üretim yapmayan iş yerlerinin üretim miktarlarını belirleme kriterleri Grafik 36'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren ve fason üretim yapmayan firmaların % 69,7'si (23 işletme) üretim miktarını iç talebe göre, % 18,2'si (6 işletme) dış talebe göre, % 24,2'si (8 işletme) stok durumuna göre belirlemektedir. Bir işletme fason üretim yapmıyorsa üretim miktarını farklı birkaç yol ile belirleyebilmektedir. Her durum kendi içinde değerlendirilmektedir.

Tablo 4. İş Yerlerinin Fason Üretim Yaptırma Durumları

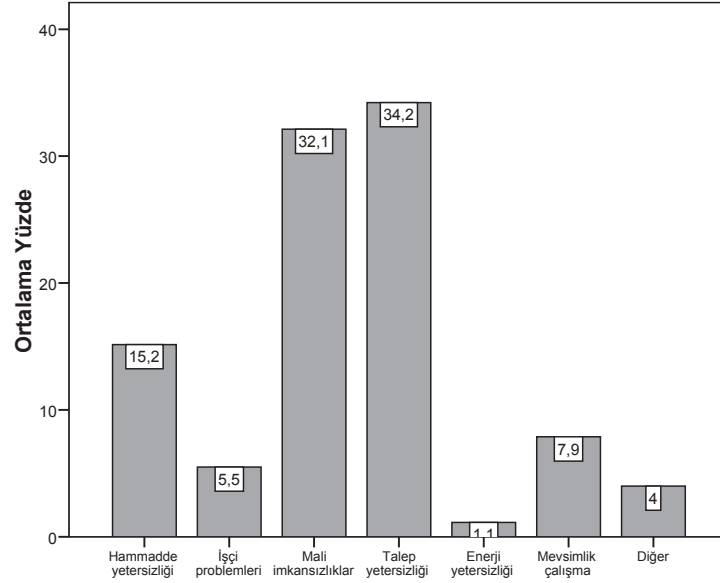
Fason üretim yaptırıyor	20
Fason üretim yaptırmıyor	39

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin fason üretim yaptırma durumları Tablo 4'te gösterilmektedir. Buldan'da faaliyet gösteren 20 işletme fason üretim yaptırırken, 39 işletme fason üretim yaptırmamaktadır.

Grafik 37. İş Yerlerinin 2008 Yılındaki Ortalama Optimal Ekonomik Kapasite Kullanım Oranları

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılındaki ortalama optimal ekonomik kapasite kullanım oranları Grafik 37'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılındaki ortalama optimal ekonomik kapasite kullanım oranları şu şekildedir; işletmelerin % 11,9'u (7 işletme) % 25 ve altında kapasite kullanım oranıyla, % 28,8'i (17 işletme) % 26-50 kapasite kullanım oranıyla, % 23,7'si (14 işletme) % 51-75 kapasite kullanım oranıyla ve % 35,6'sı (21 işletme) % 76 ve üstü kapasite kullanım oranıyla çalışmışlardır.

Grafik 38. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ekonomik Kapasite İle Çalışmama Nedenleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında ekonomik kapasite ile çalışmama nedenleri Grafik 38'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren firmaların 2008 yılında optimal ekonomik kapasite ile çalışmama nedenlerinin yüzdeleri araştırılmıştır. İşletmeler % 15,2 oranında hammadde yetersizliği, % 5,5 oranında işçilerle ilgili meseleler, % 32,1 oranında mali imkansızlar, % 34,2 oranında talep yetersizliği, % 1,1 oranında enerji yetersizliği, % 7,9 oranında mevsimlik çalışma ve % 4 oranında diğer nedenlerden dolayı optimal ekonomik kapasite ile çalışmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. İşçilerin Herhangi Bir Sendikaya Bağlı Olma Durumları

Sendikaya bağlı	5
Sendikaya bağlı değil	54

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerdeki işçilerin herhangi bir sendikaya bağlı olma durumları Tablo 5'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 5 işletmenin işçileri herhangi bir sendikaya bağlı iken, 54 işletmenin işçileri herhangi bir sendikaya bağlı değildir.

Tablo 6. İş Yerlerinin Üretim Aşamasında Taşeron İşçi Kullanma Durumları

Taşeron işçi kullanılıyor	4
Taşeron işçi kullanılmıyor	55

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin üretim aşamasında taşeron işçiden yararlanma durumları Tablo 6'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 4 işletme üretim aşamasında taşeron işçi kullanmakta iken, 55 işçi taşeron işçi kullanmamaktadır.

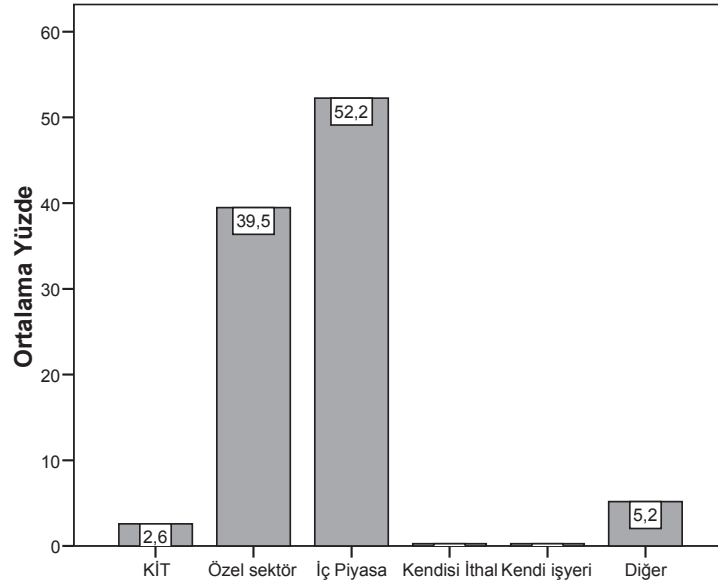
Tablo 7. Hizmet İçi Eğitim Programları Yapılan İş Yerlerinin Hizmet İçi Eğitim Programları Yapma Yolları

Üniversite	0
Özel kuruluşlar	0
KOSGEB	1
İşyerimiz tarafından	2
Yatırım bankaları	1
Makine aldığımız işyeri tarafından	4
Diğer kamu kuruluşları	1
Yapılmadı	50

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerden hizmet içi eğitim programları yapılan iş yerlerinin hizmet içi eğitim programları yapma yolları Tablo 7'de sunulmaktadır. Bul-

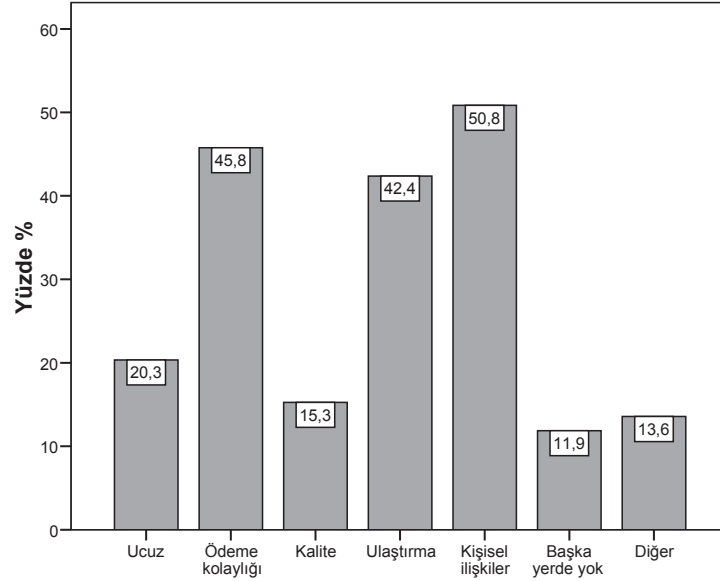
dan'da faaliyet gösteren 50 işletmede daha önce hizmet içi eğitim programı yapılmamıştır. Geriye kalan 9 işletmeden; 1 işletmede KOSGEB, 2 işletmede işyeri, 1 işletmede yatırım bankaları, 4 işletmede makine satın aldıkları işyeri, 1 işletmede ise diğer kamu kuruluşları tarafından hizmet içi eğitim programları gerçekleştirilmiştir.

Grafik 39. İş Yerlerinin 2008 Yılında Üretimde Kullandıkları Hammaddeleri Sağlama Yöntemleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında üretimde kullandıkları hammaddeleri sağlama yöntemleri Grafik 39'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmeler üretimde kullandıklarının hammaddenin % 2,6'sını Kamu İktisadi Teşekküllerden (yerli), % 39,5'ini Özel sektör işyerlerinden (yerli), % 52,2'sini iç piyasadan(ithal), % 0,26'sını kendisi ithal ederek, % 0,26'sını kendi işyerlerinden ve % 5,2'sini farklı kanallarla sağlamaktadır.

Grafik 40. İş Yerlerinin Girdi Alırken En Büyük Paya Sahip İli Tercih Nedenleri

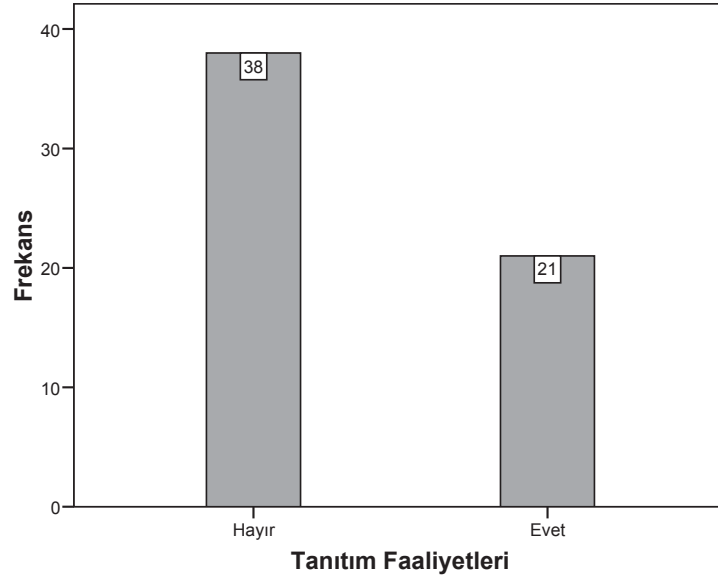

Buldan'da faaliyet gösteren iş yerlerinin 2008 yılında yurt içinden satın aldıkları ana girdilerin (ipliğin) önemli bölümünü oluşturan iller şu şekildedir. 2008 yılında işletmeler ana girdileri olan ipliği % 76,71 oranında Denizli'den, % 6,84 oranında Bursa'dan, % 5,47 oranında Gaziantep'ten, % 10,95 oranında diğer illerden temin ettiklerini belirtmiştir. Diğer illerin içinde Adapazarı, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Şanlıurfa ve Uşak illeri bulunmaktadır.

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin girdi alırken en büyük paya sahip ili tercih nedenleri Grafik 32'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmeler girdi (iplik) alırken en büyük paya sahip olan ilin tercih nedenlerinin % 20,3 oranında fiyatının ucuz olması, % 45,8 oranında ödeme kolaylığı sağlaması, % 15,8 oranında kaliteli olması, % 42,4 oranında ulaştırma maliyetlerinin düşük olması, % 50,8 oranın-

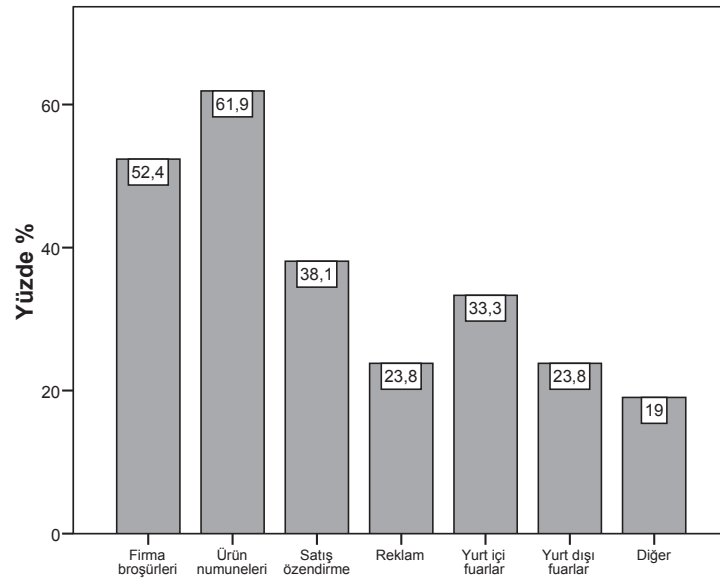
da kişisel ilişkilerin gelişmiş olması, % 11,9 oranında başka yerde üretiminin olmaması ve % 13,6 oranında diğer nedenler olduğunu belirtmektedir. İşletmeler birden çok neden belirtmektedir, her neden kendi içinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Grafik 41. İş Yerlerinin 2000-2008 Döneminde Ürünlerini Pazarlarken Tanıtım Faaliyetlerinde Bulunma Durumları

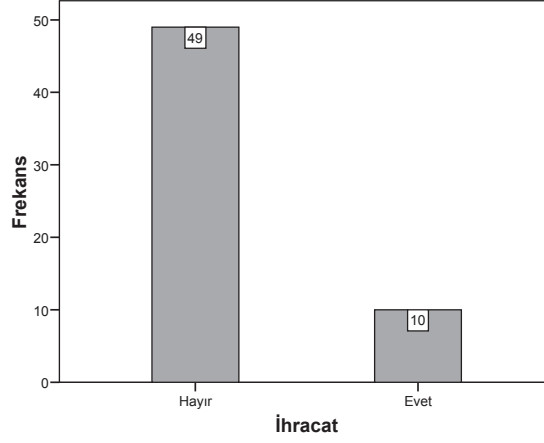
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2000-2008 döneminde ürünlerini pazarlarken tanıtım faaliyetlerinde bulunma durumları Grafik 41'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 38 işletme 2000-2008 yılları arasında ürünlerini pazarlarken herhangi bir tanıtım faaliyetinde bulunmamış iken 21 işletme ürünlerini pazarlarken tanıtım faaliyetlerinde bulunmuştur.

Grafik 42. İş Yerlerinin 2000-2008 Döneminde Ürünlerini Pazarlarken Kullandıkları Tanıtım Faaliyetleri Yöntemleri
(Bu soruya tanıtım faaliyetinde bulunan 21 işletme cevap vermiştir.)

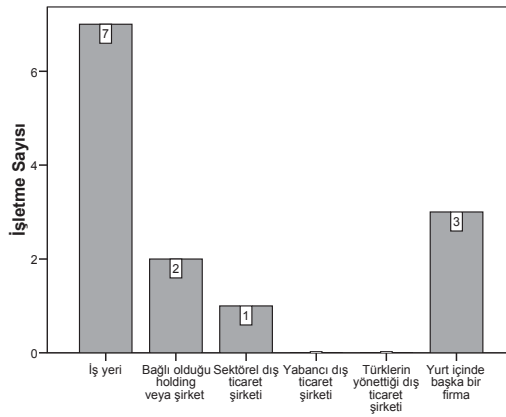
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2000-2008 döneminde ürünlerini pazarlarken kullandıkları tanıtım faaliyetleri yöntemleri Grafik 42'de sunulmaktadır. İşletmelerin % 52,4'ü (11 işletme) firma broşürleri, % 61,9'u (13 işletme) ürün numuneleri, % 38,1'i (8 işletme) toptancı ve perakendecilerde satış özendirme, % 23,8'i (5 işletme) basın yayın yoluyla reklam, % 33,3'ü (7 işletme) yurt içi ticari fuarlar, % 23,8'i (5 işletme) yurt dışı ticari fuarlar, % 19'u (4 işletme) diğer yollarla pazarlama faaliyetlerinde bulunmaktadır. Aynı işletme birden çok yöntemi kullanabilmektedir, her yöntem kendi içinde değerlendirilmiştir.

Grafik 43. İş Yerlerinin 2008 Yılında İhracat Yapma Durumları

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında ihracat yapma durumları Grafik 43'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 49 işletme 2008 yılında ürettiği mallardan ihracat yapmamış iken 10 işletme ihracat yapmıştır.

Grafik 44. İş Yerlerinin 2008 Yılında Kullandıkları İhracat Yöntemleri
(Bu soruya ihracat yapan 10 işletme cevap vermiştir.)

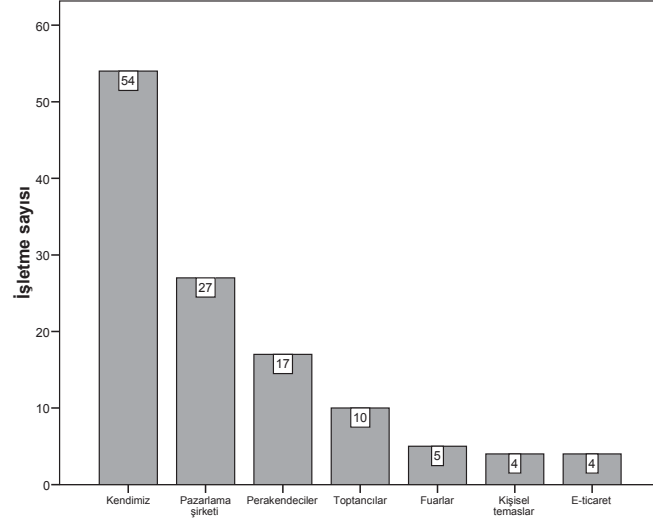
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında kullandıkları ihracat yöntemleri Grafik 44'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren ve 2008 yılında ihracat yapan 10 işletmenin 7'si ihracatlarını iş yerince, 2'si bağlı bulunduğu holding veya şirketler grubu aracılığıyla, 1'i sektörel dış ticaret şirketi aracılığıyla, 3'ü ise yurt içinde başka bir firma aracılığıyla ihracatlarını gerçekleştirmiştir. İşletmeler yabancı dış ticaret şirketleri ve yurt dışında Türklerin yönettiği dış ticaret şirketleri aracılığı yöntemlerine başvurmamışlardır. Bir işletme ihracat yaparken farklı yolları birlikte kullanabilmektedir, her yol kendi içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 8. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ürettiği Mallardan Yaptığı Toplam İhracatın, Aynı Yılda Ürettiği Mallardan Yaptığı Toplam Satışları İçindeki Payı (Yüzde Olarak) (Bu soruya ihracat yapan 10 işletme cevap vermiştir.)

% 10	3
% 15	2
% 20	1
% 60	1
% 65	1
% 80	1
% 85	1

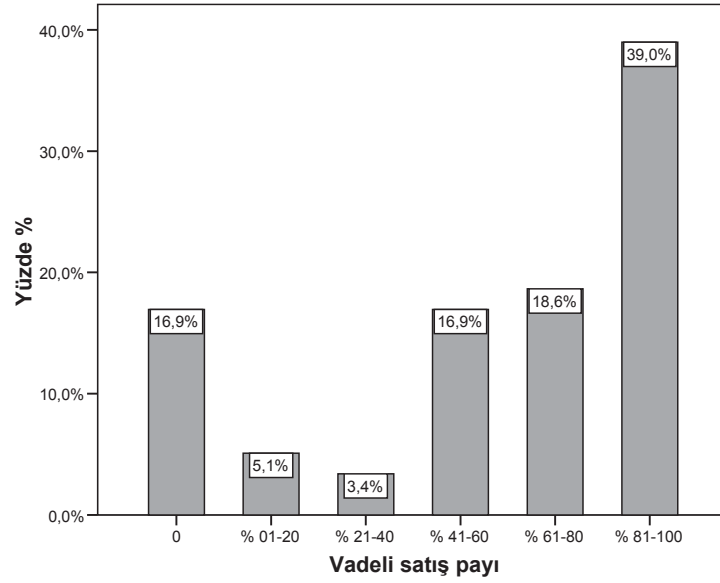
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında ürettiği mallardan yaptığı toplam ihracatın, aynı yılda ürettiği mallardan yaptığı toplam satışları içindeki payı yüzde olarak Tablo 8'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren ve 2008 yılında ihracat yapan 10 işletmenin 2008 yılında ürettiği mallardan yaptığı ihracatın yaptığı satışın içindeki payı 3 işletmede %10, 2 işletmede % 15, 1 işletmede % 20, 1 işletmede % 60, 1 işletmede % 80 ve 1 işletmede % 85'tir.

Grafik 45. İş Yerlerinin 2008 Yılında Ürettiği Malların Yurt İçi Satış Yöntemleri

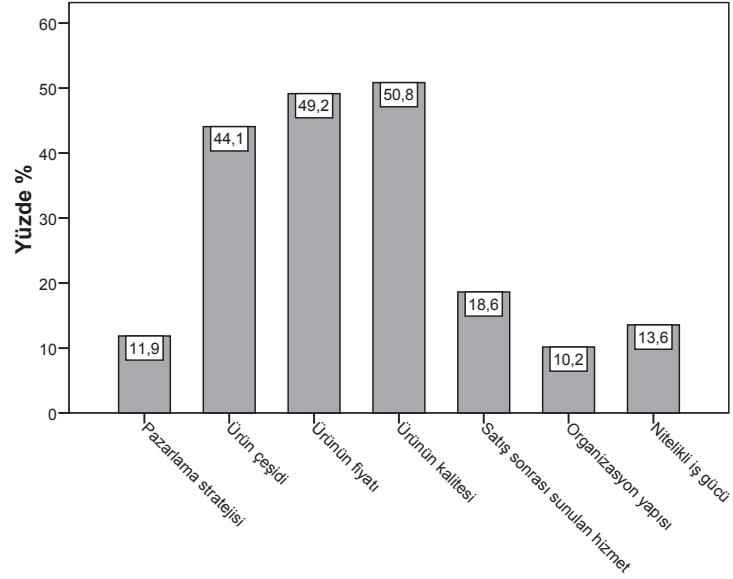
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında ürettiği malların yurt içi satış yöntemleri Grafik 45'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 54 işletme 2008 yılında ürettiği malların yurt içi satışını kendisi, 27 işletme pazarlama şirketleri aracılığıyla, 17 işletme perakendecilere dağıtarak, 10 işletme toptancılar yoluyla, 5 işletme fuarlarda müşteri ile anlaşarak, 4 işletme kişisel temas ve ziyaretlerle, 4 işletme ise elektronik ticaret (e-ticaret) yoluyla gerçekleştirmiştir.

Grafik 46. İş Yerlerinin 2008 Yılındaki Yurt İçi Vadeli Satışlarının Toplam Satışları İçindeki Oranı

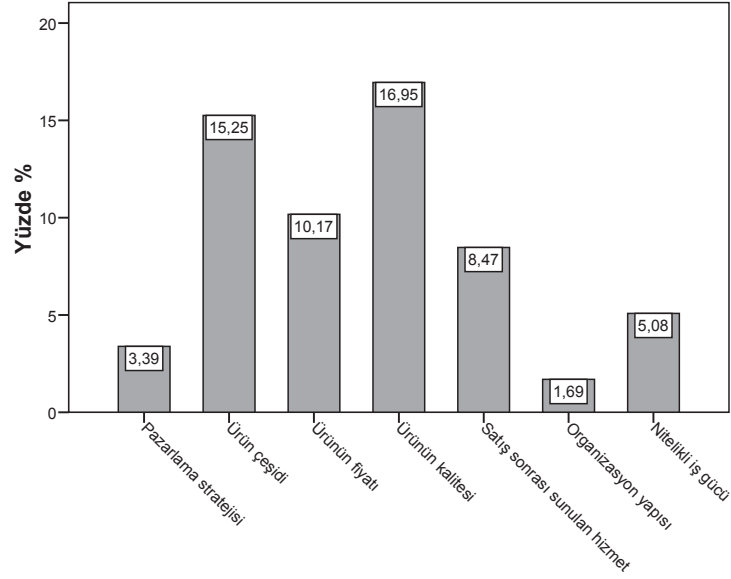
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılındaki yurt içi vadeli satışlarının toplam satışları içindeki oranı Grafik 46'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin toplam satışları içindeki yurt içi vadeli satışlarının oranları şöyledir; işletmelerin % 16,9'unun (10 işletme) vadeli satışı yoktur, % 5,1'inin (3 işletme) vadeli satış oranı % 1-20 arasında, % 3,4'ünün (2 işletme) vadeli satış oranı % 21-40 arasında, % 16,9'unun (10 işletme) vadeli satış oranı % 41-60 arasında, % 18,6'sının (11 işletme) vadeli satış oranı % 61-80 arasında ve % 39'unun (23 işletme) vadeli satış oranı % 81-100 arasındadır.

Grafik 47. İş yerlerinin Yurt İçi Piyasalarda Rekabet Edilebilir Yönleri

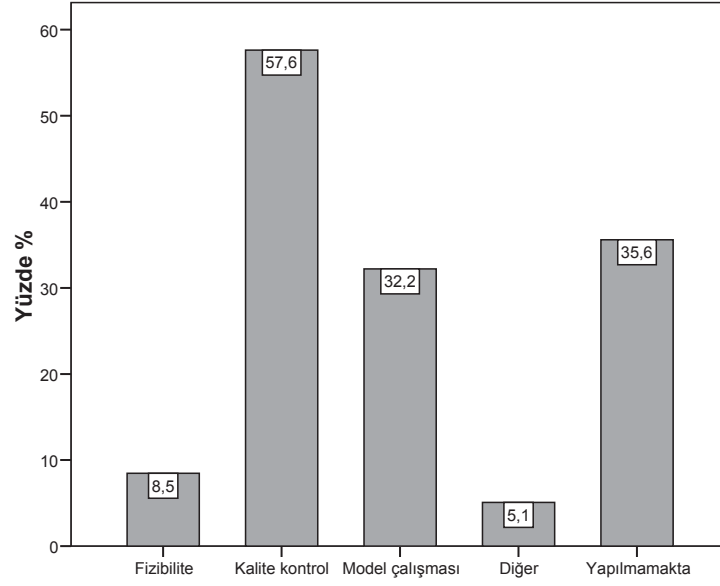
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin yurt içi piyasalarda rekabet edilebilir yönleri Grafik 47’te sunulmaktadır. Buldan’da faaliyet gösteren işletmeler % 11,9 oranında pazarlama stratejisi, % 44,1 oranında ürün çeşidi, % 49,2 oranında ürünlerinin fiyatı, % 50,8 oranında ürünün kalitesi, % 18,6 oranında satış sonrası sunulan hizmet, % 10,2 oranında organizasyon yapısı, % 13,6 oranında nitelikli iş gücü açılarından kendilerini yurt içi piyasalarda rekabet edilebilir bulduklarını belirtmişlerdir. Bir işletme kendisini birden çok açıdan rekabet edilebilir bulabilmektedir, her durum kendi içinde değerlendirilmektedir.

Grafik 48. İş yerlerinin Yurt Dışı Piyasalarda Rekabet Edilebilir Yönleri

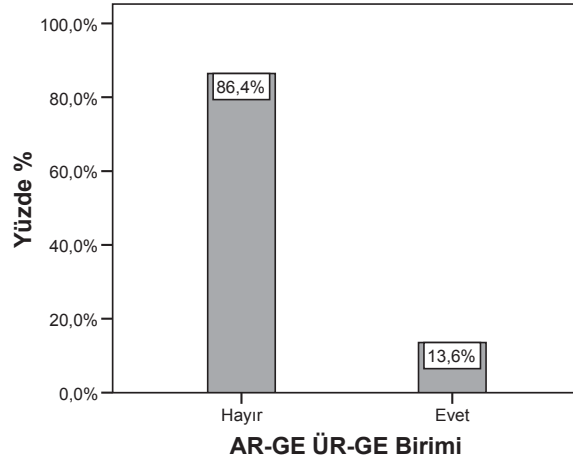

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin yurt dışı piyasalarda rekabet edilebilir yönleri Grafik 48'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmeler % 3,39 oranında pazarlama stratejisi, % 15,25 oranında ürün çeşidi, % 10,17 oranında ürünlerinin fiyatı, % 16,95 oranında ürünün kalitesi, % 8,47 oranında satış sonrası sunulan hizmet, % 1,69 oranında organizasyon yapısı, % 5,08 oranında nitelikli iş gücü açısından kendilerini yurt dışı piyasalarda rekabet edilebilir bulduklarını belirtmişlerdir. Bir işletme kendisini birden çok açıdan rekabet edilebilir bulabilmektedir, her durum kendi içinde değerlendirilmektedir.

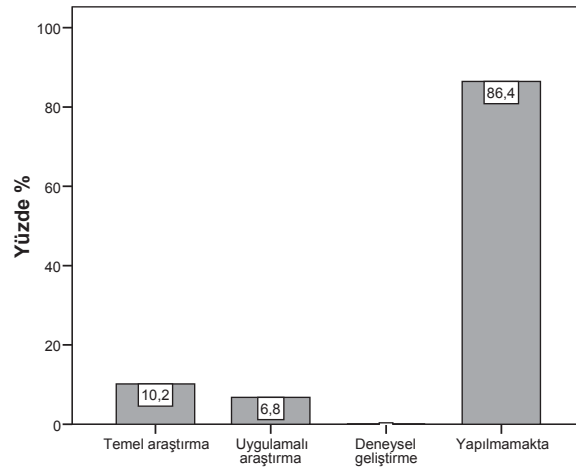
Grafik 49. İş Yerlerinde Yapılmakta ya da Yaptırılmakta Olan Araştırma Faaliyetleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde yapılmakta ya da yaptırılmakta olan araştırma faaliyetleri Grafik 49'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerde % 35,6 oranında hiçbir araştırma faaliyeti yapılmamakla birlikte % 8,5 oranında fizibilite etüdü, % 57,6 oranında kalite kontrol, % 32,2 oranında tahmin, projeksiyon, model çalışmaları, % 5,1 oranında farklı çalışmalar yapılmakta ya da yaptırılmaktadır. Bir işletmede birden çok faaliyet yapılabilir, her faaliyet kendi içinde değerlendirilmektedir.

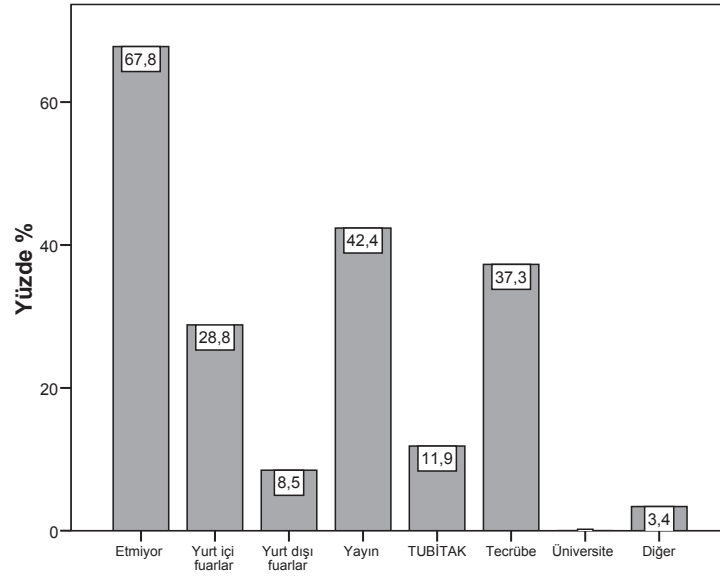
Grafik 50. İş yerlerindeki AR-GE ve ÜR-GE Birimleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin sahip oldukları AR-GE ve ÜR-GE birimleri Grafik 50'de gösterilmektedir. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin % 86,4'ünün (51 işletme) işyerinde düzenli olarak AR-GE ve ÜR-GE faaliyetinde bulunan ayrı bir birimi yokken, % 13,6'sının (8 işletme) vardır.

Grafik 51. İş yerlerinde Yapılmakta veya Yapılmakta Olan AR-GE ve ÜR-GE Faaliyetleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde yapılmakta veya yaptırılmakta olan AR-GE ve ÜR-GE faaliyetleri Grafik 51’de sunulmaktadır. Buldan’da faaliyet gösteren firmalarda % 86,4 oranında Ar-Ge, Ür-Ge faaliyeti yapılmamaktadır, % 10,2 oranında temel araştırma, % 6,8 oranında uygulamalı araştırma yapılmakta veya yaptırılmaktadır. Bazı firmalarda hem temel araştırma hem uygulama araştırması yapılmaktadır ancak deneysel geliştirme yapan bir firma yoktur. Firmalarda Ar-Ge ve Ür-Ge faaliyetleri yapılması için girişimlerde bulunulmalıdır.

Grafik 52. İş Yerlerinin Üretim İle İlgili Yenilik ve Gelişmeleri Takip Etme Yöntemleri

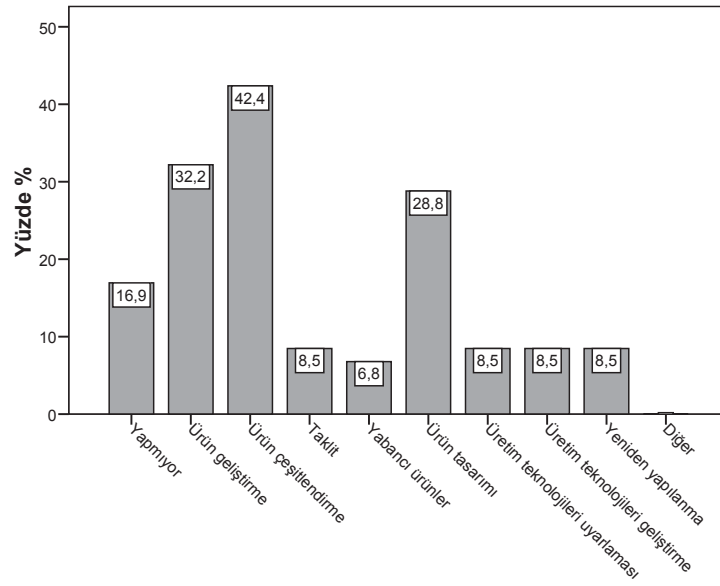

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin üretim ile ilgili yenilik ve gelişmeleri takip etme yöntemleri Grafik 52’de sunulmaktadır. Buldan’da faaliyet gösteren işletmeler % 67,8 oranında yenilik ve gelişmeler takip etmediğini, % 28,2 oranında ülke içindeki fuarları takip ettiğini, % 8,5 oranında ülke dışı

şındaki fuarları takip ettiğini, % 42,4 oranında ürünleri ile ilgili yayın ve katalogları takip ettiğini, % 11,9 oranında TÜBİTAK, KOSGEB, MPM, TSE vb. kuruluşlarla işbirliği yaptığını, % 37,3 oranında aynı sektörde çalışan diğer işyerlerinin tecrübelerinden yararlandığını, % 3,4 oranında diğer yöntemler ile yenilik ve gelişmeleri takip ettiklerini belirtmişlerdir. Hiçbir işletme üretim ile ilgili yenilik ve gelişmeleri takip etme yöntemi olarak üniversite ile işbirliği halinde değildir.

Her işletme birkaç farklı şekilde yenilik ve gelişmeleri takip edebilir, her yöntem kendi içinde değerlendirilmektedir.

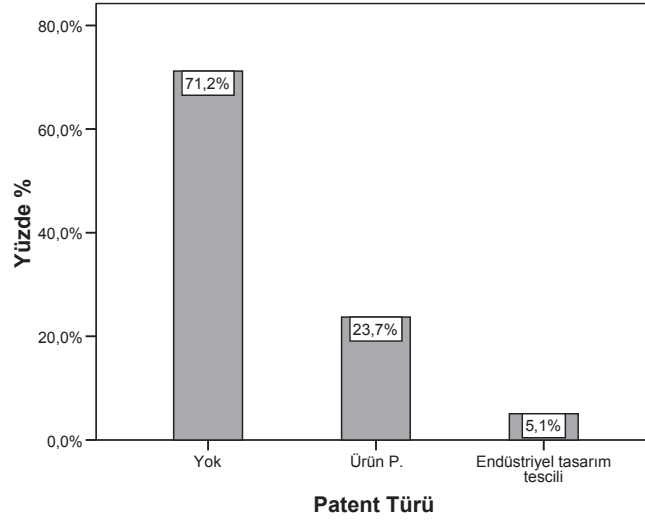
Grafik 53. 2000-2008 Yılları Arasında Yapılan Yenilik Çalışmaları

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde 2000-2008 yılları arasında yapılan yenilik çalışmaları Grafik 53'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmeler, 2000-2008 yılları arasında, % 16,9 oranında yenilik çalışmalarında bulunmadıklarını belirtmiştir. İşletmeler yenilik çalışmalarından

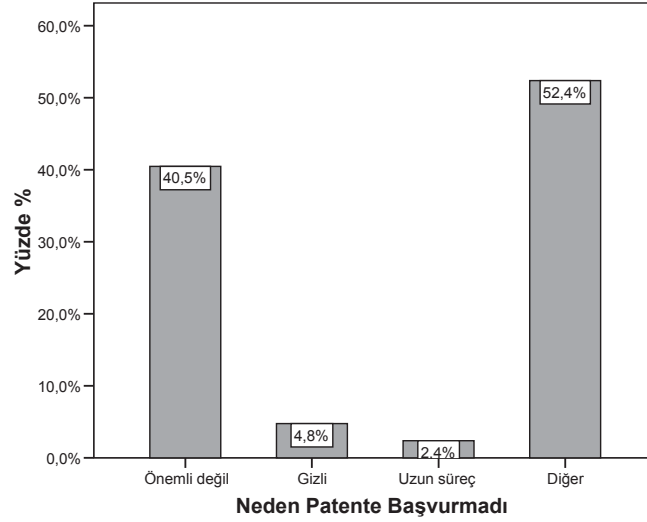
% 32,2 oranında mevcut ürün geliştirme, iyileştirme ve kalite artırımı, % 42,4 oranında ürün çeşitlendirme, % 8,5 oranında ürünlerin taklit edilmesi, % 6,8 oranında yabancı ürünlerin Türkiye koşullarına uyarlanması, % 28,8 oranında yeni ürün tasarımı, % 8,5 oranında yerli ve yabancı firmalar tarafından kullanılan teknolojilerin uyarlanması, % 8,5 oranında özgün yeni bir üretim teknolojisi geliştirme, % 8,5 oranında organizasyonda yeniden yapılanma faaliyetlerinde bulduklarını belirtmiştir.

Grafik 54. İş Yerlerinin Patent İçin Başvurma Durumları ve Başvuruda Bulunulan Patent Türleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin patent için başvurma durumları ve başvuruda bulunulan patent türleri Grafik 54'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin % 71,2'si (42 işletme) patent için başvuruda bulunmadığını, % 23,7'si (14 işletme) ürün patentine başvurduğunu, % 5,1'i (3 işletme) endüstriyel tasarım tesciline başvurduklarını belirtmiştir.

Grafik 55. İş Yerlerinin Patent İçin Başvurmama Nedenleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin patent için başvurmama nedenleri Grafik 55'te sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmeler patent için başvurmama nedenlerini % 40,5 oranında patent alınmasının işleri için önemli olmadığı için, % 4,8 oranında gizli tutmak istedikleri için, % 2,4 oranında patent süreci uzun olduğu için ve % 52,4 oranında diğer nedenler şeklinde belirtmiştir.

Tablo 9. İş Yerlerinin İlk Yatırım İçin Finansman İhtiyaçlarını Karşılama Yöntemleri

Kendi kaynaklarımızdan	51
Kamu bankası kredileri	2
Özel banka kredileri	5
Özel finans kurumları	1

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin ilk yatırım için finansman ihtiyaçlarını karşılama yöntemleri Tablo 9'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 51 işletme ilk yatı-

rım için finansman ihtiyacını kendi kaynaklarından, 2 işletme kamu bankası kredilerinden, 5 işletme özel banka kredilerinden, 1 işletme özel finans kurumlarından sağladıklarını belirtmiştir.

Tablo 10. İş Yerlerinin Sonraki Yatırımlar İçin Finansman İhtiyaçlarını Karşılama Yöntemleri

Kendi kaynaklarımızdan	34
Kamu bankası kredileri	10
Özel banka kredileri	13
Diğer	2

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin sonraki yatırımlar için finansman ihtiyaçlarını karşılama yöntemleri Tablo 10'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 34 işletme sonraki yatırımlar için finansman ihtiyacını kendi kaynaklarından, 10 işletme kamu bankası kredilerinden, 13 işletme özel banka kredilerinden, 2 işletme diğer şekillerden sağladıklarını belirtmiştir.

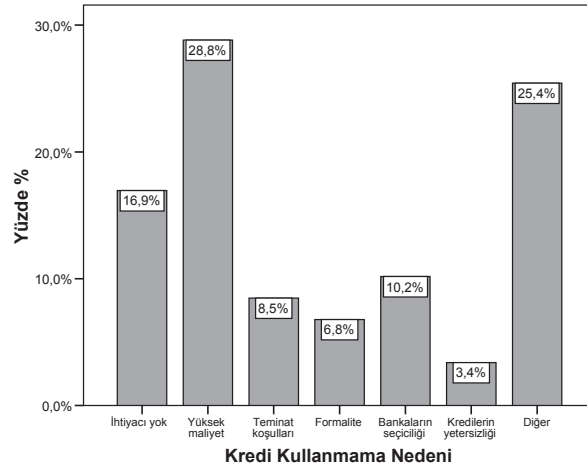
Tablo 11. İş Yerlerinin 2008 Yılında Finansman İhtiyaçlarını Nereden Karşıladıkları ve Daha Sonraki Yıllar İçin Nereden Karşılama Düşündükleri

	2008	2009 ve sonrası
Kendi kaynaklarımızdan	37	37
Halk Bankası	9	10
Eximbank	2	1
T. Kalkınma Bankası-T. Sınai Kalkınma Bankası	0	0
Kamu kurumları	0	0
Özel bankalar	7	7
Özel finans kurumları	0	0
Sermaye piyasalarından fon temini	0	0
Aile veya yakınlardan alınan borç	1	0
Yöre esnafından uygun koşullu kaynak	0	0
Yöresel şahıslardan faiz karşılığı borç	0	0
Yurt dışındaki vatandaşlardan sağlanan uygun koşullu kaynak	0	0
Diğer	3	4

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin 2008 yılında finansman ihtiyaçlarını nereden karşıladıkları ve daha sonraki yıllar için nereden karşılamayı düşündükleri Tablo 11'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerden 2008 yılında 37 işletme finansman ihtiyaçlarını kendi kaynaklarından, 9 işletme Halk Bankası'ndan, 2 işletme Eximbank'tan, 7 işletme özel bankalardan, 1 işletme aile veya yakınlardan alınan borçlardan, 3 işletme diğer kaynaklardan karşıladıklarını belirtmiştir.

2009 yılı ve daha sonraki yıllar için finansman ihtiyaçlarını 37 işletme kendi kaynaklarından, 10 işletme Halk Bankası'ndan, 1 işletme Eximbank'tan, 7 işletme özel bankalardan, 4 işletme ise diğer kaynaklardan karşılamayı düşündüklerini belirtmiştir.

Grafik 56. İş Yerlerinin Son Yıllarda Daha Fazla Kredi Kullanmamalarının veya Hiç Kullanmamalarının Nedenleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin son yıllarda daha fazla kredi kullanmamalarının veya hiç kullanmamalarının nedenleri Grafik 56'da sunulmaktadır. Buldan'da faali-

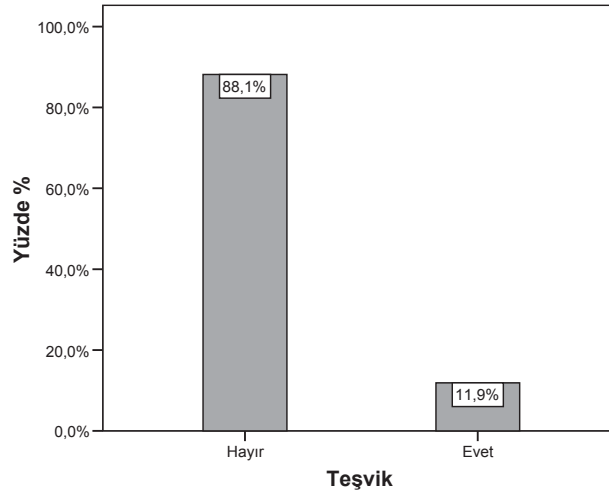
yet gösteren işletmeler son yıllarda daha fazla kredi kullanmamasının veya hiç kullanmamasının nedenlerini şöyle belirtmiştir; işletmelerin % 16,9'u (10 işletme) ihtiyaçlarının olmadığı, % 28,8'i (17 işletme) kredi maliyetlerinin yüksek oluşu, % 8,5'i (5 işletme) kredi teminat koşullarının ağırlığı, % 6,8'i (4 işletme) formalitenin çok olması, % 10,2'si (6 işletme) bankaların seçici davranması, % 3,4'ü (2 işletme) kredilerin yetersizliği, % 25,4'ü (15 işletme) farklı nedenler olduğunu söylemiştir.

Tablo 12. İş Yerlerinin Yatırımlarının Finansmanında Leasing (Finansal Kiralama) Yöntemine Başvurma Durumu

Başvurdum	6
Başvurmadım	53

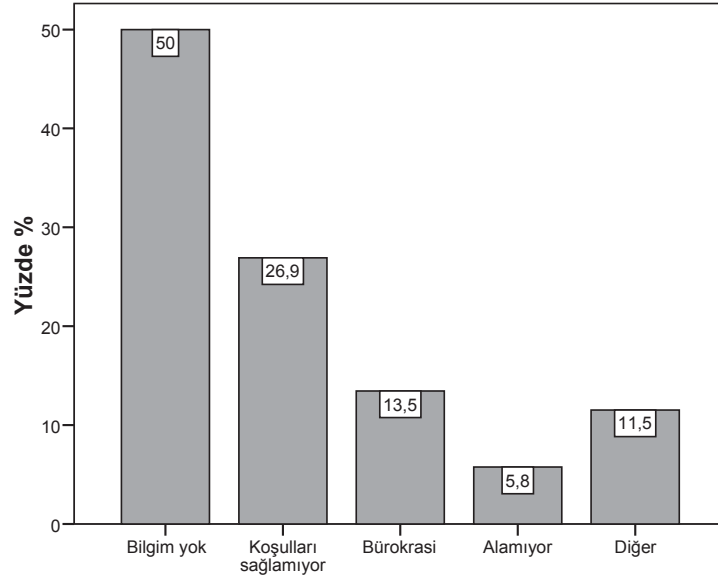
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin yatırımlarının finansmanında leasing (finansal kiralama) yöntemine başvurma durumu Tablo 12'de sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren 6 işletme yatırımlarında leasing (finansal kiralama) yöntemine başvurduğunu, 53 işletme ise leasing (finansal kiralama) yöntemine başvurmadığını belirtmiştir.

Grafik 57. İş Yerlerinin Teşvik Alma Durumları

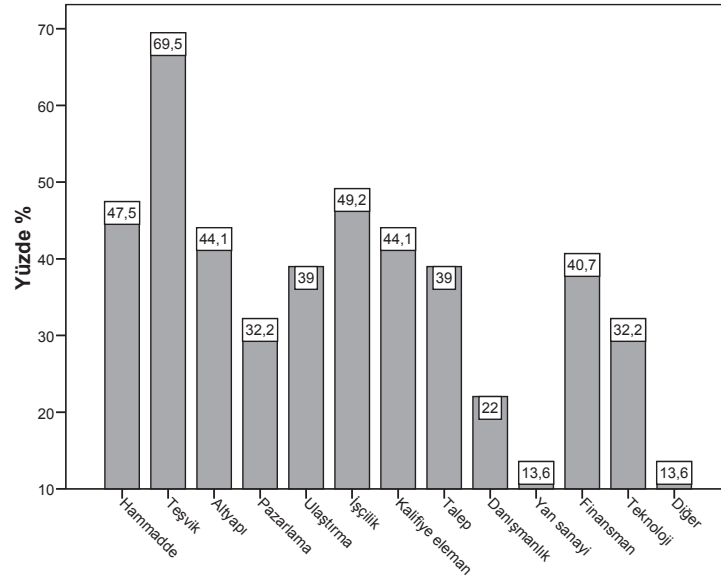
Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin teşvik alma durumları Grafik 57’de sunulmaktadır. Buldan’da faaliyet gösteren işletmelerin % 88,1’i (52 işletme) teşvik almadıklarını, % 11,9’u (7 işletme) ise teşvik aldığını belirtmiştir.

Grafik 58. İş Yerlerinin Teşviklerden Yararlanmama Nedenleri

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin teşviklerden yararlanmama nedenleri Grafik 58’de sunulmaktadır. Buldan’da faaliyet gösteren işletmeler teşvikten yararlanmamalarının nedenlerini % 50 oranında bilgileri olmadığı için, % 26,9 oranında aranan koşulları sağlayamadığı için, % 13,6 oranında bürokratik işlemler çok fazla olduğu için, % 5,8 oranında koşulları yerine getirdiği halde teşvik alamadığı için ve % 11,5 oranında diğer nedenler olarak belirtmektedirler.

Grafik 59. İş Yerlerinin Bu İlçedeki Yatırımlarına İlişkin Olarak Karşılaştığı En Önemli Sorunlar

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin bu ilçedeki yatırımlarına ilişkin olarak karşılaştığı en önemli sorunlar Grafik 59'da sunulmaktadır. Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin bu ilçedeki yatırımlarına ilişkin olarak karşılaştıkları en önemli sorunları; % 47,5 oranında hammadde teminindeki güçlükler, % 69,5 oranında yöreye verilen teşviklerin yetersizliği, % 44,1 oranında alt yapı yetersizliği, % 32,2 oranında pazarlama konusundaki güçlükler, % 39 oranında ulaştırma giderlerinin yüksek olması, % 49,2 oranında işçilik maliyetlerinin yüksek olması, % 44,1 oranında kalifiye eleman eksikliği, % 39 oranında yerel talep eksikliği, % 22 oranında yatırım ve finansman danışmanlık hizmetlerinin yetersiz olması, % 13,6 oranında yan sanayinin yetersizliği, % 40,7 oranında finansman yetersizliği, % 32,2 oranında hızlı teknolojik değişim, % 13,6

diğer nedenler olarak belirtmektedir. Bir işletme birden çok sorun belirtmiştir, her sorun kendi içinde değerlendirilmektedir.

Tablo 13. İşletmelerde Bulunan Tezgah / Makine Adetleri

Tezgah / Makine İsimleri	Adetler
Motorlu Tezgah	102
Armürlü Kara Tezgah	65
Jakarlı Kara Tezgah	52
Yuvalı Kara Tezgah	10
Düz Dikiş Makinesi	44
Düz Dikiş Makinesi (PİKO)	33
Bilgisayar Destekli Nakış Makinesi	39
Kasnak (Suzene) Makinesi	13
Bobinleme Makineleri (Bobinvar)	13
Masura Sıyırma	13
Masura Sarıcılar (Atkı Aktarma)	11

Buldan ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerde bulunan tezgah ve makine adetleri Tablo 13'te sunulmaktadır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Buldan dokuma sanayisi sahip olduğu özellikleri ile önemli bir yerel dokuma merkezidir. Yarattığı katma değer ve ihracatının ulaştığı düzey açısından Buldan, Denizli Türkiye ekonomisi için istenilen düzeyde olmasa da kendi çapında önemli bir yere sahiptir.

Buldan'da firmalar kendi markalarının dışında başka firmalar adına da fason üretim yapmaktadır. Böyle olunca da düşük gelir elde etmenin yanı sıra pazardaki rekabet, tamamen maliyet liderliğine dayalı bir hale gelmiş ve siparişleri başka yerlere de kaptırmışlardır. Bugün Buldan'daki firmaların sürdürülebilir bir rekabet gücü elde edebilmesi için markalaşma ve şu anki teknolojiyi geliştirme (Ar-Ge) yatırımlarına önem vermesi gerekmektedir. Doğal olarak bahsedilen geliştirme yatırımları diğer yatırım türlerine göre daha riskli, kalifiye insan gücü gerektiren ve uzun vadede kar getiren yatırımlardır. Buldan'da, nesillerden gelen kendine has özelliğinden dolayı, kalifiye eleman çok yeterince olmasa da bulunmaktadır. Bu yüzden bu tür yatırımları özel finansman yöntemleri ile daha kolay finanse edebilirler.

Buldan'da markalaşma ve teknolojik üstünlük yakalama çabalarının ancak ortak girişim sayesinde başarıya ulaşabileceği ve dolayısıyla firmaların ortak girişimleriyle kurulacak bölgesel girişim sermayesinin şirketlerin markalaşma ve teknolojik üstünlük yakalama çabalarına önemli finansal ve yönetsel katkılar yapacağı söylenebilir.

Buldan'da kurulacak girişim sermayesi kuruluşunun amacı, bölgesel ekonomik büyüme ve gelişmeyi, markalaşma ve teknolojik yenilik faaliyetlerini desteklenmeyi, girişimci fikirlerle patent alınarak ticarileşmeyi destekleme olmalıdır. Daha sonra, kurulan bu girişim yardımıyla bölgedeki yatırım fırsatlarının pazar araştırması yapılmalıdır. Buldan'daki firmalar veya

girişimciler, rekabet avantajı sağlamaya yönelik yatırımlarını, bu işi yapan köklü, büyük yerli ve yabancı kurumlardan destek veya ortaklık sağlamak amacıyla çaba göstermelidir.

Küreselleşme ile birlikte günümüzde rekabet koşulları iyice zorlanmaktadır. Günümüzde hangi sektörde olursa olsun ayakta kalan firmalar inovatif firmalardır. Değişen ve gelişen koşullara hızla ayak uydurabilen, esnek ve farklı firmalar tercih edilmektedir. Buldan'da da yapılan tekstil işinde bir farklılaştırmaya ve yeniliğe gidilmez, yani inovasyon yapılmalıdır. İnovasyon sadece ürün üzerinde olmaz, süreç, organizasyonel/yönetimsel ve pazarlama inovasyon çeşitleri de vardır. Sıradan mallar üretip sıradan yollarla pazarlanarak bir çıkış noktası bulunamaz. Dünya artık sıradan metotlara doymuştur. Buldan da tekstil ile Dünya'ya açılan bir kapı olduğuna göre burada da inovasyon uygulamalarının başlaması gerekmektedir.

Bunlar için yapılabilecek önerileri gerek ticaret odası, gerek dokuma sanayisindeki yetkililerle yapılan görüşmeler sonucunda şu şekilde özetleyebiliriz;

İlçedeki tekstilcilerin faydalanabileceği bir araştırma-geliştirme merkezinin kurulması; ilçede kurulacak olan araştırma-geliştirme merkezi bir yandan kendi araştırmalarını yapacak, ilçenin gelişimine katkıda bulunacak, eğitim programlarını düzenleyecek bir yandan da ürününü geliştirmek isteyen ya da aklına değişik fikirler gelen kişilere danışmanlık hizmeti verecektir. Bu kişiler ile özel olarak ilgilenecek, düşündükleri konunun teknik açıdan olabilirliğini inceleyecek, ekonomik açıdan pazarlanabilirliği üzerinde araştırmalar yapacak ve uygun bulunursa üretime geçilmesi konusunda faaliyetlerde bulunacaktır. Böyle bir merkez herkes tarafından her zaman ulaşılabilir bir nitelikte olmalıdır.

Otomatik tezgah insanların kişisel yaratıcılıklarını dokuma esnasında ortadan kaldırmaktadır, ancak bunun için önceden tasarımın yapılması ve bu tasarımların tezgaha uygulanması sağlanmalıdır. Bunun için desen ve ürün tasarımlarının gerçekleştirileceği bir bilgisayar destekli tasarım laboratuvarı kurulmalı, bu laboratuvarında tasarımcıların yetiştirilmesi ayrıca halka eğitim verilmesi sağlanmalıdır. Bu iş de araştırma-geliştirme merkezine bağlı olarak yürütülebilir. Buldan'ın orijinal motifleri temel alınarak yani yerel kimliği korunarak yeni model tasarımları ve yeni ürünler oluşturulması, ürün geliştirme ve çeşitlendirmenin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Buldan'da neredeyse günümüze kadar yapılmakta olan ipek böcekçiliği ve kök boya kullanılarak doğal boya işlemlerinin yapılması konularında eğitim çalışmaları, seminerler düzenlenerek bu işlerin tekrar canlandırılması gerekmektedir. İpek böcekçiliği ve boyama alanları sayesinde hem insanlara yeni iş kapıları açılmış olacak hem de bu işlemler unutulmayacak, canlı kalacak ve yaşatılacaktır.

Buldan'da yeni yetişen genç nüfusun değerlendirilmesi ve atalardan gelen dokumacılık sanatının gençler arasında cazip hale getirilmesi gerekmektedir. Bu sanatın yeni nesile aktarılması çok önemlidir. Çalışma koşulları iyileştirilmeli, pazarlama faaliyetleri üzerinde durulmalıdır.

Günümüz pazarlarında rekabetçi konumun güçlendirilmesi için kalitenin iyileştirilmesi büyük önem taşımaktadır (6). Buldan'da tekstil açısından üretimdeki mevcut kaliteye sahip çıkılmalı ve daha sonra bu kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunulmalıdır. Maliyeti düşürmek adına yapılacak olan kalite düşürme çalışmaları uzun vadede Buldan tekstiline zarar vermektedir. İlçede en azından üretilen her ürün için ortak bir asgari kalite standardı belirlenmeli ve her üretici o kalitenin altına düşmemelidir. Üreticilerden birinin farklı davranması Buldan'ın imajını zedeleyecektir.

Üniversite-sanayi işbirliği ile Buldan'ın yurt içi ve yurt dışı rekabet edilebilir yönlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ulusal ve Uluslararası fuarlara katılım desteklenmelidir. Üretilen malların tanıtımı açısından fuarlara katılım çok önemli bir faaliyettir.

Buldan bezinin sahip olduğu eşsiz özellikler teknik bilgi ile donatılarak geliştirilmelidir. Özellikle doğal ve sağlıklı olması gelecekte de tercih edileceğinin en temel göstergeleri arasındadır.

Buldan'da üretilen ürünlerin temel özelliği doğal (natürel) olmalarıdır. Bu ürünlerin yanı sıra üretilen ev tekstillerine ya da havlulara çeşitli nanoteknolojik uygulamalar yapılarak teknolojiden faydalanılabilir. Ev tekstillerinde kolay kirlenmeyen kumaşlar, havayı fotosentez yapan nano partiküller, sıcak ve soğuğu geçirmeyen malzemeler, bakteri üremesini engelleyen boyalar gibi nanoteknolojik uygulamalar varken havluda ise kir itici ve antimikrobiyal nanoteknolojik uygulamalar bulunmaktadır. Üniversite-sanayi işbirliği ile üretilen malların bir kısmına nanoteknolojik uygulamalar yapılabilir.

Her yıl Buldan Dokuma Kültür ve El Sanatları festivali çerçevesinde gerçekleştirilen Altın Mekik Tasarım ve Dokuma Yarışması bu sene ilk defa bilimsel bir nitelik kazanmıştır. Jüri üyeleri bu alanda çalışan üniversite hocaları, tasarımcı ve sanayicilerden oluşturulmuş, sonuçları, hangi ürünün neden değerli bulunduğu gibi bilgiler internette Buldan Kaymakamlığı sayfasında ilan edilmiştir. Bu yarışmanın koşulları daha da geliştirilmeli ve kabul gören bir otorite haline getirilmelidir. Gelecek yıl yarışma ilan edildiğinde hangi parametrelere nasıl puanlar verileceği, değerlendirilmenin nasıl yapılacağı konuları yarışmaya katılacak kişiler tarafından net olarak bilinmelidir. Yarışmaya katılacak olan ustalarımız bu doğrultuda düşünmeli ve çalışmalarını hazırlamalıdır.

Buldan Tekstil Müzesinin kurulması; 18. yüzyılın ortalarında gelişmeye başlayan tekstil sektörü, 19. yüzyılda bu hızını iyice arttırmış ve 20. yüzyıla gelindiğinde bütünüyle makine ile üretilen bir sanayii dalı niteliğini kazanmıştır. Buldan ise bu tekstil uygarlığının bir parçasıdır. İlçede eski zamanlara ait birçok eser bulunmaktadır, bu eserlerin arşivlenerek belgelenmesi gerekmektedir. Bu müzede ayrıca aktif olarak el dokuma tezgahı işletilerek sergilenen ürünlerin hangi tezgahlarda hangi şartlarda üretildiğinin gösterilmesi önerilebilir.

Buldan'da faaliyet gösteren işletmelerin verilecek olan eğitimler ile işletmecilik anlayışı geliştirilmelidir. Ayrıca Buldan sanayinin gelişmesi için, faaliyetler daha verimli hale getirilmeli, mamul geliştirmeleri sağlanmalı, bunun için de yeni AR-GE ve ÜR-GE departmanlarına yer verilmeli, teçhizat ve donanım için küçük ve orta ölçekli firmalara destek verilmeli, üniversite ve sanayi işbirliği sağlanmalıdır. Üniversite ve sanayi kuruluşlarının sahip olduğu imkanları bir araya getirerek, bilimsel, ekonomik ve teknolojik açıdan gelişmeye yönelik sistematik yapı, üniversite-sanayi işbirliği kavramının bir açılımı olarak ifade edilebilir. Sanayinin sahip olduğu finans ve deneyim, üniversitenin sahip olduğu bilgi ve eğitim sahibi elemanlarla buluştuğunda, ortaya çıkacak bilimsel, teknolojik ve iktisadi faaliyetler, üniversite-sanayi işbirliğini gerçekleştirecektir. Söz konusu işbirliğinde sağlanacak ilerlemeler, her iki kesimin ilerlemesi ve gelişimi üzerinde fayda sağlayıcı olacaktır.

El dokuması ürünler son derece emek yoğunudur ve çok zor dokunur. İplik alınır sırasıyla eğer çile halinde geldi ise çözümlü iplikleri için bobin sarılır, atkı iplikleri için masuralara sarma işlemi yapılır, çözümlü çözülür, çözümlü ipliklerine tek tek tahar veya ulama işlemi yapılır, yine iplikler tek tek taraktan geçirilir ve her atkı ipliği tek tek atılarak dokuma işlemi gerçekleştirilir. Dokumadaki her çözümlü ve atkı ipliği tek tek elden geçer ve hiçbir elektrikli ekipman kullanılmaz. Özetle el dokuma ürünler el

emeği göz nuru diyebileceğimiz türden ürünlerdir. Bu ürünlerin ederi ise emeğinin çok altındadır. Buldan'da el dokuması ürünlerin hak ettikleri değeri almasını sağlamalıyız.

Bütün bu çözüm önerilerinin yolu eğitim ve kültürden geçmektedir. Kısa vadede yapılmaya başlanması gereken şey Buldan Kaymakamlığı, Buldan Belediyesi, Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu önderliğinde ilçedeki sivil toplum örgütlerinin de katkılarıyla ilçede eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasıdır. Bu eğitim programları başta tekstil ile ilgili olmakla birlikte her alanda olabilir. İmkan ve tehditleri iyi analiz etmeli ve o doğrultuda ilerlemeliyiz. Günümüzde artık ufku görmek yetmez, ufkun ötesini de görmek gerekmektedir.

Envanterler sayesinde uygulanan bölgede sahip olunan üretim kapasitesi belirlenerek mevcut kaynaklar daha etkin ve verimli kullanılmaktadır. "Buldan Tekstil Sanayii Gelişimi ve Envanter Araştırması" bulguları Buldan ilçesine, Denizli kentine ve ülkemize yararlı katkılar sağlayacaktır ancak bu çalışma belirli periyotlarla tekrarlanarak süreklilik kazanmalıdır, karşılaştırmalı sonuçlar sayesinde daha sağlıklı kararlar alınabilecektir.

EKLER

ANKET ÇALIŞMALARINDA UYGULANAN ÖRNEK SORULAR

EK 1. EVİNDE ÇALIŞANLAR İÇİN ANKET SORULARI

1. Cinsiyetiniz

- Erkek Kadın

2. Yaşınız

.....

3. Öğrenim durumunuz

- İlkokul Orta okul Lise Üniversite

4. Oturduğunuz mahallenin adı

.....

5. Evinizde hangi tezgahlar (kullanılan ve kullanılmayan durumdaki toplam) mevcuttur?

Sayısı

- El Tezgahı.....
- Jakarlı kara tezgah.....
- Armürlü kara tezgah
- Yuvalı kara tezgah.....
- Mekanik nakış makinesi.....
- Bilgisayarlı nakış makinesi.....
- Kasnak (suzene) makinesi.....
- Diğer.....

6. Hangi tezgahları işletiyorsunuz? (aktif olarak)

Sayısı

- El Tezgahı.....sayısı
- Jakarlı kara tezgah.....sayısı
- Armürlü kara tezgahsayısı
- Yuvalı kara tezgah.....sayısı
- Mekanik nakış makinesi.....sayısı
- Bilgisayarlı nakış makinesi.....sayısı
- Kasnak (suzene) makinesi.....sayısı
- Diğer.....sayısı

7. Günde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?

.....

8. Kaç yıldır bu işle uğraşıyorsunuz?

.....

9. Bu işten önce hangi işle uğraşıyordunuz?

.....

10. Mesleğinizi nereden/kimden öğrendiniz?

.....

11. Mesleki herhangi bir eğitim aldınız mı?

- Evet Hayır
- Meslek lisesi (tekstil – dokuma) mezunuyum.
- Milli Eğitim Bakanlığının açmış olduğu kurslara katıldım.
- Çeşitli odaların (dokumacılar odası /ticaret odası) açmış olduğu kurslara katıldım.
- Özel sektörün açmış olduğu kurslara katıldım.
- Diğer (belirtiniz).....

12. Yetiştirdiğiniz elemanların eğitim almasını ister misiniz?

- Evet Hayır

13. Yeni çırak yetiştiriyor musunuz?

- Evet Hayır

14. Kaç kişi ile birlikte çalışıyorsunuz?

.....

15. Şimdiki aylık geliriniz nedir?

- 500 TL'den az 500 TL – 1000 TL
- 1000 – 2000 TL 2000 TL – 3000 TL
- 3000 TL'den çok

16. 5 yıl önceki aylık geliriniz nedir?

- 500 TL'den az 500 TL – 1000 TL
 1000 – 2000 TL 2000 TL – 3000 TL
 3000 TL'den çok

17. 10 yıl önceki aylık geliriniz nedir?

- 500 TL'den az 500 TL – 1000 TL
 1000 – 2000 TL 2000 TL – 3000 TL
 3000 TL'den çok

18. Geçmiş yıllarda neler ürettiyordunuz? (Dokuma yapanlar için)

- Havlu.....
Şal/Fular.....
Üstlük/Peştamal.....
Masa örtüsü/Ev tekstili.....
Metre bez/Mendil.....

19. Günümüzde neler üretiyorsunuz? (Dokuma yapanlar için)

- Havlu.....
Şal/Fular.....
Üstlük/Peştamal.....
Masa örtüsü/Ev tekstili.....
Metre bez/Mendil.....

20. İşlediğiniz ürünlerin model ya da desenlerini kim üretiyor?

- Kendim
 Tasarımcı kişiler
 Müşteri tarafından isteniyor
 Yıllardır çalışılan desenler kullanılıyor
 Diğer (belirtiniz)

21. Ürettiğiniz ürünlerin desenlerinin tasarımında tasarımcı desteği ister miydiniz?

- Evet Hayır

22. Hangi lif çeşidinde iplik kullanıyorsunuz?

- Pamuk Floş İpek Diğer

23. Ürettiğiniz malların pazarlamasını nasıl yapıyorsunuz?

- Kendimiz satıyoruz
 Pazarlama şirketleri aracılığıyla
 Perakendecilere dağıtıyoruz
 Toptancılar yoluyla
 Fuarlarda müşteri ile anlaşarak
 Kişisel temaslara / ziyaretlerle
 E-ticaret yoluyla
 Diğer (belirtiniz).....

24. Karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

- Kar marjının düşük olması
- Finansman yetersizliği
- Talep yetersizliği
- Pazarlama konusunda güçlükler
- Ulaştırma giderlerinin yüksek olması
- İşçilik maliyetlerinin yüksek olması
- Hammadde temininde güçlükler
- Çalışma şartlarının uygunsuz olması
- Diğer (belirtiniz).....

25. Rekabet edilebilir yönünüz hangisidir?

- Ürün çeşidi
- Ürünün fiyatı
- Ürünün kalitesi
- Satış sonrası sunulan hizmet
- Pazarlama stratejisi
- Diğer (belirtiniz).....

26. Çalışma koşullarınız ile ilgili aşağıdaki tabloyu doldurur musunuz?

Çalışma Koşulları	Hiç Memnun Değilim	Memnun Değilim	Memnunun	Çok Memnunum
Ses				
Işık				
Havalandırma				
Isıtma				

EK 2. SANAYİDE ÇALIŞANLAR İÇİN ANKET SORULARI

İŞ YERİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

İş Yerinin Ünvanı

.....

İş Yerinizin İlk Kuruluş Yılı

.....

Değer Bakımından En Çok Ürettiğiniz Mallara

Örnek Veriniz

1)

2)

3)

İş Yeriniz Bir Organize Sanayi Bölgesinde Mi Bulunuyor?

Evet

Hayır

İş yerinizi kim kurdu?

İş yerinin şu anki sahibi

Aile üyelerinden biri.....

Satın alındı (devralındı).....

Diğer (belirtiniz).....

1. Aşağıdaki teknoloji ve standartları kullanıyor musunuz?

	Hayır	Evet
1. Bilgisayar destekli tasarım (CAD).....	☐	☐
2. Bilgisayar destekli üretim (CAM).....	☐	☐
3. MRP (malzeme ihtiyaç planlaması).....	☐	☐
4. Toplam kalite yönetimi.....	☐	☐
5. Tam zamanında üretim.....	☐	☐
6. ISO 9000 kalite yönetim sistemi (onaylı).....	☐	☐
7. TSE belgeli üretim.....	☐	☐
8. Taşıyıcı ve ürün takip sistemi.....	☐	☐
9. Firma içi bilgisayar ağı.....	☐	☐
10. CE Standardı.....	☐	☐
11. İnternet.....	☐	☐
12. Fax.....	☐	☐

2. Bulduğunuz il dışında üretim biriminiz var mı?

	Hayır	Evet
1. Yok.....	☐	☐
2. İstanbul, Ankara, İzmir benzeri metropollerde..	☐	☐
3. Bölgemizdeki diğer illerde.....	☐	☐
4. Bölge dışındaki illerde.....	☐	☐
5. Başka ülkelerde.....	☐	☐

3. İşyerinizde fason üretim yapılıyor mu?

- Tamamı fason üretim.....
- Kısmen.....
- Hiç yapmıyorum..... (Soru 7'ye geçiniz)

4. İş yerinizdeki yıllık fason üretiminin yıllık toplam üretim değeri içindeki payı nedir?

%

5. Fason üretiminizin ne kadarını yurtdışındaki yerleşik firmalara yapmaktasınız?

%.....

6. Bilinen, tanınmış dünya markaları veya adları altında üretim yapıyor mu?

Evet

Hayır (Soru 8'e geçiniz)

7. Fason üretim yapmıyorsanız üretim miktarını neye göre belirliyorsunuz?

İç talep.....

Dış talep.....

Stok.....

8. Fason üretim yaptırıyor musunuz?

Evet Hayır.....

9. İş yerinizin 2008 yılındaki ortalama optimal ekonomik kapasite kullanım oranını belirtiniz.

%

(Cevap %100 değilse 10. soruya geçiniz)

10. İş yerinizin 2008 yılında optimal ekonomik kapasite ile çalışmama nedenlerini toplamı %100 olacak şekilde dağıtınız.

Hammadde yetersizliği %.....

Yerli hammadde %.....

İthal hammadde %.....

İşçilerle ilgili meseleler %.....

İşçi ücretleri %.....

Grev, lokavt vb. %.....

Kalifiye işçi temininde güçlük %.....

Mali imkansızlıklar %.....

Kredi temininde güçlük %.....

Kredi maliyetlerinin yüksekliği %.....

Alacak tahsilatındaki zorluk %.....

Talep yetersizliği %.....

İç pazarda %.....

Dış pazarda %.....

Enerji yetersizliği %.....

Elektrik%.....

Mazot, motorin %.....

Kömür %.....

Tüp ve sanayi gaz %.....

Fuel-oil %.....

Mevsimlik çalışma %.....

Diğer%.....

Toplam % 100 olacaktır.

11. İşçileriniz herhangi bir sendikaya bağlı mı?

Evet Hayır.....

12. İş yerinizde üretim aşamasında taşeron işçi kullanılıyor mu?

Evet Hayır.....

13. İş yerinizde herhangi bir hizmet içi eğitim programı yapıldı ise aşağıdaki yollardan hangileri ile gerçekleştirildi?

- Üniversite.....
- Özel kuruluşlar.....
- KOSGEB.....
- İşyerimiz tarafından.....
- Yatırım bankaları.....
- Makine aldığımız işyeri tarafından.....
- Diğer kamu kuruluşları.....
- Yapılmadı.....

14. 2008 yılında üretimde kullandığımız ham-maddeyi nereden sağladınız? (% olarak belirtiniz)

- Kamu İktisadi Teşekküllerden (Yerli) %.....
- Özel sektör işyerlerinden (yerli) %.....
- İç piyasadan(ithal) %.....
- Kendimiz ithal ediyoruz %.....
- Kendi işyerimizden %.....
- Diğer %.....

Toplam %100 olacaktır.

15. 2008 yılında yurtiçinden aldığınız ana girdilerinizin önemli bölümünü hangi illerden satın aldınız?

- 1..... %.....
- 2..... %.....
- 3..... %.....
- 4..... %.....
5. Diğer iller..... %.....

16. Soru 15'te en büyük paya sahip ilin tercih nedenleri nelerdir?

- Fiyatının ucuz olması.....
- Ödeme kolaylığı.....
- Kaliteli olması.....
- Ulaştırma maliyetlerinin düşük olması.....
- Kişisel ilişkiler.....
- Başka yerde üretiminin olmaması
- Diğer.....

17. 2000-2008 döneminde ürünlerinizi pazarlar-ken tanıtım faaliyetinde bulundunuz mu?

- Evet
- Hayır..... (Soru 19'a geçiniz.)

18. 2000-2008 döneminde ürünlerinizi pazarlar-ken tanıtım faaliyetlerinizi hangi yollarla yaptınız?

- Firma broşürleri.....
- Ürün numuneleri
- Toptancı ve perakendecilerde satış özendirme...
- Basın yayın yoluyla reklam
- Yurt içi ticari fuarlar.....
- Yurt dışı ticari fuarlar
- Diğer

19. 2008 yılında ürettiğiniz mallardan ihracat yaptınız mı?

Evet

Hayır..... (Soru 22'ye geçiniz.)

20. 2008 yılında ürünlerinizi nasıl ihraç ettiniz?

İş yerinizce

Bağlı bulunduğunuz holding veya şirketler grubu aracılığıyla

Sektörel Dış Ticaret Şirketi aracılığı ile.....

Yabancı Dış Ticaret Şirketi aracılığı ile.....

Yurt dışında Türklerin yönettiği Dış Ticaret Şirketi aracılığı ile

Yurt içindeki başka bir firma aracılığı ile

Diğer

21. 2008 yılında ürettiğiniz mallardan yaptığınız toplam ihracatın, aynı yılda ürettiğiniz mallardan yaptığınız toplam satışlarınız içindeki payı nedir?

%

22. 2008 yılında ürettiğiniz malların yurt içi satışını nasıl yaptınız? (Size uygun olanları önem sırasına göre 1'den başlayarak sıralayınız.)

Kendimiz satıyoruz.....

Pazarlama şirketleri aracılığıyla.....

Perakendecilere dağıtıyoruz.....

Toptancılar yoluyla.....

Fuarlarda müşteri ile anlaşarak.....

Kişisel temaslarla / ziyaretlerle.....

E-ticaret yoluyla.....

23. 2008 yılındaki yurt içi vadeli satışlarımızın toplam satışlarımız içindeki oranı nedir?

- % 1 – 20 % 21 – 40 % 41 – 60
 % 61 – 80 %81 – 100
 Hiç vadeli satışımız yok

24. İş yerinizi hangi açılardan yurt içi ve yurt dışı piyasalarda rekabet edilebilir buluyorsunuz?

	Yurt içi		Yurt dışı	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
1.Pazarlama stratejisi.....	☐	☐	☐	☐
2.Ürün çeşidi.....	☐	☐	☐	☐
3.Ürünün fiyatı.....	☐	☐	☐	☐
4.Ürünün kalitesi.....	☐	☐	☐	☐
5.Satış sonrası sunulan hizmet..	☐	☐	☐	☐
6.Organizasyon yapısı.....	☐	☐	☐	☐
7.Nitelikli iş gücü.....	☐	☐	☐	☐

25. İş yerinizde aşağıdaki araştırma faaliyetlerinden hangileri yapılmakta ya da yaptırılmaktadır?

- Fizibilite.....
Kalite kontrol.....
Tahmin, projeksiyon, model çalışması
Diğer (belirtiniz).....
Hiçbiri

26. İş yerinizde düzenli AR-GE – ÜR-GE faaliyeti-nde bulunan ayrı bir biriminiz var mı?

- Evet Hayır.....

27. İş yerinizde AR-GE, ÜR-GE faaliyetlerinden hangileri yapılmakta veya yaptırılmaktadır?

- Temel araştırma.....
- Uygulamalı araştırma.....
- Deneysel geliştirme.....
- AR-GE çalışmaları yaptırılmamaktadır... (Soru 30'a geçiniz.)

28. Üretim sürecinde yukarıdaki AR-GE, ÜR-GE hizmetlerinden yararlandı iseniz bu hizmeti nereden sağladınız?

- İş yerimizdeki AR-GE – ÜR-GE biriminden.....
- Üniversiteler.....
- KOSBEB.....
- Diğer Kamu Kuruluşları.....
- Meslek Odaları.....
- Özel Kuruluşlar.....
- Diğer (belirtiniz).....

29. AR-GE , ÜR-GE harcamalarının toplam harcamalar içerisindeki payı nedir?

- % 0 – 20 % 21 – 40 % 41 – 60
- % 61 – 80 %81 – 100

30. Üretim ile ilgili yenilik ve gelişmeleri takip ediyor musunuz?

- Evet
- Hayır..... (Soru 33'e geçiniz.)

31. Üretim ile ilgili yenilik ve gelişmeleri nasıl takip ediyorsunuz? (Uygun olanları işaretleyiniz.)

- Ülke içindeki fuarları takip ediyorum.....
- Ülke dışındaki fuarları takip ediyorum.....
- Ürünlerimizle ilgili yayın ve katalogları takip ediyorum.....
- TÜBİTAK, KOSGEB, MPM, TSE vb. kuruluşlarla işbirliği yapıyorum.....
- Aynı sektörde çalışan diğer işyerlerinin tecrübelerinden yararlanıyorum.....
- Üniversite.....
- Diğer (belirtiniz).....

32. 2000 – 2008 yılları arasında yenilik çalışmalarından hangilerini yaptınız?

- Yenilik çalışmalarında bulunmadım
- Mevcut ürün geliştirme, iyileştirme ve kalite artırımı
- Ürün çeşitlendirme
- Ürünlerin taklit edilmesi.....
- Yabancı ürünlerin Türkiye koşullarına uyarlanması.....
- Yeni ürün tasarımı
- Yerli ve yabancı firmalar tarafından kullanılan üretim teknolojilerinin uyarlanması.....
- Özgün yeni bir üretim teknolojisi geliştirme
- Organizasyonda yeniden yapılanma.....
- Diğer (belirtiniz)

33. Patent için başvuruda bulundu iseniz türünü belirtiniz?

- Başvurmadım.....
- Ürün patenti.....
- Endüstriyel tasarım tescili.....
- Faydalı model bilgisi.....

34. Patent için neden başvurmadınız?

- Patent alınması işim için önemli değildi.....
- Gizli tutmak istediğimiz için.....
- Patent süreci uzun olduğu için.....
- Diğer.....

35. İlk yatırım ve sonraki yatırımlar için finansman ihtiyacı nasıl karşılandı?

	İlk yatırım	Sonraki yatırımlar
Kendi kaynaklarımızdan.....	☐	☐
Kamu bankası kredileri.....	☐	☐
Özel banka kredileri.....	☐	☐
Özel finans kurumları.....	☐	☐
Tahvil ihracı.....	☐	☐
Halka hisse senedi ihracı.....	☐	☐
Diğer (belirtiniz).....	☐	☐

36. 2008 yılında finansman ihtiyaçlarınızı nereden karşıladınız ve daha sonraki yıllar için nereden karşılamayı düşünüyorsunuz?

	2008	2009 ve sonrası
Kendi kaynaklarımızdan.....	☐	☐
Halk Bankası.....	☐	☐
Eximbank.....	☐	☐
T. Kalkınma Bankası-	☐	☐
T. Sınai Kalkınma Bankası.....	☐	☐
Kamu kurumları.....	☐	☐
Özel bankalar.....	☐	☐
Özel finans kurumları.....	☐	☐
Sermaye piyasalarından fon temini.....	☐	☐
Aile veya yakınlardan alınan borç.....	☐	☐
Yöre esnafından uygun koşullu kaynak	☐	☐
Yöresel şahıslardan faiz karşılığı borç...	☐	☐
Yurt dışındaki vatandaşlardan sağlanan uygun koşullu kaynak.....	☐	☐
Diğer (belirtiniz).....	☐	☐

37. Son yıllarda daha fazla kredi kullanmamanızın veya hiç kullanmamanızın nedenleri nelerdir?

Kredi maliyetlerinin yüksek oluşu.....	☐
Kredi teminat koşullarının ağırlığı.....	☐
Formalitenin çok olması.....	☐
Bankaların seçici davranması.....	☐
Kredilerin yetersizliği.....	☐
Kredi veren kuruluşların şube sayısının yetersizliği.....	☐
Diğer (belirtiniz).....	☐

38. Yatırımlarınızın finansmanında leasing (finansal kiralama) yöntemine başvurduunuz mu?

Evet Hayır.....

39. İş yeriniz teşvik aldı mı?

Evet Hayır.....

40. Teşviklerden yararlanmamanızın nedenleri nelerdir?

- Bilgin yok.....
Aranan koşulları sağlayamıyorum.....
Bürokratik işlemlerin çok fazla olması.....
Koşulları yerine getiriyorum ancak teşvik alamıyorum.....
Diğer (belirtiniz).....

41. Bu ilçedeki yatırımlarınıza ilişkin olarak karşılaştığınız en önemli sorunlar nelerdir?

- Hammadde teminindeki güçlükler.....
Yöreye verilen teşviklerin yetersizliği.....
Alt yapı yetersizliği.....
Pazarlama konusundaki güçlükler.....
Ulaştırma giderlerinin yüksek olması.....
İşçilik maliyetlerinin yüksek olması.....
Kalifiye eleman eksikliği.....
Yerel talep eksikliği.....
Yatırım ve finansman danışmanlık hizmetlerinin yetersiz olması.....
Yan sanayinin yetersizliği.....
Finansman yetersizliği.....
Hızlı teknolojik değişim.....
Diğer (belirtiniz).....

KAYNAKLAR

1. ATALAYER G., 1980, Buldan Dokumaları, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu, yayınlanmamış yeterlik tezi.
2. BARUTÇU S., TURGUT İ.E., 2006, Buldan Markasının Oluşturulmasında Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
3. ERDOĞAN Z., 1996, Buldan Dokumacılığı ve İlçede Üretilen Düz Dokumaların Bazı Özellikleri Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi, yayınlanmamış doktora tezi.
4. ERDOĞAN Z., TAĞI Ö.S., 2006, Buldan Dokumacılığının Tarihsel Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu, Denizli I. El Sanatları Kongresi.
5. ERTUĞRUL İ., 2003, Denizli İmalat Sanayiinde Verimlilik ve Ar-Ge Faaliyetleri, Ekin Yayınları, Bursa.
6. ERTUĞRUL İ., 2006, Toplam Kalite Kontrol, Ekin Yayınları, Bursa.
7. GÜNAY Z., 2006, Buldan'da Dokumacılık ve Toplumsal Tabakalaşma Değişimi, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
8. KAHVECİOĞLU H., 2006, Buldan Dokumalarının Bazı Mekaniksel Özellikleri Üzerine Bir Araştırma, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
9. ÖZBEK S., ARAL S., 2006, Buldan Bezi Üretilen Tasarımları ve Uygulamalarından Örnekler, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
10. UĞURLU A., UĞURLU S.S., 2006, Yörenin Kültürel Kimliği Olarak Buldan Bezi, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
11. UTKUN E., KIRTAY E., 2009, El Dokumalarında Kaliteyi ve Fiyatı Etkileyen Etmenler, 1. Uluslararası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Konya.
12. UTKUN E., PAMUK O., ÖNDOĞAN Z., 2009, Buldan Bezinden Tasarlanan Farklı Bayan Bluzlarının Kumaş Kullanım Miktarının Hesaplanması, 1. Uluslararası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Konya.

118 Buldan Tekstil Sanayiinin Gelişimi ve Envanter Araştırması

13. YILMAZ S., 2006, Tekstil Uygarlığı ve Buldan, Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan.
14. Buldan Kültür Mirası, 2008, Buldan Kaymakamlığı ve Buldan Belediyesi Kültür Yayını.
15. Denizli İli İmalat Sanayi Envanter Araştırma Serisi, 2005, Denizli Sanayi Odası.
16. Denizli Ticaret Odası İki Aylık Haber, Finans, Araştırma ve İnceleme Dergisi, 2008, Kasım, Yıl: 06, Sayı: 54, Sayfa: 36-42.
17. Ekonomik Yönü İle Denizli, 2008, Denizli Ticaret Odası Yayınları 35.
18. Buldan Kaymakamlığı, <http://www.buldan.gov.tr/>
19. Buldan Belediyesi, <http://www.buldan.bel.tr/>
20. Buldan El Sanatları Merkezi, <http://www.buldanbelsam.com/>
21. Türkiye İstatistik Kurumu, Ekonomik Faaliyetlere Göre İhracat, http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=630
22. Denizli Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği, Aylık İhracat Rakamları, <http://www.detekib.org.tr/turkce/ihracat.htm>
23. <http://site.mynet.com/ugurkziz/BULDAN/id9.htm>

BULDAN İLÇESİNDEN GÖRÜNTÜLER

Buldan ilçesi genel görünümü

14 Mayıs Caddesi

14 Mayıs Caddesi

14 Mayıs Caddesi

Buldan El Sanatları Merkezi

Buldan Tarihi Evliyazadeler Evi

Buldan Sanayi Sitesi

El Tezgahı

Çıkrık

Buldan'da Üretilen Bir Kumaş

